

ጤናማ ክርስቲያናዊ ዳግም ልደት

በዴቪድ ፖውሰን

እርገጤ አያና
እንደተረገመው

ምስጋና

Copyright

© 2008 by SIM Ethiopia.

Originally published by Hodder & Stoughton Religious Books, London, UK, in 1997, (By J. David Pawson, *The Normal Christian Birth*), and translated by Ergate Ayana on permission from both the Author and the Publisher.

All rights Reserved.

ያለ ደራሲው ፈቃድ ማሳተምም ሆነ ማባዛት በሕግ የተከለከለ ነው።

አድራሻ

እርገጤ አያና (Ergate Ayana),
1 Auchueagh Avenue, Greenock Inverclyde,
PA16 9EP, UK. Tel 01475783101
Email: <ergatea@aol.com>

የካቲት 2000 ዓ. ም

አዲስ አበባ

በኤስ ኣይ ኤም ማተሚያ ቤት ታተመ

በትዕግሥትና በፍቅር እያበረታታች ለደገፈችኝ ውድ ባለቤቴና ረዳቴ (Margaret S. Ayana) ከፍ ያለ ምስጋና እያቀረብኩኝ፤ ዘመኗ ሁሉ የተባረከ እንዲሆን እመኛለሁ።

ደራሲው ፓለቲካ ዴሞክራሲ ፖለቲካ መጽሐፉን እንድትረጉም ለሰ ፈቀዱልኝ ልባዊ ምስጋናዬን አቀርባለሁ። የአማርኛውን አጣጣልና ግርድፍ የጽሑፉን ይዘት ጊዜ ወስደው ሳረሙልኝ ለአቶ ተስፋዬ ጌታሁን እና ለአቶ ንጉሠ ዘላለም፤ እንዲሁም አብዛኛውን የእርማትና የአርትሖቱን ሥራ ላከናወኑልኝ ለአቶ ዘነበ ገ/ሐና እና አቶ ተሾመ ነጋሽ በጣም ከፍ ያለ ምስጋና አቀርባለሁ።

መግቢያ

በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ስም እምኖ አዲስ ፍጥረት መሆን የመለሰ ክብር በረከትና ለላም ያለው ነገር በለማይ ቢሆን በምድር ላይ በየትም ለማንም የማይገኝ ሕይወት ነው።

ይህን ተወዳዳሪ የሌለው ሕይወት በሙላት አግኝቶ ሰው ሁሉ ለዘላለም እንዲኖር አለማድረግ ደግሞ ይቅርታ የማይገኝለት ወንጀል ነው ቢባል ማጋነን አይሆንም። በዓለማችን ከብዙ ዓመታት በፊት የተሟላ የሕክምና እንክብካቤ በማጣት ከሚወለዱት ሕፃናት መካከል 25 ከመቶ በላይ የሚሆኑት በመጀመሪያው ዓመት ይሞቱ ነበር። ዛሬ የሕክምና ሙያ የተደራጀና የተሻሻለ አቋም ላይ በመሆኑ፤ ይህ ቁጥር በታዳጊ ሀገሮችም እንኳ እየወረደ ነው።

በቤተ ክርስቲያን አኳያ ደግሞ ስንመለከት ብዛት ያላቸው ሰዎች በየአሁኑ በተለያዩ አብያተ ክርስቲያናት በጌታ ኢየሱስ ስም ማመናቸውን ለማረጋገጥ ወደ ፊት አየጉረፉ ሊመጡ ይታያሉ። ነገር ግን በጣም የሚያሳዝነው ነገር፤ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ በዚያው ልክ ብዙ ጊዜ አይቆዩም። ለምን? ብለን ራሳችንን መጠየቅ አስፈላጊ ይመስለኛል።

በተለይም በምዕራቡ ዓለም ወደ ፊት ለመጣው ሰው ወንጌላዊው ከጸለየላቸውና ትንሽ መምሪያ ከሰጣቸው ለክርስትና እምነት ጥሩ አጀማመር ነው ብለው ይለቅቋቸዋል። ሰውን እውነተኛ አማኝ የሚያደርገው ነገር ምንድን ነው? ንስሐ? በኢየሱስ ስም ማመን? በውሃ መጠመቅ? መንፈስ ቅዱስን መቀበል? የትኛው ነው ሊለውጠንና በሙላት ለጌታ የተገዛን ሊያደርገን የሚችለው? እነዚህ አራቱ የተጠቀሱት በሙሉ ያስፈልጉናል።

ከፍ ብዬ የጠቀስኩትን የሕፃን እወላለድን ነገር እንደ ገና እንድናይ እወዳለሁ። ሕፃን ሲወለድ መወለዱ የሚታወቀውና ደህና ልጅ ተወለደ የሚባለው በየትኛው ደረጃ ላይ ነው? በሕክምና ዓለም እንደምንረዳው፤

ከማሕፀን እንደ ወጣ እትብቱ መታሰርና መቆረጥ ያስፈልገዋል፤ ለመተንፈስ መቻሉን ማየት ጠቃሚ ነው፤ ጤንነቱን በሙሉ ተመርምሮ ሲገኝና የእናቱን ጡት ለመጥባት ከቻለ ብቻ ጤናማ ልጅ ተወለደ ለማለት ይቻላል።

እንድ ሰው በጌታ ኢየሱስ ስም ለማመን ውሳኔ ካደረገ አስፈላጊ የሆኑትን በሐዋርያት የተሰጡትን ትምህርታዊ እርምጃዎች ሁሉ ማሳየት የቤተ ክርስቲያን ዐቢይ ኃላፊነት ነው። መሠረታዊ እርምጃዎችም ደግሞ ንስሐ መግባት፤ በጌታ ኢየሱስ ስም ማመን፤ የውሃ ጥምቀት መጠመቅ፤ መንፈስ ቅዱስን መቀበል ናቸው። ብዙዎቻችን በጌታ ባመንን ጊዜ በተለያዩ የክርስትና እምነት የአድገት አጋጥሞናል። ምናልባት ብዙዎቻችን ጥሩ እወላለድና አስተዳደግም ተሰጥቶን ይሆናል። ሌሎቻችን ደግሞ እንደ እኔ የጥምቀት ነገር ሳይነገረን ዓመታት አላልፈን ይሆናል?

የዚህ መጽሐፍ ዋና ዐላማው በእነዚህ ነጥቦች ላይ ማተኮር በመሆኑ፤ ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር በማመሳከር አንብበው ይባረኩበት ዘንድ በጌታ ስም አቅርቤያለሁ።

እርንጤ አያና

ማውጫ	ገጽ
ምስጋና	3
መግቢያ	4
መቅድም	8
ክፍል አንድ፡- የትናንትናው ጥሩ አወላለድ-ሥነ መለኮታዊ ዕይታ ..	14
1. አራት መንፈሳዊ በሮች	14
2. ስለ ኃጢአትህ በእግዚአብሔር ፊት ንስሐ ግባ	30
3. በጌታ ኢየሱስ አመን	40
4. የውኃ ጥምቀት	56
5. መንፈስ ቅዱስን መቀበል	73
6. ዳግመኛ መወሰድ	103
ክፍል ሁለት፡- መጽሐፍ ቅዱሳዊው አመለካከት	119
7. ታላቁ ተልዕኮ (ማቴ. 28:19-20)	120
8. በማርቆስ ወንጌል ላይ የተጨመረ ድንጋጌ ጽሑፍ (ማር. 16: 19-20)	129
7. የተሰቀለው ወንጀሰኛ (ሉቃስ 23:40-43)	132
8. ሁለተኛ መወለድ (ዮሐ. 3: 3-8)	138
9. የሕይወት ውኃ ምንጭ (ዮሐ. 7: 37-39)	150
10. ታዋቂው አንግዳ (ዮሐ. 14: 17)	156
11. የመጀመሪያዎቹ አሥራ አንድ (ዮሐ. 20:22)	163
12. ኅምሳኛው ቀን (ዮሐዋ. 1:4-5፤ 2: 1-4)	173
13. ሦስት ሺህ ሰዎች (ዮሐዋ. 1:4-5፤ 2፤ 1-4)	187
14. የሰማርያ አማኞች (ዮሐዋ. 8: 4-25)	199
15. አትዮጵያዊው ጃንደረባ (ዮሐዋ. 8: 36-39)	208
16. ሮማዊው መቶ አስቃ (ዮሐዋ. 10: 44-48፤ 11: 11-18)	212

17. መላው ቤተ ሰብ (ዮሐዋ. 11: 14፤ 16:15፤ 31፤ 18:8)	222
18. የኤፌሶን ደቀ መዛሙርት	233
19. አውነት ሲፈተን (ሮሜ 8:9)	249
20. ቅዱሳን ቤተ ሰብ (1ኛ ቆሮ. 7:14)	260
21. የተለያየ አካል (1ኛ ቆሮ. 12: 13)	264
22. የተጠመቁ ሙታን (1ኛ ቆሮ. 15:29)	278
23. አዲሱ ግዝረት (ቆላ. 2: 9-12)	282
24. አዲስ ልደት (ቲቶ. 3: 5)	292
25. የመጀመሪያው ትምህርት(ዕብ. 6: 1-6)	297
26. የሚሠራ እምነት (ያዕ. 2: 14-26)	307
27. የሚያድን ውኃ (1ኛ ጴጥ. 3: 18-22)	313
28. የተዘጋ በር (ራእይ 3: 20)	322
ክፍል ሦስት፡- የዛሬ የተለየ ውሳኔ	327
31. አንድ የኔ መስኪያ	328
32. ደቀ መዛሙርት ንስሐ እንዲገቡ መርዳት	339
33. ደቀ መዛሙርትን እንዲያምኑ መርዳት	352
34. ደቀ መዛሙርት እንዲጠመቁ መርዳት	362
35. ደቀ መዛሙርት እንዲቀበሉ መርዳት	370
36. በመጨረሻ መዳን	384
ተጨማሪ ማጠቃለያ ፡- ለወላጆች የሚያስፈልግ ቃል	395
ተቀጥላ 1. የሕፃናት ጥምቀት	401
(በሕፃናት ጥምቀት ላይ ያለው ችግር)	414
ተቀጥላ 2. መንፈስ ያለ መሰተአምር	418
ተቀጥላ 3. ሥላሴ ወይም የሦስትዮሽ አምልኮ	425

መቅድም

እንደ አዋላጅ ነርስ ስለ ሕፃን አወላለድ የተሰጠ

መግለጫ

ይህ መጽሐፍ በመንፈስ መወለድን የሚያሳይ ነው። የወንጌላውያን አሳብ አገላለጽ ሳይሆን የወንጌል አገልግሎት ነው። ይህም ለመጋቢያን፣ ለወጣቶች አገልግሎት፣ ለቤተ ክርስቲያን ሠራተኞችና እንዲሁም ማንኛውንም ክርስቲያን ሰውን ወደ ክርስቶስ ለመምራት ልባዊ ፍላጎት ያላቸውን በመደበኛ መንገድ እንዲያዋልዱ የሚረዳ ነው።

በመሠረቱ ይህ መጽሐፍ ሰው እንዴት ክርስቲያን ለመሆን እንደሚችል የሚያስረዳ ነው። የተጻፈውም በተጣራ መንገድ ሰዎች በክርስቶስ እንዲለወጡ (እንዲወለዱ) ጥራቱ በብዛት እንዲሆን ከልባዊ ምኞት ጋር ነው።

አወላለድ ሕይወትን በሁሉም በኩል ሊነካ ይችላል። ይህ በአካል የሚወለደውንም ይነካል። ጥሩ አወላለድ በቅልጥፍና ማጽዳትና ጉድለትን መመርመር የሚወለደውን ሕፃን ጤናማ ሆኖ እንዲወለድ ይረዳል። የተራዘመና ሥቃይ የሞላበት አወላለድ የሚወለደውን አካሉንና ሥነ ፍጥረቱንም ሊጎዳው ይችላል። ይህም ጤና የጎደለውና የማደግንም ዘመን የሚያራዝም ያደርጋል።

ይህ ለመንፈሳዊውም መወለድ እውነተኛ ነገር ነው። ብዙ ክርስቲያኖች ከራሴም ጭምር መደበኛ (ትክክል) ባልሆነ መንገድ ተወልደዋል። ይህን አጀማመር ለማስተካከል ብዙ ዓመት ይወስዳል፤ ወይም ሳይስተካከልም ይቀር ይሆናል። የብዙዎች እትብት (umbilical cord) በሥነ ሥርዓት ተቆርጦ አልታሰረም። አንዳንዶችም በደንብ አልታጠቡም፤ አንዳንዶችም እጅ ተጭኖባቸው በሥነ ሥርዓት አልተነፈሱም። አንዳንዶችም ደግሞ ሕይወት ስለ ሌላቸው እንደ እስራኤል ልጆች ተጥለዋል (ሕዝቅኤል 15: 4-5)።

በዚህ ርእስ ላይ የሥነ ጽሑፍ አገላለጽ ትልቅ ባዶ ቦታ እንደ ያዘ ይታያል። በአንድ አንጻር የወንጌልን መልእክት ለመግለጽ ብዙ ትንንሽ ጽሑፎች (ትራክቶች) ላላቸው ጥያቄዎች መልስ ይሰጣቸዋል። አብዛኛው ነገሩን በቀላል እንዲረዱ ለማድረግ ሲባል ጥምዝና ዓላማ የለሽ በማድረግ ሁለት ጥቅሶችን በተሳሳተ አተረጓጎም ተጠቅሞ ይታያል። (ዮሐ. 1:12 እና ራእይ 3:20) ምዕራፍ 5 እና 30 ይመልከቱ። ለኃጢአተኛው የሚደረገው ጸሎት በቂ አይደለም። ምዕራፍ 31 ይመልከቱ።

በሌላ በኩል ደግሞ፣ ምሁራን ለምሁራን የሚገልጹት የአሳብ ልውውጥ (ሰምሳሌ፣ ፍሬድሪክ ዴል ባርነር፣ ጄምስ ዲ ጂ ደን እና ጆርጅ አር. ቤለሊ-ማሬ) ትዝ ይሉናል። የቅዱስ ቁርባን ሥነ ሥርዓትና ለማዋሐድ የተደረገው ግጥሚያ ጥሪ እንደዚሁም የጴንጠቆስጤዎች አስተዋዎይነትና በባህላዊ ወንጌላውያን ያለው አመለካከትን ለማዋሐድ ጽሑፎቻቸውን በጋራ እያቀነባበሩ ቢሆኑም፣ መሠረታዊ ዓላማውን የምደግፍ ብሆንም፣ እኔ የደረሰኩበት ውሳኔ አለኝ ይላሉ ደራሲው።

ይህ መጽሐፍ ለማወቅ ከሚፈልጉት ጠያቂዎችና በምሁራን አሳብ መካከል ያለውን ትልቅ ገደብ ለመሙላት ይሞክራል። ይህን በተወሰነ አሳብ ለማጥናት የተከፈተ አእምሮና ልብ ያለ ምንም ፍርሃት መጽሐፍ ቅዱስን ገልጠው የእግዚአብሔርን ፍቅር መመልከቱ ጠቃሚ ነው። ይህ የአካዳሚ ዕውቀት የሚያስፈልግ ባይሆንም የግሪክና የዕብራይስጥን ቋንቋ ማወቅ አያሻም። (ነገር ግን ይህ ካስፈለገ አንዳንድ ነጥቦች ከነ ፍችው በኋላ ለመጥቀስ ይጠቅማል።) ልምዳዊ የሆኑትን ባሕላዊ ነገሮች ላለማወቅ መቻል አስፈላጊ ነው፤ ስምን? ብዙ ባሕላዊ ልምዶች ጥያቄ ስለሚያመጡ።

ለማንኛውም ሰው ወንጌላውያንና ጴንጠቆስጤዎች (ካሪዝማቲክስ) በጎብረት ሲራመዱ ማየት ደስ ያስኛል። እነዚህ ሁለቱ በጣም በማደግ ላይ ያሉ የክርስቲያን ቅርንጫፍ መሆናቸው በተደረገው የእስታትስቲክስ ጥናት ተረጋግጧል። የሁለቱ በአንድነት መጓዝ

ለወንጌል አገልግሎት ዋናኛ ቁልፍ ነው። በአሁኑ ጊዜ ግን የሁለቱ መተባበር የርኅራኄ ጥበብ እንጂ በወንጌል እውነት ላይ የተመሠረተ አይደለም። ቢሆንም ደግሞ፣ ዛሬ ከምን ጊዜውም የበለጠ በመንፈስ ቅዱስ ስጦታ ላይ ብዙ ልዩነት ባይታይም፣ በመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት ላይ ትልቅ የልዩነት ገደል እንዳለ ለማየት አያዳግትም። ይህ መጽሐፍ በተለይም ሁለተኛውን እሳብ እንደ ዋና ዓላማ አድርጎ ይመለከታል።

መጥፎውን ነገር ቶሎ ለማወቅ የሚችሉ አንባቢያን በዚህ ገጽ ላይ በተጠቀሰው ጥሪ (Challenges) ይረዱ ይሆናል፤ ቢሆንም በክፉ ስለማይሰማሙ ሁሉንም ላያዩ እንዳይቃወሙት ይጠየቃሉ።

ወንጌላውያን እንደ ባህላዊ ልማድ አድርገው የሚለማመዱትን ማለትም “በኢየሱስ ማመንና መንፈስን ቅዱስን መቀበል ተመሳሳይና አንድ ናቸው በማለት ሁለቱንም አጣምረው ኢየሱስን መቀበል” የሚለውን ሐረግ ላለመጠቀም ቢታስቡበት መልካም ነው። ጴጌንጠቆስጣውያንም ባሕላዊ ልምድ የሆነውን “መንፈስ ቅዱስን መቀበልና በመንፈስ መጠመቅ አንድ ስላልሆኑና ተመሳሳይም ባለመሆናቸው” ይህን ሐረግ ባይጠቀሙ መልካም ነው። ሁለተኛው የሚታሰበው እንደ ሁለተኛ ደረጃ በረከት ነው። ሁለቱም ወገን የውሃ ጥምቀት ምልክት እንጂ ቃል ኪዳናዊ ድርጊት ስላልሆነ በውሃ ጥምቀት የሚገኘውን ተሃድሶ መፍራት መጽሐፍ ቅዱሳዊ አስመሆኑን እንዲያውቁት ነው።

የእኔ አቋም ይላሉ ደራሲው፣ በሁለቱ ማለትም በወንጌላውያንና በጴጌንጠቆስጣውያን መካከል ነው። ይህ አቋም ምናልባት ሁለቱንም ወገን ያስቀይምና ለምንም የማይጠቅም ሊባል ይችላል፤ በሌላ በኩል አማራጭና ትክክለኛ አስታራቂ ቦታ በመሆን እውነተኛ መጽሐፍ ቅዱሳዊና አስታራቂ ሊሆን ይችላል። ሁላችንም በእግዚአብሔር ቃልና በመንፈስ ቅዱስ ብቻ ብንመራ፣ ለበዙሃን እንቅፋት ከመሆን መራመጃ ዐስት ሆነን ጌታን እናስከብራለን።

በጣም ግልጽ በሆነ ሁኔታ፣ እኔ እንደማምነው፣ መደበኛ የሆነ

የእንድ ክርስቲያን ዳግም መወለድ እነዚህን አራት እርምጃዎችን ያጠቃልላል። እነዚህም እውነተኛ ንስሐ፣ ክልብ የሆነ እምነት፣ ውስጣዊ ስሜትን የሚያረጋግጥ የውሃ ጥምቀትና እውነተኛ የሆነ የመንፈስ ቅዱስን ኃይል መቀበል ናቸው። እነዚህ ነጥቦች እንዲገቡን ለማድረግ በሦስት የተለያዩ መንገዶች እንመለከታቸዋለን።

ሥነ መለኮታዊ ጥናት (THEOLOGICAL):- የመጀመሪያው እሳብ ጠቅላላውን ድርጊት በመገምገም ቀጥሎም አራቱን ነገሮች (ንስሐ፣ እምነት፣ የውሃ ጥምቀትና የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት) በተሃድሶ መለኮታ ትምህርት ክፍል ውስጥ ያስገባዋል።

መጽሐፍ ቅዱሳዊ (BIBLICAL):- በመሠረቱ መደበኛ የሆነ የቃሉ ጥናት ከተወሰደው የእሳብ ውሳኔ በላይ ነው። ምንም እንኳ ይህ የዚህ መጽሐፍ ክፍል በመጀመሪያ ቢጻፍም (እንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ተማሪዎች እዚሁ ይጀምሩ ይሆናል)፣ የዚህ አቀማመጥ አንባቢው ዛፉን ከመመርመሩ በፊት እንጨቱን ለማየት እንዲችል ለማድረግ ነው። ይህ ርእሰ ታስቦበት የተመረጠበት ዋናው ምክንያት በጣም አስፈላጊና አከራካሪም ስለ ሆነ ነው። ከመጀመሪያው የተጠቀሱትን ጥቅሶች ሁሉ አንብበን መረዳት የሚረዳ አይመስለንም። አንባቢያን በጥሞና የሚከተሉትን ምዕራፎች ለመጽሐፉ ይዘት አስፈላጊ ስለሆኑ በእርጋታ ይነበብ። (ምዕራፍ 9፣ 10፣ 13፣ 16፣ 20፣ 21፣ 23፣ 27፣ 30) ። እያንዳንዱ አንባቢ የራሱ ተወዳጅ ጥቅሶች ሊኖሩት ይችላል።

መጋቢያዊ (ፓስተራል-PASTORAL):- በችኮላ ዘልለው ልምምዳዊ የሆኑት ነገሮች ከመፈጸም መቆጠብ አስፈላጊ ነው። ማንም ሰው በመጀመሪያ ይህን ትምህርት ለራሱ እውነተኛ የሆነውን ጥቅስ አጥንቶ በመንፈስ ቅዱስ ምሪት ካላመነ በቀር በችኮላ ሌሎችን ለማስተማር መሞከር አደገኛ ነው። ዛሬ ባለንበት ጊዜ ግን በልምምድ ሁሉንም ለመሞከር እውነትና ትክክል የሆነውን ከማድረግ፣ “ይህ ነገር ይሠራ ይሆን” ብለው መሞከርን ይወዳሉ። የልምምድ

ክርስቲያኖች አዘውትረው የሚጠይቁት ነገር መጽሐፍ ቅዱሳዊ ነው ወይ? ከሚለው ይልቅ በረከት አለው? ወይ የሚለውን ጥያቄ ነው። እውነተኛ የጌታ ተከታይ በመጀመሪያ መደበኛ የሆነውን እውነት ካወቀ በኋላ በድርጊት ለማሳየት ይሞክራል። የሰውን ልጅ የነገር መሞከሪያ ማድረግ ለሞራልም የማይመች ትልቅ ስሕተት ነው። ቢሆንም፣ የዚህ መጽሐፍ ጥናት አስተሳሰብን የሚቀይር ሳይሆን፣ ልምምዳዊ የሆነ (ፕራክቲካል) ነፍሳትን የመማሪያ ጥቆማ እንደሚሰጥ አምናለሁ ይላሉ ደራሲው።

በመጽሐፉ ውስጥ የተጠቀሱት አንዳንድ ልዩ ርዕሶች ለሁሉም አያስፈልጉ ይሆናል፤ ነገር ግን ስለአንዳንድ አንባቢያን ደግሞ ጠቃሚና አስፈላጊ ሊሆን ይችላሉ። እውነተኛ ነገር ቢነገር፣ የሕፃናት ጥምቀት እዚህ ከምንወያይበት መንፈሳዊ ዳግም መወለድ ሊገባ አይችልም። ነገር ግን ይህ አባባል የሚያስቀይማቸው ሰዎች መጽሐፉን ከመጣል አንብበው ለአገልግሎታቸው እንዲሞጠቁሙበት ተስፋ አደርጋለሁ። የተወሰነ መስተአምር (definite article-THE) ጎላ ብሎ በብዙ የአዲስ ኪዳን ገጽ ላይ አለመታየቱን ስለ መንፈስ ቅዱስ ያየሁት እኔ ብቻ አይደለሁም። ለምሳሌ (በመንፈስ ቅዱስ መጠመቅ፣ በመንፈስ መሞላት፣ በመናችሁ ጊዜ መንፈስ ቅዱስን ተቀበላችሁን?) በሌላ ቦታ ያለው አገላለጽ ግን መለኮታዊና ሰዎስዎዊ ፍች አለው። (ቢሆንም፣ ዋና አሳቤን የሚደግፈው የተወሰነ መስተአምር የመንፈስ ቅዱስ ኃይል መቀበል ግልጽ የሆነ የሚታይ ድምጻዊ ውጤት አለው።

እንደ ማንኛውም ሥነ ጽሑፍ፣ ይህ መጽሐፍ ብዙ ዓመት ዝግጅት የተደረገበትና በመጽሐፍ ቅዱስ ጥናትና በመጋቢነት አገልግሎት ተቀጥቅጦ የተዘጋጀ ሥነ ጽሑፍ ነው፤ የመጀመሪያው አሳብ የታተመው፣ እ.ኤ.አ በ1977 “እውነት ቢነገር” (TRUTH TO TELL) በሚል ርዕስ ሲሆን፣ (በሆደር ስትራውትን ማተሚያ ቤት የታተመ 9ኛው ምዕራፍ «የተወሳሰበ የመለወጥ እምነት አለህ?» የሚለውን አሳብ ይዞአል)። በኋላ ግን ለፋ ያለና በጠለቀ መልክ ለማቅረብ ቃል ገብቼ ነበር ይላሉ ጸሐፊው። ይህንን ተስፋ ቃል ባላቤቴ

ስላስታወስኝ አሁን ተሟልቶአል።

በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የሰፈሩት አሳቦች ሁሉ፣ ለአብያተ ክርስቲያናት በተሰጡ ሰሚናሮች የተጣሩ ሲሆኑ፣ ከልዩ ልዩ ዲኖሚኔሽን ለተውጣጡ መሪዎች በልዩ ልዩ አገሮች ተካሂደዋል። ይህን መጽሐፍ ወንጌላውያንና ካሪዝማቲኮች አንድ ናቸው የሚለውን አሳቤን ለሚደግፉ ለብዙሃን ዘመዶቼ አበረክታለሁ።

ክፍል አንድ

የትናትናው ጥሩ አወላለድ-ሥነ መለኮታዊ ዕይታ

አራት መንፈሳዊ በሮች

በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የተሰጠው አሳብ በአራት ዐቢይ ክፍሎች ይከፈላል። ክርስቲያናዊ ውልደት አራት የተወሰነበት አሳቦችን ያዘለ ነው። አነርሱም፡ ወደ እግዚአብሔር ገስሐ መግባት፤ በጌታ ኢየሱስ ስም ማመን፤ በውሃ መጠመቅ፤ እና መንፈስ ቅዱስን መቀበል ናቸው። እነዚህ ሁሉ አንዱ ከሌላው የተለየ ነው። የእግዚአብሔርን መንግሥት ለመውረስ ሁሉም ያስፈልጋሉ። አንዱ ከሌላው ተለይቶ ሳይሆን፤ በአንድነት ተጣምረው የክርስትና እምነትን ይመሠርታሉ። በአንድ ጊዜ ሊሆኑ ይችላሉ ወይም በተለያዩ ጊዜያት ሊሆኑ ይችላሉ። ዋናው ቁም ነገር ሁሉንም (አራቱንም) ማግኘት ሳይሆን መፈጸማቸው ነው።

ሚዛናዊ አቀራረብ

አራቱም አሳቦች አስፈላጊ መሆናቸውን ከተረዳን፤ በቅደም ተከተል ተራ ማስገባት አስፈላጊ አይደለም። የተለያዩ አብያተ ክርስቲያናት አንዱን ከሌላው በማስበልጥ ይመለከቱታል። ለዘብተኛ (LIBERAL) አስተሳሰብ ያላቸው የሚያተኩሩት በገስሐ ላይ ሲሆን፤ በተለይም ሥር ነቀል የሆነ የሕይወት የአኗኗር ሊሆን፤ በቅርብ ጊዜ ውስጥ የሚያተኩሩት ከግል ሞራል ወይም ግብረ ገብ ሳይሆን በግብረተ ሰዓዊ ፍትሕ ላይ ነው። የወንጌላውያን (EVANGELICAL) ትኩረት ደግሞ በእምነት ላይ ሆኖ፤ በተለይም የግልና የውስጥ መለወጥ እየፈለጉ ሳለ፤ የአስተምህሮ እውነትን ከግል እምነት አብልጠው ያዩታል። ሳክሮሜንታል (SACRAMENTAL) (ሥርዓት አጥባቂዎች) የሚያተኩሩት በውሃ ጥምቀት ላይ ቢሆንም፤ በዚህ ሥነ ሥርዓት ላይ የእምነት ማጽደቅን ይጨምራሉ። (በመሠረቱ ግን የውሃ ጥምቀቱ

የአማኝ ሳይሆን የሕፃን ጥምቀት ነው።) ጴጥሮስታላውያን (PENTECOSTALS) የሚያተኩሩበት ደግሞ በመንፈስ መጠመቅን በጊላ ጊዜ የመጣ አድርገው የለውጥ ዓይነተኛነቱን ይዘነጋሉ።

እነዚህ አራቱ የተለያዩት ዘርፎች የሚያምኑበት ነጥብ ትክክል ቢሆንም፤ የማይቀበሉትን ወይም ዋጋ የሌለው በማድረግ ከዚህም አልፈው እነዚህን ነጥቦች ችላ ማለታቸውና መካዳቸው ትክክል አይደለም። በውስጣቸው ያዘሉትን መልካም ነገር በአንድነት አዋህደን ለማየትና እያንዳንዱን ቀረብ ብለን ለማየት እንሞክራለን። ቢሆንም የማቃለል ሙከራ ሳይሆን፤ ከእኔ ይቅር በማለት እውነትን ካማደብዘዝ ይልቅ፤ በእውነተኛ አርማት ላይ በመመርኮዝ ለሚካሄድ እውነተኛ ውህደት መሠረት የሚጥል መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትንተና (አፈታት) ነው።

አራቱም አቋሞች በአዲስ ኪዳን ውስጥ በአንድነት ተጣምረው ተቆላልፈዋል። ክርስቲያናዊ ውልደት የሥነ ምግባር ተሃድሶና ዘላለማዊ ኅብረት፤ ውጫዊ ሥነ ሥርዓትና የሕይወት መለወጥ ነው።

ግማሽ እውነትን ወስደው ሙሉ እውነት ነው ብሎ ማቅረብ መሠረታዊ ኑሩቁ ነው። ብዙውን ጊዜ ሙሉ የመጽሐፍ ቅዱስ እውነት የሚገባን በተለያዩ አርእስት ያሉት ሁሉም በአንድነት ተያይዘው ሲቀርቡ ብቻ ነው። ለምሳሌ፡-ይህ መጽሐፍ በቅድሚያ የሚያተኩረው የሰው ዳግም መወለድ በሚለው አሳብ ላይ መሆን አለበት፤ ይኸውም ንስሐ መግባት፤ በውሃ መጠመቅ፤ መንፈስ ቅዱስን መቀበልና በጌታ ኢየሱስ ስም ማመን የሚሉትን የሚያካትት ሊሆን፤ አንዳንድ አንባቢያን ከሪፎርሜሽን አሳብና «ስው በእምነት ብቻ ይጸድቃል» ከሚለው ጋር አይስማማም ብለው ያስቡ ይሆናል።

በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ሁለት መሠረታዊ እውነቶች ተብራርተው ተገልጸዋል።

አንደኛው፤ ክርስቶስ በመስቀል ላይ የፈጸመው የማዳን ሥራ ዓለምን ከጋጢአት ለማዳን በቂ ሆኖዋል። ምንም ማንም በዚህ ላይ

ሊጨምርም ሆነ ለመጨመር አይችልም። በሞቱ፣ በመቀበሩና በትንሣኤው ሰሰው ልጆች ድህነት የሚያስፈልገው ሁሉ ተከናውኗል። የኃጢአታችንን ዋጋ ከፍሎ ከአባቱ ጋር አስታርቆናል። እንደምንገምተው ይህ ሁሉ ስመዳን ለሚፈልጉ ሁሉ የተብራራላቸው ይመስላል።

ሁለተኛ፣ ክርስቶስ የፈጸመው ሥራ በራሱ ማንንም ግሰሰብ ከኃጢአት ለማዳን አይችልም። ተቀባዩ የተስማማ ሆኖ መውሰድ ያስፈልገዋል። የዚህ ስጦታ ተቀባይ እንደሚጠቅመው አምኖ መቀበል ያስፈልገዋል። ወንጌል መልስ መስጠትን ይጠይቃል። ማንም ለመውረስ ይችላል፣ ነገር ግን ለመውረስ መጠየቅ ይኖርበታል፣ ካልሆነ ግን ለመውረስ አይችልም።

የሚያከራክረው ነገር ቢኖር በእምነት ላይ የሚጨመር ነገር አሰማለት ሳይሆን፣ በጸጋ የተስጠውን ለመቀበል መቻል ማለት ነው። ለምሳሌ፣ ሰዎች የውሃ ጥምቀት መውሰድን በእምነት ላይ ተጨማሪ አድርገው በማሰባቸው ራሳቸውን ከሌሎች የተሻሉ ደንገነት የተገባቸው አድርገው መቁጠራቸው አሳዛኝና የደንገነትን ስጦታውን ማቃሰል ነው። መታየት ያለበት ግን በንስሐ የቀረበው ስው ከክርስቶስ ጋር ሰሞቱ፣ በመቀበሩና በትንሣኤው ጌታን የመምለሱ መግለጫ እና የእምነቱ ፍፃሜ እንደሆነ ነው። ስለዚህ ጥምቀት ስጦታውን መለማመድ እንጂ ደንገነትን ለማግኘት የሚያበቃ መብት አይደለም። ከዚህ የተነሣ እምነት ከአራቱ መሠረታዊ አሳቦች በጣም አስፈላጊውና ሰሞኑቱ መሠረት ነው ለማለት ይቻላል። በማርቆስ ወንጌል መጀመሪያ ላይ ንስሐ ከእምነት ጋር የተያያዘ እንደ ሆነ እንመልከታለን (ማር. 1:15)። በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ጥምቀትም ከእምነት ጋር የተያያዘ መሆኑን ለመመልከት ይቻላል (ማር. 16:16)። መንፈስንም መቀበል በእምነት እንጂ በሥራ አይደለም (ገላ. 3:2)። እንደ እውነቱ ከሆነ በእምነት ንስሐ መግባት፣ በውሃ መጠመቅና፣ መንፈስን መቀበል አስፈላጊ መሆኑን መረዳት ነው (ዮሐ. 2:38 ይመልከቱ)።

መጽሐፍ ቅዱሳዊ አቀራረብ

የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶችን መጠቃቀስ ጀምረናል። መጽሐፍ ቅዱሳዊ እውነትን ለማሳየት የመጽሐፍ ቅዱስን ጥቅሶች ሲብስቦ በመጥቀስና አሳቡን ለመደገፍ መቻል ትክክለኛ መንገድ አይሆንም። ተገቢና አጠቃላይ የአጠናን ስልት ከተወሰኑ የመጽሐፍ ቅዱስ ምንባቦች ዐውዳዊ ትንተና ጋር መጣመር ያስፈልገዋል። ምንም እንኳን አሳቡ በሚቀርብበት ጊዜ መጀመሪያውን ሊጠቀሱ ቢችሉም፣ ማጠቃለያ አሳቦች ላይ የሚደረሰው ከዚህ ሂደት በኋላ ሊሆን ይገባል።

ክርስቲያናዊ ውልደት የሚለው ርዕሰ ጉዳይ መሠረታዊ መመሪያዎችን ያመለክተናል። በተለይም፣ ይህን አሳብ ለመመርመር ከመጽሐፍ ቅዱስ ክየት እንደሚጀመር ይጠቁማል። ምንም እንኳን በብሉይ ኪዳን እንደ ጥላ ሆኖ ቢገለጽም፣ በአዲስ ኪዳን ላይ ማተኮሩ ግልጽ ሆኖ ተቀምጧል። ሆኖም፣ ከአዲስ ኪዳን ክየት እንጀምር?

የሚገርመው፣ በወንጌል ውስጥ የሆነው ነገር ለእኛ ዓላማ ትንሽ ቀደም ያለ ነው። ይህም ጊዜ ከኢየሱስ መወሰድ ወደ ሰማይ እስከ ዐረገበት ጊዜ ድረስ ስለ ሆነ፣ ወንጌላትን ማወቅ የሚያስፈልገንን ነገር ሙሉውን በተለይም ከበዓል ሃምሳ በኋላ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ያለንበት «ዘመን» የሚያሳይ ምሳሌ ነው። ምንም እንኳን ንስሐ፣ እምነት፣ የውሃ ጥምቀትና መንፈስ ቅዱስ ከነመግለጫው ቢጠቀሱም፣ ማንኛቸውም በመጀመሪያው ከኢንጠቆስጤና ፋስካ ቀን በኋላ ያገኙትን ዓይነት ሙሉውን ክርስቲያናዊ ትርጉም ለመግለጽ አይችሉም። ለምሳሌ፣ የዮሐንስ ጥምቀት (በኢየሱስ ሐዋርያት የተካሄደው ጥምቀት) በኋላ በኢየሱስ ስም ከተደረገው ጥምቀት ልዩ ስለ ሆነ የመጀመሪያዎቹ ዳግም መጠመቅ አስፈላጊነታቸው (ዮሐ. 19:1-6፣ ምዕራፍ 20 ይመልከቱ)። እንዲሁም፣ መንፈስ ቅዱስ በወንጌል ጊዜ ከሐዋርያት ጋር ነበር፣ ግን በሕይወታቸው ውስጥ የገባው ከኢንጠቆስጤ በኋላ ነው፣ ይህም ሊሆን የቻለው ኢየሱስ በክብር ከዐረገ በኋላ ነው (ዮሐ. 7:39፣ 14:17፣ ምዕራፍ 11 እና 12 ይመልከቱ)።

እምነት እንኳ ቢሆን የተከናወነው በመስሎ አየሱስ ብቻ ነበር፤ ምክንያቱም የዓለም መድኃኒት ስለ ሆነ (እስከ ሞቱ ድረስ)፤ የእግዚአብሔር ልጅ (ከሞት ተነሥቶ) የሁሉ ጌታ ሆነ። ለእዚህ ምንው በመስቀል ላይ በጌታ ያመነው ወንበዴ ታሪክ የክርስትና እምነት ምሳሌ ሲሆን የማይቻለው (ምዕራፍ 9 ይመልከቱ)። ምንም እንኳን እርስ በእርስ የሚጋጭ አሳብ ቢመስልም፤ ሙሉው የወንጌል መልእክት በአራቱ ወንጌላት ውስጥ አይገኝም! የወንጌል ጥንሰስ አሳቡ ቢኖርም፤ አድጎ ለፍጻሜ ግን ገና አልደረሰም፤ ስለዚህም፤ እግዚአብሔር የቀረውን የአዲስ ክዳንን መጽሐፍት ስጠን።

የመልእክት መጽሐፎችና የዮሐንስ ራእይ መጽሐፍ ደግሞ የክርስትናን እምነት ሊያስጀምሩን ዘግይተውብናል። ምክንያቱም እነዚህ ሁሉ የተጻፉት ለሚያምኑ ስለሆነ በቀጥታ እኛን የሚመለከት ትምህርት የለም። ይህንን አለመረዳት ነው እንዳንድ ጥቅሶችን አለቦታው መጠቀምን ያስከተለው (ራእይ 3:20 ዓይነተኛ ምሳሌ ነው። ለክርስቲያኖች ግሣጼ የተጻፈውን ቃል ለማያምኑት በማድረግ በሁሉም ቦታ ሲጠቀሙበት ይታያል፤ ምዕራፍ 30 ይመልከቱ)። ቢሆንም፤ በመልእክትና በራእይ ውስጥ እንደ አስፈላጊነታቸው አማኞቹን ቀረብ ብሎ ያግዛል (ከዚህ በታች ያለውን ምሳሌ ተመልከት)። ቢሆንም፤ በዚህ በተለጠው ጥናት ሁሉንም እቅርብን ለማየት ያስቸግራል። እንደምንገነዘበው፤ የመልእክት ጸሐፊዎች በሁሉም ቦታ ስለ ውሃ ጥምቀትና ስለ መንፈስ ቅዱስ ጥምቀት በጻፉ ጊዜ አንባቢያን እንደገባቸው በመቁጠር፤ የትም ቦታ እንዴትና በምን ሁኔታ መቀበል እንደሚያስፈልግ አልገልጹም! የተገለጠው ነገር የተቀበሉት የሚያገኙት ውጤትና እንደምታቸው ብቻ ነው።

በዚህ መጀመሩ መልካም ነው

ወንጌላት ለእኛ ጅማሮ ቀደም ካሉና በመልእክታትም ከዘገዩብን ከየት ብንጀምር ይሻላል? ሌላ የቀረብ ቦታ አለ ወይ? የቀረን የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ብቻ ነው! ከጴንጠቆስጤ በኋላ የወንጌል አገልግሎት ላይ

የሚያተኩረው በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ብቻ ነው። የማያምኑ እንዴት አማኞች እንደሚሆኑ፤ ኃጢአተኞችም እንዴት እንደሚጸድቁ። በዝርዝር የቀረበበት ዘገባ ነው። የመለኮታዊና ለብአዊ የደገንነት ገጽታ ያለበት ሆኖ፤ የሐዋርያት ሥራ ክርስቶስን ወደ ሕዝብ ማምጣትና የመንፈስ ቅዱስ ሕዝብንም ወደ ክርስቶስ ማምጣት የተመዘገበበት ነው። በሉቃስ የጠሰጠው አብዛኛው ትምህርት የተደረሰው ላልዳኑት ነው። የመልእክቱ ምሥጢር እንዴት እንደ ተላለፈ ማወቅ ብቻ ሳይሆን፤ የተላለፈውን መልእክት በተመሰከተ የተጠበቀውና የተገኘው ምላሽ ተገልጦልናል። በዚህ ቦታ ብቻ ነው ጴጥሮስና ዮሐንስ እንዲሁም ጳውሎስን ስለ ወንጌል ሥራቸው ለማጥናት የምንችለው። ለማመን የሚፈልጉ ለዎችን ስለማማከር ከምሳሌነቱ በተመለከተ ስለ መንፈሳዊ ውልደት ያላቸውን መረዳትና ማወቅ እንችላለን።

የሐዋርያት ሥራን ስለ መጠቀም የተሰጠ አንዳንድ ተቃውሞ

እንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ አዋቂዎች ግን የሐዋርያት ሥራን እንደ ዋና የአስተምህሮ ምንጭ አድርጎ መወሰድን አጥብቀው ይቃወማሉ። ተቃውሞአቸው በሁለት የተለያዩ መንገዶች ተከፍሎአል። ጠቅላላ ትችታቸው የአስተምሮ መሠረት መሆን ያለበት በወንጌላት ውስጥ በተለጠው ትምህርቶች ላይ እንጂ በሐዋርያት ሥራ በተነገረው ታሪክ (ትሪክ) መመሥረት የለበትም የሚል ነው። የተለየ ትችታቸው ሉቃስ የታሪክ ጸሐፊ እንጂ የነገረ መለኮት (Theology) ቸሎታ የለውም የሚል ነው። ከእነዚህ ሁለት አሳቦች የተነሣ፤ መጀመር ያለበት በመልእክቶች መጽሐፍ በተለይም በሐዋርያው ጳውሎስ መልእክት መጀመር ነው። (እርሱ የነገረ መለኮት እውቀት (theology) አለው)፤ ስለ ነገረ መለኮት (Theology) እውቀቱም የሐዋርያት ሥራን ያንብብ። ከዚህ የአቀራረብ ችግር ሌላ፤ ከፍ ብሎ በተለጠው የመንፈሳዊ ውልደት ትንተና ረገድ በሁለቱም የትችት አሳቦች ውስጥ ትልቅ ጉድለት ይታይባቸዋል።

የመጽሐፍ ቅዱስ እውነት የተመሠረተው በማይነቃነቅ ጥበባዊ መገለጥ ላይ እንጂ በረቀቀ አሳብ ላይ አይደለም። መላው መጽሐፍ ቅዱስ፣ ከዴን ገነት እስከ እዲስቲ ኢየሩሳሌም ድረስ ያለው፣ ታሪክ (ትሪክ) ነው። ታላቁ የፍጥረትና የደኅንነት እውነት ተጣምረው በመደጋገም ተገልጾል። የሚበልጠው የብሉይ ኪዳን ክፍል ጥቂቱ የአዲስ ኪዳን ክፍል የተጻፉት በትሪክ መልክ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ የተቀጣጠለ ሥርዓት ያለው የነገረ መለኮት ትምህርትና ሁኔታውን የሚቆጣጠር የፈጠራ ታሪክ መጽሐፍ አይደለም። እነዚህ ሁሉ (ትሪክዎች) የተጻፉት «ለትምህርታችን» ነው (ሮሜ 15:4፣ 1ቆሮ. 10:6)። ቅዱሳት መጻሕፍት የእግዚአብሔር መንፈስ ያለባቸው ስለሆነ ለትምህርት ይጠቅማሉ (2ጢሞ. 3:16)። የእግዚአብሔር ሥራና ቃሉ አንድ ስለሆኑና አንዱ ሌላውን ስለሚገልጽ ከሁለቱም አንማራለን። የሁኔታዎች ዘገባ ለመመሪያና እንዲሁም እንድናውቅ ተብሎ የተዘጋጀ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ የዓለምን፣ የእስራኤልን ሕዝብ ወይም የቤተ ክርስቲያን አጠቃላይ ታሪክ አይገልጽም። ልዩ የሆኑትን ሁኔታዎች ከትንቢታዊ አተረጓጎማቸው ጋር ያቀርባል። ሁለቱም የእግዚአብሔር መንፈስ ሥራ መሆናቸውን ይገልጻል። (የሐዋርያት ሥራ 15 ራሱ ዓይነተኛ የሆነ የእስተምሮን የአሳብ ልዩነት እንዴት በመለኮታዊ አሠራር ታሪክ እንደ ፈታ የሚያሳይ ምሳሌ ሲሆን፣ ይህንንም ቃሉ ያረጋግጣል)።

ምንም እንኳ የመጀመሪያ መጽሐፉ (ሪፖርቱ) ላይ ሃቀኝነት በተሞላ መጻፉን ቢገልጽም፣ ሉቃስ ታሪክ ጸሐፊ ብቻ እንደ አይደለ ግልጽ ነው (ሉቃስ 1:1-4)። የሚዘግባቸውን ሁኔታዎችና በእነዚህ ሁኔታዎች ውስት ያሉ ዝርዝር ጉዳዮችን ይመርጣል። እነዚህን የሰበሰባቸውን በአንድነት አገናኝቶ ለራሱ በተገለጸለት መንገድ ይጽፋቸዋል። ነገረ መለኮት ማለት እግዚአብሔርን ማወቅ ከሆነ፣ ሉቃስ የነገረ መለኮት ሊቅ ነበር ማለት ይቻላል። መለኮታዊውን ትምህርት እንደ የጳውሎስን ነገረ መለኮት ማውጣት የሚቻለውን ያህል የሉቃስን ነገረ መለኮት ማውጣት አይቻልም የሚለው መብራራት

የሚያስፈልገው አፈታሪክ ነው። ከሉቃስ ጽሑፍ ውስጥ ማውጣት የማይቻልበት ዋና ምክንያት ያዘለውን አፈ ታሪክ ማፈንዳት ስለሚያስፈልግ ነው። (ሉቃስን እንደ ነገረ መለኮት ሊቅ ለማየት የሚሹ አንባቢዎች፣ በዚህ ነጥብ ላይ ሮጀር ስትሮንስታድ -**ROGER STRONSTAD**- The Charismatic Theology of Luke, 1984 ይመልከቱ)።

በሐዋርያት ሥራ ባለው ታሪካዊ እገላለጽና በመልእክታት ውስጥ ባለው ትምህርታዊ እገላለጽ መሀል ልዩነት መፍጠር ትክክል አይሆንም። ሁለቱም የተጻፉት በአንድ ጊዜና ስለ አንድ ነገር ነው (ሉቃስና ጳውሎስ አብረው የሚጓዙ ባልደረቦች እንደነበሩ አስታውሱ)። የሐዋርያት ሥራ በሥልጣን ማስተማርን ያዘለ ሲሆን፣ መልእክታት ግን ወግና ታሪክ የያዘ ጽሑፍ ይገኝባቸዋል (የሐዋ. 15ን ከገላ. 1-2 ያስተያዩ)። በመካከላቸው ያለው አንድነት ካገላለጽ አንጻር ካለው ልዩነት ይበልጣል።

የሐዋርያት ሥራን እንደ ትምህረተ መለኮት መግቢያ አድርጎ ስለመጠቀም

አሁን የሐዋርያት ሥራን በድፍረት ለመመልከት እንችላለን። አንድ ጸሐፊ እንደ ገለጸው፣ በቦታው ተገኝቶ መጻፍ ትልቅ ዕድል ነው። ሐዋርያት አንዴት አድርገው ወንጌልን ለዓለም እንዳደረሱ የመጀመሪያና ሁለተኛ ደረጃ የዓይን ምስክር አለ። እነርሱ ያሉትና ያደረጉት ሁሉ የዳግም ልደት ትምህርተ መለኮት መሠረታዊ መግቢያ ይሰጠናል።

ከሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ውስጥ ከየት እንጀምር? ለዎች በጌታ እምነው ክርስቲያን የሆኑበትን ታሪክ ከሚናገረው መጀመሩ ጥሩ ሳይሆን አይቀርም። በጣም ጉላ ብሎ የሚታወቀው በሐዋ. 8 እና 19 ላይ ያለው ታሪክ ነው። በሰማርያና በኤፌሶን የተደረጉት ሁኔታዎች በጥልቀት የሚመሳሰሉት ለምክንያት ነው። በሁለቱም ሁኔታ ውልደት

የተሟላ አስመሆኑ፤ ክፍተቱን ለመሙላት አስፈላጊውን ርምጃ እንዲወስዱ አድርጓቸዋል። በመካከላቸው ያለው እውነተኛው ልዩነት ግን ስማርያውያን ከኤፌሶናውያን በጀመሩት ብዙ ርቀው ሄደው ስለ ነበር፤ ሐዋርያት በመጡ ጊዜ ያስፈለጋቸውን ጥቂት ተጨማሪ አገልግሎት ብቻ ነበር። የትምህርቱ መሠረታዊ ይዘትና ቅደም ተከተል ተመሳሳይና ባለአራት ክፍል ሲሆን፤ ይኸውም (ንስሐ፣ እምነት፣ ጥምቀትና መንፈስ ቅዱስን መቀበል) ናቸው። ሦስት ቁልፍ የሆኑ ሐዋርያት (ጴጥሮስ፣ ዮሐንስና ጳውሎስ) በጉዳዩ ላይ ሰላሳ በት ለማስተማር ስለ አላቸው የትምህርታቸው ቴክኒክና ዘዴ አጠቃላይ ልምምዳቸውን የሚያንጸባርቅ ሲሆን፤ በተጨማሪም የመጀመሪያ ቤተ ክርስቲያን ለወንጌል የሚሰጠውን ምላሽ በተመለከተ የምትጠብቀውንም ይወክላል።

የሁለቱም ክስተቶች ሁኔታዎች ተወዳዳሪ የማይገኝላቸው (ለየት ያሉ) እና ውልደቱም «ያልተለመደ» ነው የሚል ተቃውሞ በተደጋጋሚ ይነሣል። ዛሬ የወንጌል ስርጭት እነዚህን ስለማርያውያን ወይም ስመጥምቁ ዮሐንስ ደቀ መዛሙርት የሚቀርብ ስላልሆነ ክስተቶች እንደ ምሳሌ መጠቀም እንደማንችል ተነግሮናል። እንዲህ ያለው ትችት በተለመደና ባልተለመደው መካከል ያለውን ልዩነት ስመግለጽ አይችልም። ይህም ሐዋርያት ያልተለመደውን ሁኔታ ወደ ተለመደ ሥርዓት ለማምጣት የሚያደርጉትን ነጥብ መሳት ይሆናል። የእነዚህን አማኞች ማስታወቅ ከሌላው የተለየ ሲሆን ይችላል፤ ግን መግቢያው አንድ ነው (አንዳንድ እንባብያን በምዕራፍ 16 እና 20 ውስጥ በጥልቀት የተሰጠውን መግስጫ ቢመለከቱ ሳይረዳቸው አይቀርም)።

አንግሊካው እነዚህን አራቱን ዐቢይ ነጥቦችን በአእምሮአችን ይዘን፤ ሉቃስ የመዘገባቸውን ሌሎች «የድነት ታሪኮች» በመመልከት ሥነ ጥበቦች በውስጣቸው እንደተጠቀሱ እንመልከት።

የሐዋርያት ሥራ 2 ጴጥሮስ ንስሐን፣ ጥምቀትንና መንፈስ ቅዱስን

መቀበልን ሲጠቅስ፤ እምነትን አልጠቀሰም። ምንም እንኳን ይህ በጠያቂዎቹ ጥያቄ ውስጥ በተዘዋዋሪ የተመለከተ እና፤ «ቃሉን ተቀበሉ» ከሚለው ሐረግ የምንገነዘበው ቢሆንም፤

የሐዋርያት ሥራ 8 ኢትዮጵያዊው «መጠመቁን» ብቻ ሲነገር (አንዳንድ ጽሑፎች ግን የእምነት መግለጫም መስጠቱን ሲጠቅሱ፤ እንደ ጽሑፍ ደግሞ የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ እንዳገኘም ይናገራል፤ ምዕራፍ 17ን ይመልከቱ)።

የሐዋርያት ሥራ 9 ጳውሎስ ጌታ በደማስቆ መንገድ ላይ ከተገናኘው በኋላ በሦስተኛው ቀን ተጠመቀ መንፈስ ቅዱስንም ተቀበለ (ቁጥር 18ን ከ 22:16 ጋር አነጻጽር)። ነገር ግን ንስሐ መግባቱንና እምነቱን የሚገልጽ ምንም ማስረጃ የለም። ምንም እንኳን ሁሉም ከኢየሱስ ጋር ባደረገው ንግግርና በኋላም በሰጣቸው አስተያየቶችና በድርጊቱ የሚታይ ቢሆንም

የሐዋርያት ሥራ 10 ቆርኔሌዎስ በግልጽ «ንስሐ ገብቷል» (የሐዋ. 10:35 ከ11:18 ጋር አነጻጽር። «አምኗል» (10:43 ከ11:1 እና ከ15:7) ጋር አስተያይ፤ ግን መንፈስ ቅዱስን በውሃ ከመጠመቁ በፊት ተቀበለ (ስለዚህ ዓይነተኛ ምሳሌ በምዕራፍ 18 ለበሰጠ መግስጫ ይሰጣል)።

የሐዋርያት ሥራ 16 የሬልጽስዩስ ወህኒ ቤት ጠባቂ አመነ (ከመላ ቤተ ሰቡ ጋር) ተጠመቀ (ከመላ ቤተ ሰቡ ጋር) ነገር ግን ስለ ንስሐና መንፈስን ስለ መቀበል አልተጠቀሰም (ስለ ቤተ ሰብ ፍቺና እገላለጽ ምዕራፍ 19ን ይመልከቱ)።

ሌሎችም በሐዋርያት ሥራ ውስጥ የተጠቀሱ ሁኔታዎች አዲስ ልደትን «ከእምነት» ጋር ያያይዙታል። አራቱ ነጥቦች ከሳምራዊቷና ከኤፌሶን ሰውዬ ሁኔታ ሌላ በግልጽ ተዘርዝረው አልተጠቀሱም፤ ምንም እንኳን የቅኔሌዎስና የቤተ ሰቡ ሁኔታ ተቀራራቢነት ቢኖረውም፤ ጥምቀት በብዛት የተጠቀሰ ሲሆን፤ ንስሐ ግን እምብዛም አልተጠቀሰም።

ይህ ሁሉ ምን ያሳስበናል? ሉቃስ አራቱንም ነጥቦች በሁሉም ሁኔታ ውስጥ ለምን አልጠቀሰም? ከሌሎች ምክንያቶች በተጨማሪ፤ የአጻጻፍ ክህሎቱ ነገርን በመደጋገም ሰውን ከማስልቸት ያገደው እያንዳንዱ ሁኔታ ውስጥ ያቀረበው ጎሳ ያሉትንና ልዩ ትርጉም ያላቸውን ነገሮች ነው። የሦስት ሺህ ሰው በአንድ ጊዜ በአንድ ቦታ (በቤተሳይዳ መታጠቢያ ውስጥ) መጠመቅ ወይም በስብከት መካከል የአንድ ቤተ ሰብ በመንፈስ ቅዱስ መጠመቅ ሌሎች የተደረጉ ነገሮችን በዝርዝር ከመናገር ያቆም የሆኗል! ለአይሁዶች የተሰመደ የሚመስላቸው ነገር ሁሉ ለሳምራውያንና ለአረማውያን ግን ትልቅ «ወሬ» ነው።

አራቱም ነጥቦች (ንስሐ! እምነት! ጥምቀትና መንፈስ ቅዱስን መቀበል) ለእያንዳንዱ ግለ ሰብ አያስፈልጉም ብሎ መደምደም ዐቢይ ስሕተት ይሆናል። የሐዋርያት ሥራ እንደዚህ ከተወሰደ ማ አብዛኛዎቹ አዲስ አማኞች ያመኑ ንስሐ መግባት አያስፈልጋቸው ማለት ነው፤ ለብዙዎችም ደግሞ እምነት አያስፈልግም ማለት ነው፤ ለሌሎች ደግሞ መንፈስ ቅዱስን መቀበል አያስፈልግም! እንደዚሁም ጥቂቶች የውሃ ጥምቀት አያስፈልጋቸውም ማለት ይሆናል! ነገር ግን፤ እነዚህ አራቱም ሰላታን «የተሰመደውን» ዓይነት ውልደት የሚመሠርቱ መሆኑ ግልጽ ነው፤ እርሱም ከእነዚህ መካከል በመምረጥ ለሚያቀርበው ሁኔታ አመቺ የሆነውን ይጠቅሳል። ወደ በኋላ እንደምንመለከተው፤ በአግባብነት ላይ የተመሠረተ ተመሳሳይ የአመራረጥ ሥርዓት በመልእክታትም ውስጥ ይታያል።

አንድ ሌላ ነጥብ መጠቀስ ያስፈልጋል፤ እነዚህን አራቱን ጠቃሚ

ነገሮችን ለማግኘት እንዳንድ ጊዜ ረዥም ጊዜ ይወስዳል፤ እንዳንዴም አጭር ጊዜ ሊወስድ ይችላል።

ለአሥራ ሁለቱ ሐዋርያት፤ ጥቂት ዓመታት ወስደባቸዋል፡

ለኤፌሶን ደቀ መዛሙርት፤ ምናልባት ጥቂት ወራት፡

ለሰማርያ አማኞች፤ የወሰዳባቸው ሳምንታት ይሆናል፡

ለሐዋርያው ጳውሎስ፤ የወሰደበት ጥቂት ቀናት ብቻ ነው፡

ለፊልጵስዮስ እስር ቤት ጠባቂው፤ ጥቂት ሰዓታት ብቻ ወሰደበት፡

ለቆርኔሌዎስና ለቤተ ሰቡ የወሰደባቸው ጥቂት ደቂቃዎች ብቻ ነበር።

ይህ ሁሉ የሚያሳየው አስፈላጊው ነገር ድርጊቱ የተፈጸመበት የጊዜ ሂደት ፍጥነት ሳይሆን፤ ፍጻሜው መሆኑን ነው። ሉቃስና ሐዋርያት በጣም ያስቡ የነበረው የድርጊቱ መፈጸም እንጂ የወሰደው የጊዜ ፍጥነት አልነበረም!

በወንጌላት ውስጥ ስለ ውልደት የተሰጠ ሃሳብ

በእነዚህ በሐዋርያት ሥራ ውስጥ የተሰነዘሩትን አራቱ ዐቢይ አሳቦች እንዳየናቸው እሁን ደግሞ በወንጌላት ያሰውን አሳብ እንመልከት። በመጀመሪያ የምናየው የመጥመቁ ዮሐንስ አገልግሎት ይህን ሁሉ ማጠቃለሉን ነው። ከኃጢአት ንስሐ መግባትን እስተማረ (ሉቃስ 3:8) እርሱ የመጣው ሁሉም በእርሱ እንዲያምኑ ነው (ዮሐንስ 1:7)፤ በውሃ እጠመቃቸው (ማቴ. 3:11)፤ በመንፈስ ቅዱስ የመጠመቅን ትንቢት ተናገረ (ይህ በአራቱ ወንጌላት ውስጥ ተገልጿል (ማቴ. 3:11፤ ማር. 1:8፤ ሉቃስ 3:16፤ ዮሐ. 1:33)። ዮሐንስ የአገልግሎቱን መጠንና ችሎታውን ያውቅ ነበር። የእርሱ ጥምቀት ላሰፈው የኃጢአት ይቅርታ እንጂ የወደፊት አይደለም፤ ለዚሁም ለከታዮቹ ከእኔ በኋላ የሚመጣው ከእኔ ይበልጣል ብሏቸዋል (ሉቃስ 7:28 እና ዮሐንስ 10:41፤ ሉቃስ 1:15)።

ኢየሱስ የሐንስ ካቆመበት ጀምሮ፤ የንስሐንና የእምነትን ሰብክት አስተማረ (ማር 1:15)፤ ጥምቀትን ተሰማመደ (የሐንስ 4:1-2)፤ ስለ መንፈስ ቅዱስ ተስፋ ሰጠ (የሐንስ 7:37-39)። ይህ የተደራጀ አሳብ ነበር። በመንግሥቱ እመኑ (እርሱ በደጅ ነው) የሚለው አሳብ አሁን በበለጠ ንጉሡ ኢየሱስ የግል መሆኑን ያመለክታል። እምነት የሚመጣው በእርሱ ስም በማመን ነው (የሐንስ 1:12፤ 2:23)። በመንፈስ ቅዱስ መነክር (መዘፈቅ) የሚለው የመንፈስ መጠጥ ከውስጥ ሕይወት ከሚፈልቅ ኃይል (በየሐንስ 4:14፤ እና 1ኛ ቆሮ. 12:13 መካከል ያለውን ግንኙነት በምዕራፍ 11 እና 23 ይመልከቱ)። ከሁሉ የበለጠ የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት ኃይልን ብቻ ወደ ሰው ሕይወት አያመጣም፤ መንፈስ ቅዱስ እውን ስለሆነ፤ በጎን ሆኖ የሚረዳ (የሚያግዝ) ኢየሱስን የሚመስል መንፈስ ነው (የሐንስ 14:16)።

እንዲያውም የእነዚህን የአራቱን የውልደት ሁኔታዎች አስፈላጊነት ጎሳ ብሎ የምናየው ክርስቶስ ከትንሣኤ በኋላ፤ ከዕርገቱ በፊት ለሐዋርያቱ በሰጠው መመሪያ ላይ ነው። የአራቱ ወንጌላት ድምር አጠቃላይ የወንጌል መልእክተኛነትን ኃላፊነትንና በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ያየነውን የሐዋርያትን አገልግሎት ይገልጻል። እነርሱም ንስሐን እንዲሰብኩ (ሉቃስ 24:47)፤ ወንጌልን እንዲሰብኩና ሰዎች እንዲድኑ (ማርቆስ 16:15-16) እና ከዳኑም ደግሞ እንዲያጠምቁቸው (ማቴዎስ 28:19፤ ማርቆስ 16:16) ይጠበቅባቸው ነበር። ከሁሉ በላይ፤ ይህ አገልግሎት ከመጀመሩ በፊት ሐዋርያት ራሳቸው የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት ማግኘት ያስፈልጋቸዋል (ሉቃስ 24:49፤ የሐንስ 20:22፤ የሐዋርያት ሥራ 1:5)፤ ለሚከተሏቸውም አማኞች የዚህ ኃይል ተስፋ ተሰጥቷቸዋል (ማርቆስ 16:17 ሐዋርያው ጴጥሮስ በመጀመሪያ የሰበከው ስብከት ከዚህ ቃል የተነሣ ነው የሐዋርያት ሥራ 2:39) ።

በመልእክታት ውስጥ ስለ ውልደት የተሰጠ አሳብ

አሁን ወደ መልእክታት ዘወር ብለን ማየቱ ጠቃሚ ሳይሆን አይቀርም። በጥምና ጠጋ ብሎ የኤፌሶን ሰዎችን በማነጋገር የእምነታቸውን አቋም እንደ ተረዳ አይተናል (የሐዋ. 19:1-6፤ ምዕራፍ 20ን ይመልከቱ)። ሐዋርያው ጳውሎስ አራቱንም አሳቦች እንደሚያምንበት ምንም ጥርጥር የለውም፤ ይህንንም እርሱ ለተከላቸው አብያተ ክርስቲያን በጻፋቸው መልእክቶች ውስጥ በልዩ ልዩ ቦታ በጠቀሰው ለመረዳት ይቻላል።

ንስሐ መግባት (2ኛ ቆሮንቶስ 7:9፤ 1ተሰሎንቄ 1:9)፤

እመኑ (1ኛ ቆሮንቶስ 15:11፤ ኤፌሶን 1፡ 13)፤

ተጠመቁ (ገላትያ 3:27፤ ኤፌሶን 5:26)

መንፈስ ቅዱስን መቀበል (2ኛ ቆሮንቶስ 1:22፤ ገላትያ 3:2)።

እርሱ ራሱ ወደ አልተከላቸው አብያተ ክርስቲያን በሚጽፍበት ጊዜ እንኳ የእነዚህን አሳቦች አስፈላጊነት ይጠቅሳል (ሮሜ 2:4፤ 3:26፤ 6:3፤ 8:9)። አራቱንም በአንድ ቦታ ማለትም በአንድ ዐውድ (context) ውስጥ አልጠቀስም (ሉቃስም እንዲሁ በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ሁሉንም በአንድነት አልጠቀሰም፤ ለሚሰጠው ትምህርት ድጋፍ የሚሆነውን ብቻ ይመርጥ ነበር)። በጣም አስፈላጊ የሆነው ነገር ቢኖር ማንኛቸውንም በሚጠቅስበት ጊዜ እንባቢዎቹ ከልምምዳቸው ስለ አራቱ አሳቦች እንደተረዱ በመቁጠር ነው (እንደዚህ ማሰቡን የተረዳንበት በተለይም ስለ ውሃ ጥምቀት በሮሜ 6:3 እና ገላትያ 3:27 ከጠቀሰው ነው። ምንም እንኳን ንግግሩ ያልተጠመቁትን የሚጠቅስ ቢመስልም፤ “እኛ ሁላችን” የሚለው ሐረግ “ሁላችንም” የሚለው ቃል የሚያመለክተው ያልተጠመቁትን ኢ-አማንያን እንጂ፤ ያልተጠመቁትን አማኞች አይደለም)።

በትክክል እንባቢዎቹ የተረዱት አድርጎ በመውለድ በመልእክቶቹ ውስጥ የትም ቦታ ስለ ውሃ ጥምቀትም ሆነ መንፈስ ቅዱስን

ሰለመቀበል ትእዛዝ ሲለጥ ወይም ሲያሳስብ እይታይም። ቢሆንም ከዚህ ጋር እያይዘን አራቱንም አሳቦች በሁሉም ዘንድ ዛሬ ተቀባይነት አላቸው ብሎ መገመት ስሕተት ነው፤ ሌሎች የጳውሎስን መልእክት ሉቃስ ከጻፈው ከሐዋርያት ሥራ በመለየት የራሳቸውን የአስተምህሮ አስተሳሰባቸውን በመገንባት የሐዋርያትን ሥራ ከመልእክቶች ለየተዋል። ምንም እንኳን ጳውሎስ በመልእክቶቹ ውስጥ አራቱንም እንደ ተረዱ ቢቀበልም፤ በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ከሌሎች ሐዋርያት ጋር ሁሉንም እንደ ተቀበሉ እድርገው በዋስትና አልተቀበሏቸውም፤ በተቃራኒው፤ በወንጌል ስርጭት ሥራቸው ሁሉንም በመጠየቅና የጉደለውን ማንኛውንም አሳቦች በማሟላት ያከናውኑ ነበር። ለምሳሌ፤ ጳውሎስ የቆሮንቶስን ቤተ ክርስቲያን የመሠረተው እርሱ ስለ ሆነ በእንደ መንፈስ መጠመቃቸውን እረጋግጦ ያውቃል (1ኛ ቆሮንቶስ 12:13፤ ይህን አስፈላጊ የሆነውን ነጥብ በይበልጥ ለመረዳት ምዕራፍ 23ን ይመልከቱ)። ዛሬ አብያተ ክርስቲያናትን የሚገቡበኝ ቢሆን ኖሮ ሁሉም እምነው ተጠምቀዋል ብሎ ከማለብ ይልቅ፤ “ባመናችሁ ጊዜ መንፈስ ቅዱስን ተቀበላችሁን?” (የሐዋ. 19:2) ብሎ መጠየቅን ይመርጥ ይሆናል፤

የጳውሎስ መልእክት ከሐዋርያት ሥራ ጋር በማስተያየት ማጥናት የሚያስፈልግበት ምክንያቶች አሉን፤ በሥልጣን የሰጣቸውን መመሪያ ለመረዳት በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ሉቃስ የሰጠው መግለጫ ካልታየ ለመረዳት ያስቸግራል። ጳውሎስ «መጠመቅ» የሚለውን ግሥና «ጥምቀት» የሚለውን ስም ከውሃ ጋር እያገናኝም፤ አንዳንድ ስመ ጥር የሆኑ የመጽሐፈ ቅዱስ አዋቂዎች፤ የጳውሎስን ሥነ መለኮት ነጥለው በሚያጠኑበት ጊዜ፤ ስለ ጥምቀቱ ያለው አስተሳሰብ (ለምሳሌ፤ ሮሜ 6:4፤ ገላትያ 3:27፤ ኤፌሶን 4:5) በመሳሰሉት ጥቅሶች ውስጥ ከውሃ ጋር ምንም ግንኙነት የለውም እንዲሉ አድርጓቸዋል። ይህ በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ባገኘው ልምምድ፤ ይኸውም በራሱ ጥምቀትና ሌሎችንም ባጠመቃቸው መሠረትና ሉቃስም በግልጽ በሚጠቅለው የውሃ ጥምቀት (ለምሳሌ፤ የሐዋ.

8:36) እንደምናስበው ጳውሎስ እነዚህን ሁለቱን አገናዝቦ ይሆናል ብለን መገመት የምንችለው (በእንደ ቦታ ውሃ የሚለውን ብቻ ሲጠቀም፤ «ጥምቀትን» ግን አላነግሞ (ኤፌሶን 5:26)።

እንደዚሁም፤ ጳውሎስ «በመንፈስ መጠመቅ» የሚሰውን ሐረግ (1ኛ ቆሮ. 12:13) ምን ማለቱ እንደሆነ ምንም መግለጫ ወይም ማብራሪያ ሳይሰጥ ይጠቀማል። በአራቱ ወንጌላትም ውስጥ የተጠቀሙት በዚሁ መንገድ ነው። ይህንን አገላለጽ ለመረዳት የምንችለው ሉቃስ በሐዋርያት ሥራ በመንፈስ መጠመቅ ምን እንደ ሆነ የመዘገበውን ስንመለከት ብቻ ነው። የጳውሎስን አሳብ ሉቃስ ከጻፈው ለይቶ ለማየት ቢሞክር የሚሰጡት ፍጹም ልዩ ትርጉም ይሆናል፤ ይህም ከአስተምህሮ ትምህርት የፈለቀ የተገመደለ ጥንሰስ አሳብ ይሆናል (ይህም የመጽሐፍ ቅዱስን የመተርጎም ነጻነት የሚያመጣው የአስተምህሮ ጥምዘዛ ነው)።

ሌሎች የአዲስ ኪዳን ጸሐፊዎችም መንፈሳዊ ውልደትን ይጠቁማሉ። ለምሳሌ፤ «ጥምቀትን» እና «ውሃን» በእንደነት የተጠቀመው ብቸኛው የመልእክት ጸሐፊ ጴጥሮስ ነው (1ኛ ጴጥሮስ 3:21፤ ምዕራፍ 29ን ይመልከቱ)። ዮሐንስ ያተኮረው በኢየሱስ ማመንና መንፈስን በመቀበል ላይ ነው (1ኛ ዮሐንስ 3:24፤ 4:13፤ 5:1-5)። ስሙ ያልታወቀው የዕብራውያን ጸሐፊ በመልእክቱ ውስጥ አራቱንም የውልደት ክፍሎች በእንደ ዐረፍተ ነገር ውስጥ እንደቅደም ተከተላቸው አስቀምጧል (ዕብራውያን 6:1-2፤ ምዕራፍ 27ን ይመልከቱ)። በዚህ ምዕራፍ ውስጥ በተመለከትናቸው ዕንሰ አሳቦች መሠረት፤ ክርስቲያናዊ ውልደት እንዳለ ልንደመድም እንችላለን። ይህ ባለአራት ክፍል ዐቢይ መሠረተ አሳብ በሐዋርያት ሥራ ተነግሯል፤ በወንጌል እንደሚሆን ታምኗል፤ በመልእክታት ውስጥ እንደሆነ ተገምቷል። አሁን እንግዲህ ወደ እግዚአብሔር መንግሥት የሚመሩትን «አራቱን መንፈሳዊ በሮች» እንመልከት።

ስለ ኃጢአትህ በእግዚአብሔር ፊት ንስሐ ግባ

ምናልባትም ንስሐ ከአራቱ የመንፈሳዊ ልደት ፅንሰ አሳቦች መካከል አከራካሪ የሆነ አርእስት ሳይሆን አይቀርም፤ ከዚህም የተነሣ እምብዛም የማይታሰብበትና ቸል የተባለ ሳይሆን አይቀርም። ቃሉን በጥልቀት የተረዱት ከአሕዛብ ይልቅ አይሁዳውያን ናቸው። ይህ ቃል ከታሪካቸው ጋር የተዋሃደ ሲሆን፤ በተለይም ወደ ምርኮ ከመወሰዳቸው በፊት ነቢያት ተከታትለው ከሚመጣው አስቃቂ ነገር ሕዝቡ ተነሥተው ንስሐ እንዲገቡ ይጠሩላቸው ነበር። ማንም ሰው አምጽ ምዕራፍ 4ን እንዲሁም ኤርምያስ ምዕራፍ 18-19ን ያነበበ ንስሐ ምን እንደሆነ ይረዳል። ለዚህም ሳይሆን አይቀርም በአዲስ ኪዳን እምብዛም ያልተተረጎመው።

“ንስሐ” የሚለው ቃል «አዝናለሁ» ማለት ብቻ አንዳልሆነ የዘልማድ አነጋገር ሆኗል። እንዲህ ያለ ስሜት ብዙ አስተያየት ሊያመጣ ይችላል። አንዳንድ ጊዜ ድርጊታችን ባመጣበን ነገር መጸጸት ሊደርስብን ይችላል፤ ይህም በራሳችን ማዘን ሲሆን ራስ ወዳድነታችንን ይገልጻል (ለምሳሌ፤ ቃልና ኤሳው ለዚህ ስሜት ዓይነተኛ ማሳሌዎች ናቸው፤ ዘፍጥረት 4:13፤ ዕብራውያን 12:17)። በይበልጥ ማድረግ ያለብን ነገር ቢኖር በሌሎች ላይ አድርገን የሚያጸጽቱንን ነገሮች ሁሉ መናዘዝ ነው (ሐዋርያው ጳውሎስ ቤተ ክርስቲያን ማሳደዱን ሲያስታውስ ይህ ጸጸት ሳይሰማው አይቀርም (የሐዋ. 9:1-23 ከ ፊልጵ. 3:6 ጋር አነጻጽር)። እውነተኛ ንስሐ ግን የሚጀምረው ንስሐችን ወደ እግዚአብሔር (ወደ ልጁም) ሲያመጣን እንደሚችል ስንረዳ እንጂ፤ ጸጸት ንስሐን አይደነግግም (2ኛ ቆሮ. 7:9)። ውጤቱ የሚታወቀው የሠራነው በደል በሰማይና እንደዚሁም በሌሎች ላይና በራሳችንም ላይ ኃጢአት መሥራታችንን ስንረዳ ብቻ ነው (ሉቃስ 15:18፤ 21)። ይህ ሊሆን ብቻ ነው የእግዚአብሔርን ሕግና ሥልጣን፤ ፍጥረታቱን በክሰን፤ ለቁጣ ያነሣነው ስለ ሆነ፤ ለፍርድም የተጋባን

መሆናችንን እንረዳለን። ኃዘናችን የበለጠ በፍርሃት መልክ ይቀልማል።

ጥንካሬው እንደየ ሰው ፀባይና እንደየሁኔታው የሚለያየውን ይህንን ስሜታዊ ጸሐፊ ከተመለከትን፤ አስቲ አሁን ደግሞ እንዲህ ዓይነቶቹ ስሜቶች ሊቀጥሉ የሚችሉበትንና የሚገባበትን ያንን እውነተኛ ንስሐ እንመልከት።

መጽሐፍ ቅዱሳዊ ንስሐን በሦስት የተለያዩ መልኮች ለማየት ይቻላል፤ በሃሳብ፤ በቃልና፤ በሥራ። በእነዚህ የአእምሮ፤ የቃልና ተግባራዊ ደረጃዎች ውስጥ ስናልፍ፤ «ከውስጣዊ ልብ» ጀምሮ ወደ «ውጫዊ ሕይወት» የሚደረግ እንቅስቃሴ አለ። የመጨረሻውን ከመጀመሪያውን ለይቶ ለመግለጽ መሞከር ከግብረ ጉብ የራቀና ለስጸያፊ ነው «ልባችሁን እንጂ ልብሳችሁን አትቅደዱ» የሚለውን ትንቢታዊ ቃል ማወቁ ይጠቅማል (ኢዩሴል 2:13)። የመጀመሪያውን ከመጨረሻው መለየት ግብዝነት ነው። ቀላል ምሳሌ ብንወስድ፤ የለንደን ታክስ ነጂ የውጭ አገር ጉብኚዎችን ወደ ሂትሮ አይሮፕላን ማረፊያ ሲወስዱ ጥቂት ገቢ ለማግኘት በቀጥታ ከመሄድ ረጅም ዘወርዋራ መንገድ ይወስዷቸዋል፤ ይህም የእንግዶችን አለማወቅ ተጠቅመው ገንዘባቸውን በመበዝበዝ በሕሊናቸው ይወቀሱና፤ ይቅርታ በመጠየቅ ጠቅላላውን ሂሳብ ይመልሳል። ይህን በማድረግ በአሳብ፤ በቃልና በድርጊትም ይለወጣል፤ ከኃጢአቱም ንስሐ ይገባል።

አሳብ- ባለፈው ኃጢአት መወቀስ

«ንስሐ» የሚለው ቃል በግሪክ (ሜታኖይ - μετάνοια) ማለት የአንድ ሰው አሳብ መቀየር ማለት ነው። ያለፉበትን የሕይወት እርምጃዎች በድጋሚ ማሰብ ነው። ከአዲስ ኪዳን ለዚህ ዓይነተኛ ምሳሌ የሚሆነው፤ ጴጥሮስ ለሚሰሙት አይሁዶች ኢየሱስን በፍርድ የስቀላችሁት እርሱ መሲሐ፤ የእግዚአብሔር ልጅ ነው ያለው ነው (የሐዋ. 2:32-38፤ 3:13-19)።

ንስሐ ማለት ነገሮችን ከእግዚአብሔር ዕይታ አንጻር ማየት፤

ከእርሱ አሳብ ጋር መስማማት እና የእርሱን ውሳኔ መቀበል ነው። እንዲሁም ለእርሱ ምስጋና ማቅረብ፤ «ለእምቢታውም» መስማማት ማለት ነው። ለእንዲሁም ምስጋና ማቅረብ ማለትን መማር ነው። የሰው ኃጢአተኝነት በእንዲሁም ጽድቅ ሲሰጥ አና በመጨረሻ ሁለቱ ሲገናኙ የማይቀረውን ፍርድ ጥርት ባለ ራሱ ይማራል (ዮሐ. 16:8)። ስለ እንዲሁም ስለ ራሱ «እውነትን ወደ ማወቅ» መምጣት (2ኛ ጢሞ. 2:25) ነው።

ይህን መረዳት፤ በእንደ ደረጃ፤ አጠቃላይ የሆነ አሳብ ነው። በሌላ በኩል ደግሞ፤ ጥልቅ በሆነ ለሜት እንዲሁም በአጠቃላይ ከምናስበው በላይ መልካም መሆኑን መረዳት ነው። ጌታ ፍጹም ቅዱስ፤ ፍጹም ንጹሕና ፍጹም ትክክል ነው። እንደዚሁም፤ ለውራሱ ከሚያስበው በላይ መገኛ መሆኑን በሚያስቅ መልኩ ይገነዘባል። በመሠረቱ መልካም ለውሆኖ መገኛ የሆኑትን ነገሮች ከጊዜ ወደ ጊዜ የሚሠራ ሳይሆን («ለብአዊ» አስተሳሰብ)፤ ይልቅ መገኛ ሆኖ አንዳንድ ጊዜ መልካም የሆኑትን ነገሮች እንደሚሠራ ይገነዘባል። (የኢየሱስን ሰብአዊ አስተሳሰብ፤ ሉቃስ 11:137፤ ክዮሐንስ 2:24 ጋር በማነጻጸር ይመልከቱ)። ከዚህም በበለጠ፤ የሠራው መልካም ነገር ሁሉ በእንዲሁም ፊት መገኛ ሆኖ ስለሚታይ ለዚህም ንስሐ መግባት ያስፈልጋል (ኢሳይያስ 64:6 የሰው ጽድቅ እንደ መርገም ጨርቅ እንደሆነ ይገልጻል፤ በፊልጵስዩስ 3:8 ላይ እንደጉድፍ (የቤት ጥራጊ) ተገልጿል። ይህን መረዳት፤ በእንዲሁም ፊት ራሱን የማመጸድ ኃጢአት የበለጠ መገኛ ስለሆነ ለሰው ኩራት የሚያስደነግጥ ከመሆኑም በላይ፤ በውስጣዊ ለሜት እውነተኛ ለንስሐ ያቀርበዋል።

እዚህ ደረጃ ሳይ ከተደረሰ፤ ይህ አዲስ የአስተሳሰብ መንገድ ወደ ልዩ ደረጃ ይለወጣል። ይህ በጣም አስፈላጊ የሆነ የንስሐ ጠባይ ሲሆን፤ ከተለዩ «ኃጢአቶች» (ብዙ ቁጥር) ጋር ይዛመዳል። በተጨማሪም ሁኔታ የአንዳንድ «ኃጢአት» የሚለው አሳብ በዝርዝርና ተጨባጭ

ቃላት ካልተገለጹ በስተቀር፤ ለንስሐ መራመድ ያዳግታል። ኢየሱስ የመጣው ከኃጢአቶቻችን ሊያድነን እንጂ፤ ከኃጢአት ሊያድነን ብሎ አይደለም (ማቴ. 1: 21)። እነዚህ ልንድንባቸው የሚገቡ ኃጢአቶች ምን እንደ ሆኑ ለይቶ ማወቁ በጣም አስፈላጊ ነው።

እስከ አሁን ያየነው ውስጣዊ የንስሐን ሁኔታ ብቻ ነው። ይህ ግን ሁለት ዓይነት ውጫዊ የንስሐ ሁኔታዎች ሊከተሉት ይገባል። አንዱ ንስሐን «በቃል የሚሰማ» ሲያደርገው፤ ሌላው «በዓይን የሚታይ» ያደርገዋል።

ቃል- ያለፉትን ኃጢአቶች መናዘዝ

ስለ አለፉት ድርጊቶች በተለየ መልኩ ማሳብ ስለ እነርሱ በተለየ እኳኒን መናገርን ሊያመጣ ያስፈልጋል። አብዛኛውን ጊዜ የሰው ውስጣዊውና ውጫዊው አካል የሚገባቡበት መንገድ አፍ ነው (ማቴ. 12:37፤ ማር. 7:18-23፤ ያዕቆብ 3:9-12)።

የመጥመቁ ዮሐንስ አገልግሎት ያተኮረው እየመጣ ላለው የእንዲሁም መንግሥት በሚያዘጋጀው ንስሐ አስፈላጊነት ሳይ ነበር። የውሃ ጥምቀት የንስሐ መደምደሚያ ወይም መሳት ነው (ማቴ. 3:11፤ «ለንስሐ» የሚለውን ቃል አስፈላጊነት ተመልከቱ)። ከኃጢአቶች (ብዙ ቁጥር) ንስሐ መግባት ሁል ጊዜ ከውሃ ጥምቀት ጋር አብሮ ይሄዳል (ማቴ. 3:6)። ይህ ልዩ የሆነ የቤተ ክርስቲያን ሥነ ሥርዓት፤ (ማድረግ የነበረውን አለማድረግና መደረግ የሌለበትን ከማድረግ ንስሐ መግባት ነው!)። ወይም «አጠቃላይ» ንስሐ አይደለም። መጥመቁ ዮሐንስ ወደ እርሱ ከመጡት ሕዝብ ይጠብቅ የነበረው ያደረጉትን በደልና ኃጢአት ለይተው በቃል ዘርዝረው በይፋ ንስሐ እንዲጠይቁ ነበር። በሰው-ር በጨለማ የተደረጉ ድርጊቶች ሁሉ በብርሃን ወደ እንዲሁም መረዳት ወደ ሰው መቅረብ ይገባቸው ነበር።

እንደዚህ ያሉ ኃጢአቶችን ኃጢአት ሳይሆኑ መናዘዝ ሁለት ታላላቅ ጥቅሞች አላቸው። አንደኛው ቀደም ብሎ የተጠቀሰ ቢሆንም፤

መደገም ያስፈልገዋል፤ ይኸውም የተሰየ የምንለው ነው። ኃጢአቶችን መጥቀስ አስቀድሞ በስም ጠርቶ ማወቅን ያካትታል። ሳይገልጹ በጥቅሉ ማቅረቡ እንደ ማንኛውም ሰው አንድ ጊዜ ምንልባት በደዬ ወይም ተላልፌ ይሆናል ማለት) በቂ ንስሐ ሊሆን አይችልም። የኃጢአቶቻችን እውነታነት የሚታወቀው በግልጽ ዘረዘረን ስንናዘዝ ነው (ማለትም «ይህን ይህንን» ብሎ መዘርዘር ሲቻል ነው)። እውነት ነው፤ እንዲህ ያለው ንስሐ ዝባናን መግለጥ ስለ ሆነ፤ እንዲሁም ኩራትን ውጦ ራስን ማጋለጥ በመሆኑ ቀላል አይደለም። ቢሆንም፤ በኋላ በግድ ከማድረግ ይልቅ፤ አሁን በፈቃደኝነት ማድረግ ይሻላል። አሁን በሰው የተጋለጠው ሁሉ በእግዚአብሔር ጸጋ ይሸፈናል፤ ነገር ግን ዛሬ በሰው የተሸፈነው በኋላ በእግዚአብሔር የፍርድ ወንበር ፊት ይገለጣል።

ሁለተኛው የቃል ኑዛዜ ጥቅም ኃላፊነትን መቀበል ነው። ምክንያት (በበብ) ማቅረብ በንስሐ ቦታ የለውም፤ የተሠራውንም ቀላል አድርጎ መገመትም ይቅርታ አያስገኝም። ግለሰቡ ለእግዚአብሔር ያለውን ተጠያቂነትና ለራሱ ያለውን ኃላፊነት መቀበል አለበት። እርዳታ እንደሚያስፈልግ አውቆ መጠየቁ ለዛሬ የውስጥ ፈውስ ለማግኘት ይቀል ይሆናል፤ የራስንም ክብር ይጠብቃልና። እውነተኛ ንስሐ የራስን በደል ገልጾ መናዘዝ ሊሆን፤ የሚጠየቀው (የሚለመነው) ያልተገባ ይቅርታ ማግኘት ነው። ንስሐ የጸጋ ማፍሰሻ ቧንቧን ይከፍታል (1ኛ ዮሐ. 1፡9) ።

በንስሐ የቃል ኑዛዜ ላይ ኃጢአትን ለመተው መወሰንን ማከል ብዙ ጊዜ ጠቃሚ ነው፤ በተለይም ኃጢአቶች ለምምድ እና አስታማሚ በሚሆኑበት ጊዜ ይህንን ማድረግ ይጠቅማል። ይህ ቢቃል መካድ ፈዋሽና ነፃ አውጪ ሊሆን ይችላል። ቢቃል መግለጽን መዘገበ ቃላት እነዚህን ፍቺ ይሰጠዋል። መተው፤ ማስረከብ፤ መካድ፤ እምቢ ማለት፤ አስመተባበር፤ ግንኙነትን ማቋረጥ፤ ማግለልና ማቆም። የልጆችን ቋንቋ ብንጠቀም፤ «ጥፋቴ ስለ አባዘነኝ ዳግም ላለማድረግ ወሰንኩ!» ልንል እንችላለን። ይህ ወደ ሦስተኛው የንስሐ ክፍል

(ዓይነት) ያመጣናል።

ድርጊት - ካለፉት ኃጢአቶች መታረም

ቢቃል የተነገረው ንስሐ በሥራ የሚታይ ንስሐ መሆን ያስፈልገዋል። መጥምቁ ዮሐንስ ወደ እርሱ የመጡትን ሁሉ «ንስሐ መግባታችሁን በሕይወታችሁ ፍሬ አሳዩ» ይላቸው ነበር (ሉቃስ 3፡8)። ምን እንዲያደርጉ እንደ ፈለገ በተጠየቀ ጊዜ የለጠው መልስ ግልጽና የተወሰነ በልምምድ የሚታይ ነበር። ይኸውም፡- ትርፍ ልብስ ያለው ለሌለው እንዲያካፍል፤ ከገቢያቸው ላይ ትክክል የሆነ ግብር እንዲከፍሉ፤ ሥልጣን ያላቸው በሥልጣናቸው ተጠቅመው ከፍ ያለ ደመወዝ እንዳይፈልጉ፤ የሚል ነበር። የሚያስገርመው ነገር፤ እነዚህ ኃጢአቶች «ከሃይማኖታዊ» ወይም «ከመንፈሳዊ» ሕይወት ጋር የተያያዙ አይደሉም።

ከኢየሱስ እገልግሎት አንድ ምሳሌ የሚሆነን (ሉቃስ 19፡1-10) የዘኬመስ ታሪክ ነው፤ እርሱም ወደ ፊት ያለውን ሕይወት «ለማስተካከል» ብቻ ሳይሆን፤ ወደኋላ ተመልሶ ያለእግባብ የወለደውን ከነወለዱ ለመክፈል ቃል ገባ። ኢየሱስም ስደስታ ዛሬ መዳን በዚህ ቤት ገብቷል አለ።

ጳውሎስም እንደዚሁ፤ ንስሐ ተጨባጭ በሆነ ሥራ መገለጽ እንዳለበት ይናገራል። «ከስማይ ለታየኝ ራእይ አልታዘዝም አላልሁም፤ ለአሕዛብ ንስሐ እንዲገቡ ወደ እግዚአብሔር ዘወር እንዲሉ የንስሐንም ፍሬ እንዲያሳዩ ገልጬ ተናገርሁ (ዮሐዋ. 26፡20) ይላል።

መጥምቁ ዮሐንስ፤ ኢየሱስና ጳውሎስ ሁላቸውም የገለጹትና ያስተማሩት ንስሐ ያለፈውን ሕይወት በተቻለ መጠን ማስተካከል እንደሚያካትት ነው።

እነዚህን ማስተካከል ምናልባት አሉታዊ እርምጃን ያስወስድ ይሆናል። ይህም የሚያደናቅፉትን (የሚፈታተኑትን) ነገሮች

ከምንጨብጠው ጋር ተወዳዳሪ የለውም (ማቴ. 5:29-30)። በዚያን ቀን እግዚአብሔር ፊቱን ከሚመልስብን አሁን ከኃጢአት መመለስ ይሻለናል።

አሁን ወደ እግዚአብሔር ብንመለስ እርሱም ወደ እኛ ይመለሳል! መጽሐፍ ቅዱስ እኛ ወደ እርሱ ንስሐ ስንገባ፣ እርሱም ወደ እኛ ንስሐ ይገባል ይላል! ቃሉ ሲናገር፣ እግዚአብሔር እንደ እኛ በሞራል ሳይሆን በአሰራር ማለቱ ነው። «ደግሞ ያስባል»። እኛ ስለ ኃጢአት አሳባችንን ስንለውጥ፣ ጌታም ስለ እኛ አሳቡን ይለውጣል። የዚህ ዓይነተኛ የሆነውና በግልጽ የሚያሳየው የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል በትንቢተ ኤርምያስ ውስጥ ያለው የሽክላና የሽክላ ሠራው ምሳሌ ነው (ኤር. 18:1-10)። በተሳሳተ መንገድ የተተረጎሙ ጥቂት ዘይቤያዊ አነጋገሮች አሉ! አንዳንዶች ሲተረጎሙ ሽክላው በዚህ ታሪክ የራሱን ቅርጽ በመለወጡ ላይ ምንም የሚያደርገው ነገር የለም ይላሉ (ይህ ፍልስፍና ከአይሁድና ከክርስትና ይልቅ ወደ እስልምና የሚጠጋ ነው)። ትክክሉ ግን፣ ሽክላው ነው ምን ዓይነት ዕቃ እንደሚሆን የሚመርጠው። ሽክላ ሠራው እንደራሰገው ዓይነት ለመሥራት ሽክላው እምቢ ሲለው፣ ያልተጣራ ዕቃ አድርጎ ይሠራዋል ማለት ነው። ሽክላው ከሠራውም ጋር ንቁና ኃይለኛ ኅብረት አለው፤ ምንም እንኳን ሽክላ ሠራው ሁኔታን ሁሉ የመቆጣጠርና የመጨረሻ ውሳኔ የመስጠት ሥላጣን ቢኖረውም፣ አንዱ በሌላው ላይ ተጽዕኖ ያሳድራል (ሽክላው ያለ ሽክላ ሠራው ምንም ለማድረግ አይችልም)። ይህ የእግዚአብሔር ሕዝብ፣ የእስራኤል ምሳሌ ነው። ሕዝቡ ንስሐ ቢገቡ፣ እግዚአብሔርም ንስሐ ገብቶ (አሳቡን ቀይሮ) ሕዝቡን ጥሩ የተመረጠ ዕቃ አድርጎ በመሥራት ምሕረቱን ይሞላበታል፤ ንስሐ ባይገቡ ግን፣ የማይረባ ዕቃ በማድረግ ፍርዱን ይሞላባቸዋል።

ይቅርታ እንዲሰጥና የተሰጠውንም ይቅርታ ለመቀበል የሚያስችለው ንስሐ ነው። ይህ በሰብዓዊ ደረጃም እንኳ እውነት ነው። ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርቱ እንደገለጸው፣ ኃጢአት የሚሠራ ወንድም

መገሠጽና ይቅርታም መስጠት ያስፈልጋል። ይቅርታ፣ በቀን ሰባት ጊዜ፣ በሳምንት አርባ ዘጠኝ ጊዜ፣ በወር አንድ ሺህ አራት መቶ ሰባ ጊዜ ንስሐ ከገባ (ሉቃስ 17:3-4)። እንደዚሁም፣ እግዚአብሔር ከፍርድ ወደ ምሕረት አሳቡን ሊቀይርልን ይችላል፤ በእውነት ንስሐ ለገባ ሁሉ ይቅርታን ለመስጠት ይችላል። ይህ እንግዲህ ለንስሐ የሚያነሣሣን ዋነኛ አሳብ መሆን አለበት። ስለዚህ ኃጢአታችሁ እንዲደመሰስ ንስሐ ግቡ ከመንገዳችሁም ተመለሱ። ከጌታም ዘንድ የመታደስ ዘመን ይመጣላችኋል። ደግሞም አስቀድሞ ለእናንተ የተመደበውን ክርስቶስን እርሱም ኢየሱስን ይልክላችኋል (የሐዋ. 3:19-20)።

ንስሐን ብቻውን የመጀመሪያ አድርገን ከወለድን፣ ደኅንነትን በራሳችን ለመግኘት የሚያስችለን ወጥመድ ውስጥ እንዳንወድቅ መጠንቀቅ ይገባል። አስተሳሰቡ እንዲህ ከሆነ፣ እግዚአብሔር ለሰው ከሚያደርገው ይልቅ ሰው ለእግዚአብሔር የሚያደርገው ይሆናል። ክርስትናም የሞራል ተሃድሶ ተብሎ ይተረጎምና «የመልካም ሥራ» ክርስትና ከቤተ ክርስቲያን ውጭ የሚታይ ቢሆንም፣ ከውስጥም አይጠፋም!

መጽሐፍ ቅዱስ በንስሐ መጽደቅ ይገኛል ብሎ አያስተምርም፤ ግን ጽድቅ በእምነት ነው ይላል። ከኃጢአት በንስሐ መመለስ በእምነት ወደ ክርስቶስ የመመለሻ ቀጥተኛ መንገድ ስለሆነ፣ ከዚህ ቀጥሎ ይህንን እንመለከታለን።

ምዕራፍ 3

በጌታ ኢየሱስ እመን

ለዳግም ልደት የእምነትን እስፋላጊነት እንዲህ ነው ብሎ ከሌሎች ከሚያስፈልጉን ነገሮች ጋር አመዛዝኖ ለመገመት ያዳግታል። ከ ሐራቱ መንፈሳዊ በሮች መካከል ይኸኛው በማያጠራጥር ዋነኛና አስፋላጊ ነው፤ ይኸውም የሆነው ያለዚህ የቀሩት ሦስቱ ተፈላጊነታቸውንና ውጤታማነታቸውን ስለሚያጡ ነው። ማንም ለው ያለ እምነት ወደ እውነተኛ ንብሐ ለመምጣትና የኃጢአትን ይቅርታ በማግኘት ከሚመጣው ፍርድ አምልጦ ደኅንነትን ለማግኘት አይችልም (ስለዚህም ነው ጴጥሮስ በጴንጠቆስጤ ዕለት ሕዝቡ ምን እናድርግ ባሉት ጊዜ ስለ እምነት ያሳነሣው፤ ምዕራፍ 15ን ይመልከቱ)። በውሃ ጥምቀት ውስጥ ዋናው አስፋላጊ ነገር ተጠማቂው የእግዚአብሔር ኃይል አንድ የሞተና የተቀበረን ሰው ለማስነሣት እንደሚችል ማመኑ ነው (ቆላ. 2:12፤ ምዕራፍ 25ን ይመልከቱ)። መንፈስ ቅዱስን መቀበል የሚቻለው በእምነት ነው (ገላትያ 3:2)። ስለዚህ ጠቅላላው የዳግም ልደት ሂደት የእምነት ልምምድ እና መግለጫ ነው። ስለሆነም፤ “እድን ዘንድ ምን ባድርግ?” ለተባለው ጥያቄ መልሱ “በጌታ በኢየሱስ እመን ትድናለህ መሆኑ አያስገርምም” (የሐዋ. 16:30-31)።

በእርግጥ እምነት፤ በወንጌላውያን ዘንድ ቢሆንም እንኳ፤ በተረጋገጠ መንገድ የገባን ይመስላል ወይ? በሙላቱ የተረዳ ነው አይመስልም። በአዲስ ኪዳን ውስጥ እምነት በብዙ ወርድና ሰፋት የተገለጸ ስለ ሆነና፤ አንዱን ከሌላው አጋንኖ ለመተርጉም ስለሚቻል፤ ሁሉንም መረዳት ያስቸግራል። ለምሳሌ እምነትን፤ በቃል መመስከር

አስፋላጊ ነው (ሮሜ 10:9)፤ ግን እምነትን «በአፍ መመስከር» እንድ ሰው «ስለማመኑ» እንደ በቂ ማስረጃ ከተወሰደ፤ ይህ ትልቅ ስሕተትና በቤተ ክርስቲያንና በግለሰብ ላይ ጉዳትን ሊያመጣ ይችላል። የሚያድነን እምነት አለን ማለታችን ሳሆን፤ የእምነት መኖር ነው። እምነት ሊኖረንና ልንለማመደው፤ እንዲሁም ልንመስከረውና ልናውጀው ይገባል!

በሐዋርያት ትምህርተ አስተምህሮ መሠረት እምነት መሠራታዊ የሆኑ አሳቦች ተጠቃልለው ሙሉ እምነትን ሊገልጹ ይችላሉ፤ ይኸውም በታሪካዊ፤ ግላዊ፤ ተግባራዊ እና ቀጣይ ተብሎ ሊገለጽ ይችላል።

እምነት ታሪካዊ ነው

እርግጥ እምነት የተመሠረተው በእውነታ እንጂ በስሜት ላይ አይደለም። ነገር ግን ሁልጊዜ ሊደጋገም አይችልም፤ በተለይም ተጨባጭነት በሌለው ባሕላዊ ልምምድ የተመሠረተ ከሆነ ፍሬ አልባ ይሆናል። ይህም በእምነት ላይ እምነት እንዲኖር ወደሚያደርግ ያልተለመደ ጽንፈኝነት ይመራል! ብዙዎች የሚያምኑት እምነትን የማመን ድርጊት አድርገው ነው እንጂ፤ እምነትን ውጤታማ የሚያደርገው የሚታመነው መሆኑን አያውቁም። ማንኛውንም ነገር ማመን ምንም ካለማመን ይበልጣል። «እምነት ይኑርህ እንጂ፤ በምን እንደምታምን ግድ የለም» የሚል ልማዳዊ አነጋገር አለ። ሃይማኖት የማይጠቅምና የሞተ ይሆናል!

በቂ ማስረጃ ካለው አሳብ ጋር በማያያዝ እምነትን ከዓላማ (ግብ) ጋር እንጂ በእውነት አይደለም ብሎ መገመት አሳዛኝ ነው። የክርስትና ማረጋገጫው እምነት ሲሆን፤ በዘመናችን ባለው ተቃራኒ መንፈስ ዘንድ ተቀባይነት የለውም። ብቸኛው የሚያድን እምነት (ሌላውን ለማድረግ ብቸል ባይችልም) አስቀድሞ በሆነና ሊሆን ባለ ታሪካዊ ድርጊት ላይ የተመሠረተ ነው።

በመሠረቱ መጽሐፍ ቅዱስ የዓለም ታሪክ ነው። ከሁሉ ቀደም ብሎ ይጀምራል፤ የሚያልቀው ደግሞ ከሌሎች መስል ታሪኮች ሁሉ በኋላ ነው፤ ምክንያቱም ማንም ሰው ሊያስተውለውና ሊጽፈው ሰማይችለው ጸሐፊዎች ጆሮዎች (ያስፈውና የሚመጣው) ቅርበት (በመስኮታዊ አብርሃም) ስለነበራቸው ነው። እግዚአብሔር ብቻ ጀማሪና ፈጻሚ ስለሆነ እርሱ ያውቃል ብለው መዝግበዋል።

ከምን ጊዜውም የበለጠ ዛሬ ይህንን የእምነት ቁምነገር ማወቁ ይጠቅማል። ባለፈው ጊዜ፣ እምነት ሁሉን በፈጠረውና ሰወደ ፊትም ለፍርድ በሚመጣው እግዚአብሔር ማመን እንደሆነ ብዙ የክርስቲያን አገሮች ያምናሉ። ዛሬ ግን፣ ዓለማዊ ፍልስፍና እና የሃይማኖት ብዛት በሚስተዋልበት ዘመናዊ ሕዝብ መካከል እንደሃ መሆኑ ቀርቷል። ስለሆነም ሰዎች እምነት እንዳላቸው መጠየቅ ብቻ ሳይሆን በምን ዓይነት እምላክ እንደሚያምኑ መረዳቱ ጠቃሚ ነው!

የሚገርመው፣ መጽሐፍ ቅዱስ ቀደም ብሎ በማሰብ መሠረታዊ እምነት «መልካም በሆነ እምላክ» ማመን ነው ይላል። እግዚአብሔርን የሚፈልግ ሁሉ በመጀመሪያ መኖሩንና ለሚፈልጉት እንደሚገኝ በማመን ነው (ዕብራ. 11:6)። በመጀመሪያ ሐዋርያት ስለሕዛብ (ከአይሁዶች በተለየ) በሰበኩ ጊዜ፣ የክርስቶስን ወንጌል ከመናገራቸው በፊት ሁልጊዜም ይህን ስለ እግዚአብሔር ያለውን እሳቤ ለማስረጽ ይፈልጉ ነበር (ዮሐ. 14:15-17፣ 17:22-31)።

ቢሆንም፣ እምነት እግዚአብሔር በታሪክ መጀመሪያና ማክተሚያ ላ በሚከናወን ተግባር ላ ብቻ የሚያተኩር አይደለም። በታሪክ መካከል ጣልቃ በመግባት (ዓመተ ዓለምና ዓመተ ምሕረት ብሎ ሰሁስት በመክፈል) ለዐመፀኛው ዘር ደኅንነትን እንደሚዘጋጀም መቀበል አለበት። እምነት የሚያጠቃልለው እግዚአብሔር አሕዛብን በአንድ ሕዝብ (በአይሁድ)፣ በአንጻራዊነት ሰዎችን ሁሉ በአንድ ግለሰብ (በአይሁዳዊው ኢየሱስ በኩል ለማዳን መወሰንንና) መቀበልን ያጠቃልላል። በዚህ ዘመን፣ ሁሉም የተወሰነ እውነት አላቸው እንጂ፣

ማንም ጋ ሁሉም እውነት የሰም ተብሎ በሚታሰብበት ዘመን፣ ይህንን «አሳፋሪ መለየት» እጅግ አስከፊ ሆኖ ያገኙታል። ይኸውም አይሁዶች በአጠቃላይ አንድ አይሁድ ቤተሰብ የደገገነትን ጉዳይ እጠቃለው መደዛቸው (ዮሐ. 4:22፣ 14:6፤ ዮሐ. 4:12) ለዘመናዊ አስተሳሰብ እንግዳ ይሆናል። ቢሆንም ደግሞ፣ ይህ ለሚያድን እምነት አስፈላጊ ነው።

የዚህ መሠረታዊ አሳብ የሚገኘው እውነተኛ «የታሪክ ምዕራፎችን» በሚያመለክቱ ወሳኝ ክስተቱ ውስጥ ነው፤ ይኸውም የመስቀል ላይ ሞቱ በመቃብር ውስጥ መቀበሩ (ይህ በመጽሐፍ ቅዱስም ሆነ በእምነት መግለጫዎች ላይ ጎላ ያለ ነገር መሆኑን ልብ ይበሉ)። እንዲሁም በአካል ከሞት መነሣቱ (ትንሣኤው) እነዚህ ሁሉ በጥቂት ቀናት ውስጥ የናዝሬቱ ኢየሱስ በተባለው ታሪካዊ ሰው ላይ የተከናወኑ ነገሮች ናቸው (1ኛ ቆሮ. 15:3-4 እነዚህን ሦስት እውነታዎች የክርስትና እምነት መሠረተ አሰሮች አድርጎ ያቀርባቸዋል። ቢሆንም፣ ታሪካዊ ድርጊቶች በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ተገልጸውና ተመዝግበው ይገኛሉ። እምነት የድርጊቶችን ታላቅነትና እውን መሆን መቀበልን ያካትታል። ይህ ኢየሱስ የሞተው፣ የተቀበረውና ከሞት የተነሣው እውነተኛ አንድያ የእግዚአብሔር ልጅ ከሆነ፣ ይህ ድርጊት እስፈላጊነቱ ለመላው ዓለም ታሪክና ለሰው ዘር ሁሉ ነው።

እግዚአብሔር ታሪክን የሚቆጣጠር ከሆነ፣ እርሱ ራሱ የታሪክን ሒደት ይወስናል እንጂ፣ ታሪክ ማንንም በማይወቅስ እድል ወይም ሞራላዊ ፍርድ በቁላዊ ኃይል ወይም በብዙዎች ዘንድ እንደሚታወቀው የተገመደለ ጊዜ የወሰደው ሁኔታ አይደለም። ቢሆንም፣ እግዚአብሔር ዘላለማዊ ስለሆነ፣ ከንዱ በረጅም ጊዜ እንጂ በአጭር ጊዜ ውስጥ እይታይም። ከዚህ ተሰይቶ የሚያታየው ግን ለአጭር ጊዜ ልጁ በምድር ላይ በነበረባቸው ጊዜያት ነው። ፍርዱ በታሪክ የሚሠራው ቀስ ብሎ በዝግታ ከሆነ፣ የምሕረት እርምጃው ግን በፍጥነት ይፈጸማል (የዚህ የሁለቱ ድርጊት ልዩነት ባሕርዩን

ይገልጽልናል -ዮሐ. 4:2)። የኢየሱስ ሞትና ትንሣኤ፣ ኃጢአትን በመዋጀቱና ሞትን በማሸነፉ ለደኅንነት ታሪክ እምብርት ሆኗል።

ከታሪክ ሁሉ አምላክ ወደ ታሪካዊው ኢየሱስ የተደረገው ሽግግር በሐዋርያት የተሰበከው የእምነት መሠረት ነበር። ለምሳሌ፣ ጳውሎስ ለወንጌል ሰብክት የተጠቀመባቸው መንታምርኩዞች “የእግዚአብሔር መንግሥት እና የኢየሱስ ስም” ነበሩ (ዮሐ. 28:31)፤ ፊልጶስም የተጠቀመው እነዚህ ነው (ዮሐ. 8:12)። እንዲህ ከሆነ፣ ይህ «ታሪካዊ» ወንጌል ሁሉን ያጠቃለስ (እግዚአብሔር አጽናፍ አቀፍ ነው የሚል «ሐግ» መዝ 103:19) በጥንቃቄ የተደረገ ነው (የእግዚአብሔር ሥልጣን «ያተኮረው» አሁን የሁሉ «ጌታ» በሆነው ኢየሱስ ውስጥ ነው)። ይህም ደግሞ ከሁሉ እምነትና ሃይማኖት የተለየ ነው።

በዚህ የሚያድን እምነት ታሪካዊ መሠረት ላይ አጽንዖት መስጠት በጣም አስፈላጊ ነው። በዚህ ነገር ላይ ያለው የኅብረተ ሰብ ተጽዕኖ በሮማውያን አገዛዝ ዘመን ከነበረው ተጽዕኖ የሚያስተካክል እንጂ የሚያንስ አይደለም። ቢሆንም፣ በዚያን ጊዜም ቢሆን ይህ እምነት ዓለምን አሸንፏል (1ኛ ዮሐ. 5:5)፤ አሁንም ሊያሸንፍ ይችላል።

እምነት የግል ነው

እምነትን በታሪካዊ አፈጻጸም ላይ መግታት እመነትን ወደ እምነት መግለጫና አዕምሮአዊ አውቀት ይቀይረዋል። የእውነተኛ የእምነት መግለጫ የተጻፈው ለዚህ ጉዳይ አስፈላጊውን ታሪካዊ ክፍል (እውነቱንና ፍቺውን) ለሚመጣው ትውልድ ለመጠበቅ ተብሎ መሆኑ እውነት ነው። የተጻፈውን የእምነት መግለጫ በቅንነትና በታማኝነት ማጥናት ይቻላል፤ ሆኖም፣ የሚያድን እምነት አስፈላጊ የሆነው ኅብረትና መለጠት ላይኖር ይችላል። የእምነት መግለጫዎች የሚጀምሩት በግለሰባዊ መልኩ ነው... (“እኔ አምናለሁ”)፤ የአፍ ምስክርነቱን በግለሰባዊ መልኩ አለማሳየት አይችሉም። “ይህ እውነት

እንደሆነ አምናለሁ” ማለትና “ለእኔ ይህ እውነት ነው” ማለት አንድ አይደለም። “ኢየሱስ የዓለም መድሀኒ እንደ ሆነ አምናለሁ” ማለትና “ኢየሱስ የእኔ መድሀኒ እንደሆነ አምናለሁ” ማለት አንድ አይደለም። ስለ ኢየሱስ መመስከር በግል በአርሱ ማመንና ስለ እርሱ የተጻፈውን በሁለተኛ ደረጃ ማወቅ ያስፈልጋል፤

የክርስትና እምነት በአንድ ለው ብቻ ማመን እንጂ በተለያዩ ሐሳቦች ላይ የተመሠረተ አስተሳሰብ አይደለም። ኢየሱስ ሞቶ መነሣቱን ማመን ብቻ ሳይሆን፣ ሞቶ በተነሣው በኢየሱስ ማመን ነው። እምነት የሚያዝበትን ማስተካከል ጠቃሚ ነው፤ ይኸውም እምነት ከሚጀምርበት ከአእምሮ ወደ ፈቃድ (ይህ ለግለ ሰብ ጠቃሚ የሆነ ሀሳብ በመሆኑ መጽሐፍ ቅዱስ የእምነት መቀበያ ቦታን «ልብ ብሎ» ያጠራዋል)። ማለትም ስለ ኢየሱስ ከሚለጠን መግለጫ (Information) መተማመኛ በሚሆነን በኢየሱስ ማመን ማለት ነው። ቀደም ብለን እንደገለጽነው እምነታችን የምናምንበት ባለቤትና ዓላማ ከሌለው አደገኛ ይሆናል። አሁን የዚህ ተቃራኒ ከሆነው አደጋ መጠንቀቅ አለብን!

የአዲስ ኪዳን ጸሐፊዎች (በተለይም ሐዋርያው ዮሐንስ) «አመን» የሚለውን ቃል (ግሥ) «እምነት» ከሚለው ስም ይልቅ መጠቀምን ይመርጣሉ። ምክንያቱም ይህ የሚያሳየው ነገሩ በድርጊት የሚታይ እንጂ የሚቀበሉት አይደለም (ዝቅ ብለን በበለጠ እንገልጻለን)። ምንም እንኳ እንዳንድ ጊዜ እምነት የሚገለጸው እንደ «የእውነት አካል» ቢሆንም (ብዙውን ጊዜ ግን ግላዊ በሆነ መንገድ ተገልጾ እናያለን)፣ ጳውሎስ ለጢሞቴዎስና ለቲቶ የገለጸውን ስንመለከት እምነት «የማመን ድርጊት» ሆኖ እናያለን።

እንዲህ ያለ የእምነት ባሕርይ ታዛዥነት በሞላበት በተግባር መታየት አለበት። ማርያም ለአለላፊዎቹ ቢቃና ዘንሊላ ሠርግ ላይ «እርሱ የሚነግራችሁን ሁሉ አድርጉ» ዮሐ. 2:5 ማለትዋ በልጅዋ ያላትን ጥልቅ እምነት ያሳያል። ይህንን በሌላ ሥነመለኮታዊ አነጋገር

ብንገልጸው፡- ኢየሱስን ማመን እርሱን እንደ ጌታችን መታዘዝን እና እንደ ግል እዳኛችን ማመንን ያጠቃልላል፡፡ እንደን ሰው የምናምን ከሆነ፤ የሚነግሩንን ለማድረግ እንጠራጠርም፡፡ (ለዚህም ነው ጥምቀት ለእምነታችንና ለደኅንነታችን አስፈላጊ የሆነው፤ እናምነዋለን እያልን ነገር ግን በመጀመሪያ እንድናደርግ የነገረንን አለማድረግ ፍጹም ባሆንም ቃሉን እስመታዘዝና ግብዝነት ነው፡፡

መታዘዝ እንኳ በአዲስ ኪዳን በተመዘገበው «የክርስቶስ ሕግ» ላይ ብቻ የተወሰነ ከሆነ፤ ማንንም ሰው የማይነካ ሆኖ ሊታይ ይችላል፡፡ የእምነት መሠረቱ ግን ሕያው ከሆነው ከክርስቶስ ጋር ያለን የግል ኅብረት ከሆነ፤ ይኸውም በመጽሐፍ ቅዱሳዊ አገላለጽ እርሱን «ማወቅ» ነው የሚባለው ነው (ዮሐ. 17:3; ዘፍ. 4:1) የተጻፈውን ሕጉን መታዘዝ ወይም ለደኅንነታችን መሞቱ ለግላችን የሚሆንና የሚሠራ መሆኑን ማመኑ ብቻ እንዲህ ያለውን የቅርብ ግንኙነት አያሳድግም፡፡ ሌላም የሚያፈስልን ነገር አለ፡፡

በቃል የሚገለጽ እምነት

ፍላጎትን በቃላት በመግለጽ የተፈለገውን ነገር ያስገኛል («ጥራው፣ ያንተው እድርገው!») የሚለው አባባል ዘመናዊ የሰሕተተ ትምህርት ነው፤ ይኸውም በሥነ ልቦናዊ መልኩ በራሳችን ላይ፣ ሥነ ልቦናዊ በሚመስል መልኩ ደግሞ በሌሎች ላይ የሚሆን ነው፡፡ ይህ ከአረማውያን የሰው ተፈጥሮ መለኮታዊ ኃይል እስተሳሰብ ጋር እንጂ፣ በመጽሐፍ ቅዱሳዊ አምላክ ከማመን ጋር ምንም ግንኙነት የለውም፡፡ ይሁን እንጂ፣ በዚህ የፍልስፍና እስተሳሰብ ውስጥ ትንሽ የእውነት ነገር አለበት፤ ያውም ቃላችን የምንለውንና የምናስበውን ይገልጻል የሚለው ነው፡፡

አዲስ ኪዳን እምነት በቃል መገለጽ እለበት ብሎ ያስተምራል፡፡ ቁም ነገሩ በተናጋሪው ላይ ሳይሆን፣ የተነገረው ቃል የሚነገረው ቃል ስለ ማን እንደ ሆነ ነው፡፡ ቃላትን ለብቻ መናገር ይቻላል፤ ነገር ግን መናገር (ምንም ያህል ጠቃሚና የሚያንጽ ቢሆንም! ብዙ ጊዜ መረጋጋትም

ሆነ) የመንፈሳዊ ጥቅም ምልክት አይደለም፡፡ የሚያድን እምነት የሚገልጸው ለሌሎች በመናገር ነው፡፡ ሰሚሰሙት የእምነት ቃላት ውጤታማ የሚሆኑት ለሰሚዎቹ ጮክ ተብሎ ሲነገራቸው እና እነርሱም በማዳመጣቸው ነው፡፡

የዚህ በቃል የመግለጽ የመጀመሪያውና ላቀው ምሳሌ ደኅንነትን በምንፈልግበት ጊዜ ኢየሱስን በቀጥታ በስሙ መጥራት ነው፡፡ ይህን የሚገልጸውን ከኢዮኤል በመጥቀስ ጴጥሮስ በጳንጠቆስጤ ዕለት ባቀረበው የመጀመሪያ ስብከቱ ይህን የሚገልጸውን ክፍል ትንቢተ ኢዮኤል በመጥቀስ ተጠቀመ («...የእግዚአብሔርን ስም የሚጠራ ሁሉ ይድናል» ኢዮኤል 2:32፣ ዮሐዋ. 2:21) ወዲያውኑ ይህ ትንቢት ኢየሱስን የሚያመለክት እንደ ሆነ በመግለጽ ማብራራቱ ግልጽ ነበር፡፡ ከዚያ በኋላ የኢየሱስ ስም እየተደጋገመ በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ውስጥ ሲጠቀስ መታየቱ የሚያስደንቅ ነው (ዮሐዋ. 2:38፣ 3:6፣ 4:7፣ 10፣ 12፣ 17፣ 18፣ 30፣ 5:28፣ 40-41፣ ወዘተ...)፡፡ ሌሎች እንዲጋጣሚ የቀረቡ አዲስ እማኞች በተለይም ማስረጃዎች እንደሚጠቁሙ፣ በሚጠመቁበት ጊዜ የኢየሱስን ስም «እንዲጠሩ» ይነገራቸዋል (ዮሐዋ. 22:16)፡፡

ወንጌል ይህን ባደረጉ ወንዶችና ሴቶች ምሳሌዎች የተሞላ ነው፡፡ የዚህ ዓይነተኛ ምሳሌ የዕውሩ ሰውዬ ታሪክ ነው፤ እርሱ ኢየሱስ እስኪሰማው ድረስ ዝም በል ቢባል እንኳ ዝም አላለም (ማር. 10:46-52) ኢየሱስም «ሂድ፣ እምነትህ አድኖሃል» ማለቱ ሰውዬው በመጮኹ ራሱን እንዳያነ ተደርጎ መወሰድ የለበትም -ነገር ግን በቆራጥነት ያለማው ጩኸት የሚያድነው የኢየሱስ ኃይል ወደ ሰውነቱ እንዲገባ አደረገ፡፡ ምናልባትም የወንጌል ጸሐፊዎች እንዲህ ያሉት ታሪኮች በብዛት የመዘገቡበት ምክንያት በኋላ የሚመጡትም ትውልዶች እንደዚሁ እንዲያደርጉ ነበር- ምንም እንኳ ኢየሱስን በዐይናቸው ለማየት ወይም በጆሮአቸው ለመስማት ባይችሉም-ሆነም ቀረም፣ በኢየሪኮ የነበረው ዕውሩ ሰውም ኢየሱስን ሊያየው አይችልም

ነበር!

የኢየሱስን ድምፅ ከፍ አድርጎ መጥራት መኖሩንና ቀጣይ ሕልውናውን አምኖ መቀበል ነው። ኢየሱስ በትክክል ሕያው ሆኖና በዙሪያችን በመንፈሱ ስለሚኖር ነው እንዲህ ያሉት የእምነት ቃላት ውጤታማ የሚሆኑት “ወደ እግዚአብሔር ጮህኹ እርሱም ስማኝ” በብሉይ ኪዳን ለያሕዌ እውነት የሆነውን ያህል በአዲስ ኪዳንም ለኢየሱስ እውነት ነው።

የዓይማኖትን መጽሐፍ ማንበብ (ድግምት) እንደ «እምነት ቃል» ተደርጎ ሊቆጠር አይችልም። በጉባኤ መኸል ሆነው «ጌታ ሆይ፣ ማረን» ብለው ከሚደጋግሙ አባላት መካከል ምን ያህሉ ከልብ እንደሚፈልጉት (ወይም ምን ያህል ምሕረት እንደ ሚያስፈልጋቸው) የሚያውቀው ጌታ ብቻ ነው። የሌላውን ቃል መደጋገም፣ ከልብ የመነጨ ካልሆነ፣ አብዛኛውን ጊዜ ከልብ የመነጨ የእርዳታ ጥሪ አይደለም በወንጌል ስርጭት ወቅት በሚደረገው «የንስሐ ጸሎት» ላይ የቀረበውን ትችት በምዕራፍ 31 ላይ እዩ። «መጥራት» በአደጋ ውስጥ መሆንን ከመገንዘብ የተነሣ በሚመጣ ኃይለኛ ጭንቀት ወቅት ከሚከሰት ከፍተኛ ድምጽ ጋር ተያያዥነት አለው። በአንድ ቃል፣ አንድ ሰው «ለመዳን» የሚያስማው የእርዳታ ጩኸት ነው።

እምነትን በቃል ለመገለጽ ምናልባት ሐዋርያው ጳውሎስ ከሰጠው የበለጠ በብዛት የተጠቀሰ የለም («ኢየሱስ ጌታ እንደ ሆነ በአፍህ ብትመስክር እግዚአብሔርም ከሞት እንዳለነሣው በልብህ ብታምን ትድናለህና፤ ለው በልቡ አምኖ ይጸድቃልና በአፋም መስክሮ ይድናልና» ሮሜ 10:9-10)። በጥንቃቄ መተርጎም ያስፈልጋል። ሙሴ የተጠቀመበትን የሕግን መርሕ ለወንጌል ሲጠቀምበት ይታያል (ዘፋግም 30:11-14)። ሁለቱን የሚያገናኘው «ጽድቅ» ሲሆን፣ በኦሪት ሕግ የተጠየቀው በወንጌል ተሰጠ። በሁለቱም በኩል «ጽድቅ» ርቆ የሚገኝና የማይደረስበት ሳይሆን፣ በአፍ ውስጥ እንዳለ ቃል ፍላጎትን በመጀመሪያ ለማግኘት በአፍ መጠየቅ ነው (ኢያሱ 1:8)።

በኦሪት የሕግ ጽድቅ የሙሴን ሕግ በቃል መናገርን የሚያካትት ሲሆን፣ የእምነት ጽድቅ ግን የኢየሱስን ጌትነት በአፍ መመስከርን ያካትታል። በሕግ የተሰጠው ትእዛዝ በክርስቶስ የጽድቅ «መንገድ» መለወጡን ለብ በሉ ተለውጦአል።

ለማን ነው የምመስክረው? ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ተማሪዎች በሰው ፊት መመስከርን በአማኞች ፊት የእምነት መግለጫ ዐረፍተ ነገሮችን እንደማለት («ኢየሱስ ጌታ ነው» የሚለውን አባባል በትምህርተ ጥቅስ ውስጥ የሚያስቀምጡ ፍቺዎች ይህንን ትርጓሜ ይጋብዛሉ) ወይም ለሚያምኑ ሰዎች እንደሚቀር ቀላል ምስክርነት አድርገው ይገምቱታል። የዐውደ ምንባቡ ይዘት ግን በጌታ ማመን እና ስሙን መጥራት ነው (የሐዋ. 22:11-13ን) ይመልከቱ። በቅድሚያ የሚያስፈልገው ወደ ጌታ ኢየሱስ መቅረብ ነው (ጳውሎስ ራሱ በደማስቆ መንገድ ላይ እንደ አደረገው የሐዋ. 22: 8፣ 10)።

ቢሆንም፣ እንዲህ ዓይነት ሁለት «የምስክርነት» አቅጣጫዎች ለንጹ ከሌላው የሚለዩ አይደሉም። ጳውሎስም ራሱ መንትያ አላብ ሳይኖረው አይቀርም። ለራሱ ኢየሱስ ጌታ እንደ ሆነ መመስከር በሌሎችም ፊት ጌትነቱን መመስከር ሲከተለው ይገባል፤ በተለይም ገና በማያምኑት ፊት፣ ምንም እንኳ እነርሱም በኋላ ጌትነቱን ቢያምኑም (ፊልጵ. 2:9-11)። በወንጌልም ሆነ በመልእክቶች ውስጥ እንደ ተገለጸው ከክርስቶስ ጋር ያለንን ሕብረት በሰው ፊት ብንመስክር እርሱም (ክርስቶስ) ከእኛ ጋር ያለውን ኅብረት በአባቱ ፊት ይመስክራል የሚለው ከእርሱ ጋር ያለንን ኅብረት አጥርቶ ይገልጻል (ማር. 8: 38፣ 2ኛ ጢሞ. 2:11-13)።

ጌትነቱን በማወቅ ክርስቶስን መመስከር በእምነት ጽድቁን በሕይወታችን እንድናገኝ ያደርገናል፤ ለሌሎች መመስከር አስፈላጊ የእምነት ተግባር ነው። እንዲህ ያለው መመስከር ማንኛውም አማኝ በመጀመሪያ የሚያደርገው ተግባር ሲሆን፣ የመጨረሻ መሆን ግን የለበትም።

ተግባራዊ እምነት

ቀደም ብለን እንደ አየነው እምነት የምንሠራው ነገር እንጂ የሚኖረን ነገር እይደለም (ለዚህም አዲስ ኪዳን ከባለቤቱ ልቅ ግሡን ይመርጣል)። የሐንስ በኢየሱስና በሕዝቡ መካከል የተደረገውን ጎጽጽር ሲመዘግብ፤ እንዲህ ብለው ጠየቁት፤ «ታዲያ የእግዚአብሔርን ሥራ እንድንሠራ ምን እናድርግ? አሉት። ኢየሱስም መልሶ፡- «ይህ የእግዚአብሔር ሥራ እርሱ በላከው እንድታምኑ ነው» አላቸው (ዮሐ. 6:28-29)። የዘመኑ ወንጌላዊ አማኝ ምናልባት እንዲህ ይል ይሆናል «ምንም ሥራ ለመሥራት አትሞክር፤ ግን በስሙ ብቻ እመን!» ይህ ግን ጉዳዩን በጣም ማቃለል ይሆናል። እምነት «ለምናምነው መታዘዝ» ነው (የሐዋ. 6:7) የአዲስ ኪዳን እምነት ተግባራዊ ነው።

«ሥራ» የሚለው ቃል በአሱታዊ ትርጉም መያዙ በጣም የሚያሳዝን ነው፤ በተለይ ሥነ መለኮታቸውን በእብዛኛው፤ ሙሉ በሙሉ ባሆንም፤ በሐዋርያው ጳውሎስ ትምህርት ላይ ተመርኩዘው በሚመሠረቱ ምሁራን መካከል። ቃሉ ገለልተኛ ነው፤ እዎንታዊና አሱታዊ ቃና የሚኖረው ከሌሎች አሳቦች ጋር ሲሆን ብቻ ነው። ስለ «የሕግ ሥራ» መጥቀሱን እና በመልካም ሥራ መጥቀሱንና በመልካም ሥራ ጽድቅን ማግኘት (በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነትን ማግኘት) እንደማይቻል ማረጋገጡን መረዳት በጣም አስፈላጊ ነው። ምንም እንኳን በሥራ መዳን ባንችልም፤ (ኤፌ. 2:9)፤ ሐዋርያው ጳውሎስ እንዲሁ አጥብቆ «መልካም ሥራን» ለመሥራት እንደዳንን ይገልጻል (ኤፌ. 2:10)። ትክክል ባልሆነ «የሕግ ሥራ» አዕምሮአችን ከተያዘ፤ ትክክል የሆነውን «የፍቅር ሥራን»፤ «መልካም ሥራን» በዚህ አነጋገር ውስጥ፤ «የእምነት ሥራን» እንዳናይ ዓይኖቻችን ይታወራል።

«ሥራ» የሚለው ቃል፤ ቀጥታ ፍቺው «ድርጊት» ማለት ነው። የሚያመለክተውም አንድን ነገር በድርጊት ማሳየትን ነው። ስለዚህም ነው ያዕቆብ «እምነት ያለ ሥራ (ድርጊት) ማንንም ለማዳን የማይችል

ዋጋ የሌለው፤ (የሞተ) ነው ያለው (ያዕቆብ 2:20)! የሐዋርያው ጳውሎስን ትምህርት መቃወሙ ሳይሆን፤ እርሱን በመደገፍ፤ ያለው የሚጸድቀው በሚያደርገው ሥራ ነው እንጂ በእምነት ብቻ እይደለም ሲል ያክልበታል (ያዕቆብ 2:24)። ይህ አሳብ እንደ (ገላትያ 2:16) ካለ ጥቅስ እንደማይለማማ አድርጎ መገመት ትክክል እይሆንም። ጳውሎስ የሚያስበው ስለ «የሕግ ሥራ» ሲሆን፤ ያዕቆብ ግን የሚናገረው ስለ «የእምነት ሥራ» ነው። ያዕቆብ አሳቡን ለማብራራት የተጠቀመባቸው ምሳሌዎች (ጋለሞታይቱ ረዓብና የእምነት አባት የሆነው አብርሃም) የግብረ ገብ ደረጃን (ብቃትን) ማለቡ እይደለም። ሁለቱም እግዚአብሔርን በማመናቸው ሕይወታቸውን በአደጋ ላይ ጣሉ (ይህ ሁሉ በምዕራፍ 28 በሚገባ ተብራርቷል)። ያዕቆብ ቀደም ብሎ በተጠቀለው ምዕራፍ 2 አሳቡን በኃይለ ቃል በማብራራት፤ የእምነት መግለጫ ዐረፍተ ነገሩን በአፍ መመስከር ብቻውን ምንም እስካልተደረገ ድረስ የሚያድን እምነት እይሆንም። እጋንንትም እንኳ እግዚአብሔር እንደ አለ ያውቃሉ ግን እያምነም (ያዕቆብ 2:19)! የሐዋርያው ጳውሎስና ያዕቆብ የሚስማሙበት «ጽድቅ በእምነት ሥራ ብቻ» መሆኑን ነው። ስለሆነም የሚያድነው የሚሠራ እምነት ነው።

ይህን ተግባራዊ እምነት ገጽታ ግልጽ በሆነ መንገድ የሚያብራራልን ሌላ የአዲስ ኪዳን ጸሐፊ፤ ይኸውም ያልታወቀ የዕብራውያን መልአክት ጸሐፊ ነው። ይህ ልዩ የሆነ መልአክት ሥረ መሠረት (ጸሐፊ) እና ዓላማ ይመልከቱ (በምዕራፍ 27ን ተገልጿል)። ዕብራውያን 11 በጣም ልዩ በሆነ መንገድ የእምነትን ባሕሪዎች ሲገልጽ፤ ምን እንደ ሆነ ብቻ ሳይሆን («ተስፋ ስለምናደርገው ነገር የሚያስረግጥ፤ የማናየውንም ነገር የሚያስረዳ ነው» ቁጥር 1) ነገር ግን በእብዛኛው የሚያደርገውን፡- የማይተየውን እንደሚታይ በማድረግ፤ ወደ ፊት የሚሆነውን ወደ አሁኑ ጊዜ በመተርጎም፤ ለማያዊውን በምድራዊ በመተርጎም፤ የዚያን ጊዜን ለአሁኑ ጊዜ በመተርጎም ነው። የተጠቀመባቸው ምሳሌዎች በሙሉ «የእምነት ሥራን» የሚያሳዩ ናቸው፤ ይኸውም ወንዶችና ሴቶች ጌታን በማመን ያደረጉትን

የሚገልጽ ነው። እቤል ትክክለኛ መሥዋዕት እቀረበ! ሄኖክ አካሄዱን ከእግዚአብሔር ጋር አደረገ (ለማይ እስኪደርስ ድረስ)፤ ፍኅ መርከብ ሠራ፤ እብርሃም ቤቱን ትቶ በሰማንያ ዓመቱ በድንኳን ፍረ፤ በእርጅና የወለደውን ልጁን መሥዋዕት ለማድረግ ፈቃደኛ ሆነ፤ ይስሐቅና ያዕቆብ ገና የእነርሱ ያልሆነውን ርስት ለልጆቻቸው ተወላቸው፤ ዮሴፍ ስልጅነቱ ጀምሮ ባለየው እገር የቀብሩን ሥነ ሥርዓት እዘጋጀ፤ የሙሴ ወላጆች ለሕይወታቸው ሳይሰሱ ልጃቸውን ሦስት ወር ደበቁት፤ ሙሴ ወገኖቹን ከባርነት ለማውጣት ከቤተ መንግሥት ወጣ፤ ኢያሱ የክተማን እጥር ሰባት ጊዜ ዞረ፤ ረዓብ ሰላዮችን ደበቀች፤ ወዘተ...። እምነታቸውን በቃልና በስሜት ሳይሆን እንዴት በድርጊት እንዳሳዩ ልብበሱ። ይህ ሁሉ ምሳሌ ከአሁኖች ታሪክ ቢሆንም («ለበዕብራውያን») መልእክት ተገቢ ነው፤ ለክርስቲያናዊ እምነትም እርሐያነት አላቸው፤ በእምነታችን ጸንተን እንድንዛቸው ይጠብቁናል! በወደ ፊቱ ጊዜ ሳ የነበራቸው ውስጣዊ እምነት በአሁኑ ጊዜ ባደረጉት ውጫዊ ተግባራቸው ተረጋገጠ (ዕብራውያን 11:40)።

በሌላ አነጋገር እምነት የእግዚአብሔርን ቃል እውነት መቀበል ብቻ ሳይሆን፤ ያንን እውነት በሥራ ማሳየት ነው። እውነት ያልሆነ ሁሉ፤ በአደጋ ሳይ ሊጥል ይችላል፤ እውነት ያልሆነ ነገር የሚመጣውን እንዳናገኝ ሲያደርግ፤ እውነት ከሆነ ግን፤ የሚመጣውን ያወርሰናል። ነገር ግን የእምነት ሥራና መታዘዝ ተጠብቆ እምነትን በዓይን እንድናይ ያደርገናል (ዕብ. 11:13) ይመልከቱ፤ «እነዚህ ሁሉ እምነው ሞቱ፤ የተሰጣቸውን የተሰፋ ቃል አሳገኙምና።»

ይህም ማለት፡-

ቀጣይ ነው

የእምነት መሠረታዊ ባሕርይ የእግዚአብሔር የተሰፋ ቃል ምንም ያህል ቢዘገይም፤ ቀጣይ የእምነት ሥራ መታየት ይገባዋል። ለዚህም ነው የዕብራውያን መልእክት ክርስቲያኖችን የብሉይ ኪዳን ቅዱሳንን

ምስክርነት በመከተል «ጽናትን» እንዲያሳዩ የሚነግራቸው። (የእምነታችን ጀማሪና ፈጻሚ የሆነውን ኢየሱስን እንመልከት)። እርሱ እስከ መጨረሻ መከራን ሁሉ ታግሦ የተቀበለው ለሚመጣው ደስታ ብሎ ነው (ዕብ. 12:1-2)።

በእምነት ቀጣይነት ሳይ ትኩረት መስጠት የተጀመረው በብሉይ ኪዳን ውስጥ ነው። ነቢዩ ዕንባቆም ባቢሎናውያን የእስራኤልን ሕዝብ ለመቅጣት ይወርራቸው ይሆናል ተብሎ በሚጠበቅበት ጊዜ በቁጥር ጥቂት የሆኑት ቅዱሳን ከብዙሃን ኃጢአተኞች ጋር ይጠፋሉን ብሎ በተጨነቀ ጊዜ፤ የተሰጠው መልስ «ጻድቅ በእምነት ይኖራል» (ዕንባቆም 2:4) በማለት እግዚአብሔር አረጋግጦለታል። በብሉይ ኪዳን እምነት የሚለው ቃል በብዛት አይጠቀስም፤ በቀሩት እውደ ምንባቦች በሙሉ ፍቺው «ታማኝነት፤ እምነት፤ ከሌላ ሰው ጋር መጽናት» ነው (በዕብራይስጥ እሙናሃ -EMUNAH) ይባላል፤ እንደ የተነገረ ነገር ካልተጠበቀ እንደሚፈርስ ማለት ነው። «ኖረ» ወይም «ተዳደረ» የሚለው ቃል በዚህ እሳብ ውስጥ በቀላሉ «ከሚመጣው ፍርድ አምልጥ» ማለት ነው። «ጻድቅ» የሚለው ቃል የሚያመለክተው እነዚህ እግዚአብሔር (ሰው ሳይሆን) እንደ (ጻድቃን አድርጎ የቆጠራቸው ናቸው። በዕንባቆም የተጠቀሰውን ምንባብ በቀላሉ እምነታቸውን በመጠበቃቸው «እግዚአብሔር ጻድቃን አድርጎ ስለ ቆጠራቸው ከሚመጣው ፍርድ ድነዋል» ብለን ማሳጠር እንችላለን። ባቢሎናውያን በአስቃቂው ወረራ ጊዜ እንደልማዳቸው ዛፎችና ክብቶች ሁሉ በጠፉ ጊዜ እምነታቸውን በእስራኤል እምላክ ላይ ካደረጉት እንዲ ነቢዩም ራሱ ነበር። (ዕንባ. 2:17፤ 3:17-18)።

ይህ «ወርቃማ ምንባብ» በእዲስ ኪዳን ውስጥ ብዙ ጊዜ ተጠቅሷል። ከዘመናት በኋላ የተሐድሶ ዘመን አርማ ሆኗል። በሐዋርያትም በተጠቀሰ ጊዜ ሁሉ፤ ትኩረቱ በእምነት ቀጣይነት ላይ ነው። በእግዚአብሔር ላይ ያለን እምነት መጠበቅ። ለዚህም ነው ሐዋርያው ጳውሎስ የሚጠቅለው «ከእምነት ወደ እምነት» ወይም

“ከመጀመሪያ አለከ መጨረሻ ድረስ በእምነት” (ሮሜ 1:17)፤ የዕብራውያንም ጸሐፊ እንዲሁ ይህን ነጥብ በመጥቀስ «ወደ ጌላም ግን ቢያፈገፍግ» ብሏል (ዕብ. 10:38)።

እንደ ዕብራይስጥ ቋንቋ ሁሉ በግሪክም «እምነት» ማለት «ታማኝነት» ነው (pistis-Πιστις)። በሌላ በኩል ሲተረጎም የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ ነው (1ቆሮ. 12: 9)፤ ሌላው የመንፈስ ቅዱስ ፍሬ ነው (ገላ. 5:22)። የትኛውን ለይቶ እንደሚገባ መጠቀም ለማወቅ አንዳንድ ጊዜ ለለሚያስቸግር፤ ከጠቅላላ ዐውደ ምንባቡ ጋር መውሰዱ ይጠቅማል። በእምነት መሞላት ማለት «ታማኝነት» ማለት ነው።

የእምነትን ቀጣይነት የሚያመለክት ነጥብ «እመን» ለሚለው ግሥ በግሪክ ጊዜ (tense) አጠቃቀም ውስጥ ይገኛል። የመጀመሪያ የእምነት እርምጃ ሲወሰድ አማኝ በሕይወቱ አንድ የተለየ ነገር ይሆንለታል (ይህንን ምሳሌ በዮሐ. 16:31፤ 19:2 ይመልከቱ።) በብዙ ሁኔታ የአሁኑ ጊዜያዊ ግሥ ጥቅም ላይ ይውላል። የሆነውን ድርጊት ለመግለጽ ይህም ያለፈውን ሳይሆን፤ ቀጣይና አሁን የሆነውን ድርጊት ያመለክታል። ሐዋርያው ዮሐንስ ይህን በመጠቀም «በእርሱ የሚያምን ሁሉ የዘላለም ሕይወት እንዲኖረው እንጂ እንዳይጠፋ እግዚአብሔር አንድያ ልጁን እስኪለጥ ድረስ ዓለሙን እንዲሁ ወደክልና» (ዮሐ. 3:16) ይላል። የሚያምን (የማያቋርጥ) ወደ ፊት ሳይሆን፤ አሁን ያመነ የዘላለም ሕይወት አሁን ይሆንለታል (ዮሐ. 3:36)፤ የእግዚአብሔር ሥራ ይህ ነው። ማመን (ማለትም እርሱ በላከው ሳያቋርጡ ማመን) ነው (ዮሐ. 6:29)። «ይህ የተጻፈው አንድታምነት (የማያቋርጥ እምነት) ይህ ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ የሆነ ክርስቶስ ነው፤ በእርሱም ለም በማመን (የማያቋርጥ እምነት) በእርሱ ሕይወትን አንድታገኙ (ዮሐ. 20:31)። የዮሐንስን ወንጌል ከማያምኑ ይልቅ የአማኞች ወንጌል የሚያደርገውም ይኸው ነው፤ ዓላማው አንባቢያንን ወደ እምነት መጥራት ሳይሆን በእምነታቸው ጠንካራው እንዲቆሙ ማድረግ ነው፤ ይህም ሦስቱ ወንጌሎች በጌላ

የተጻፉበትን ምክንያት ያብራራል።

ጳውሎስ በደማለቆ መንገድ ላይ ባጋጠመው የእምነቱ ደረጃ ላይ አልቆመም። ከዚያም በዕለታዊው የእምነት ጉዞው መካከል በአሁኑ ጊዜ በእምነቱ ጸንቶ ተራመደ። “...አሁን በሥጋ የምኖረው ኑሮ በወደደኝና ለሰ አኔ ራሱን አላልፎ በሰጠው በእግዚአብሔር ልጅ ላይ ባለኝ እምነት ነው” (ገላ. 2:20)። በሕይወቱ መጨረሻ ላይም «ሃይማኖትን» ጠብቄአለሁ (2ኛ ጢሞ. 4:7) ለማለት ቻለ። ትምህርቱም በእምነት «መቀጠልን» በማሳለብ የተሞላ ነው (ዮሐ. 11:23፤ 14:22፤ ሮሜ 11:22፤ 1ኛ ቆሮ. 15:2፤ ቆላ. 1:23፤ 1ኛ ጢሞ. 2:15)። ከእምነታቸው ወደ ጌላ ለተመለሱት ግን የሚያላዝን ነገር አለ (1ኛ ጢሞ. 6:10፤ 21) አንዳንዶች ሕሊናቸውን ጥለው ባሕር ላይ አደጋ ደርሰበት እንደሚሰጥም መርከብ እምነታቸውን አስጥመዋል (1ኛ ጢሞ. 1:19)። በዚህም የተነሣ የቆሮንቶስ ሰዎችን ሲያሳስብ እንዲህ ይላቸዋል፤ “በሃይማኖት ብትኖሩ ራሳችሁን መርምሩ፤ ራሳችሁን ፈትኑ” (2ኛ ቆሮ. 13:5)።

ምስክርነቱ ግልጽ ነው፤ እውነተኛ እምነት ማለት «የተጠበቀ እምነት» ማለት ነው። እውነተኛ እምነት የጀመርንበት ሳይሆን፤ የምንጨርስበት እምነት ሲሆን ነው። ጽድቃችንን የምናገኘው በመጀመሪያ ባመንን ጊዜ ሲሆን፤ ቅድስናችንና ክብራችን ውጤቱ በሕይወት ዘመን ከተጠበቀ እምነት የሚገኝ ነው (ይህን ነጥብ «አንዴ የዳኑ፤ ሁልጊዜ ዳኑ» ከሚለው አንጻር ምዕራፍ 27ን ይመልከቱ)።

የሚያድን እምነት የሚወስድ እርምጃ ብቻ ሳይሆን፤ እርምጃ ነው፤ ይኸውም የሚቀጥል በሕይወት መራመድ ሲሆን፤ ከዚህ ሕይወት እስከሚቀጥለው ድረስ ሕይወት የሚዘረጋ ተከታታይ እርምጃዎች ነው (1ኛ ቆሮ. 13:13)። ማንም ለው በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ እምነቱን ካደረገ፤ የሚቀጥለው መውሰድ ያለበት እርምጃ የውሃ ጥምቀት ነው።

ምዕራፍ 4

የውኃ ጥምቀት

በክርስቲያናዊ ዳግም ልደት የውኃ ጥምቀትን አነደ አስፈላጊ ነገር ማካተት፤ በሁሉም ዘንድ ባይሆንም፤ ለእንዳንዶች ችግር ሳይፈጥር አይቀርም። አንዳንዶች የሚፈሩት ይህ የሰው ድርጊት የደኅንነትን በር በሥራ መከፍት ይሆናል፤ «ጽድቃችን በአምነት ብቻ» ነው የሚለውን መሠረታዊ አስተምህሮ መሰወጥ ነው ይላሉ። ግን፤ ቀደም ብለን እንደገለጽነው፤ በአምነት ላይ ንስሐን ወይም በአፍ መመስከርን «መጨመር» ስለማስፈለጉ ምንም ግድ የላቸውም። እውነቱ ግን በጥምቀት እውነተኛው የጠለቀ መሆኑ እና ይበልጥ አሳሳቢው ነገር ስለ ጥምቀቱ «አስፈላጊነት» ሚወሳው መሆኑ ነው።

መሠረታዊው ችግር የጥምቀት ድርጊት ውጫዊ ድርጊት መሆኑና ክርስቲያናዊ ዳግም ልደት በመሠረቱ «መንፈሳዊ» ሆኖል ተብሎ መታሰቡ ነው። እንዴት በቁሳዊ ነገር የሚደረገው ሥነ ሥርዓት የሞራልን እውነት ሊነካ (ሊወከላቸው) ይችላል? እንደ እውነቱ ከሆነ፤ የቀሩትን ሦስቱንም መሠረታዊ አሳቦችን ስንመለከት ከአካላዊ ድርጊት ጋር የተያያዙ ናቸው። ንስሐ ክልብስ ጋር (ሱቃስ 3:11)፤ ከገንዘብ ጋር (ሱቃስ 19:8)፤ እና ከመጸሕፍት ጋር (የሐዋ. 19:19) የተያያዙ ነው። እምነት በአፍ መናገርን ያካትታል (ሮሜ 10:10)፤ ይህን ማድረጉ ለመዳን «አስፈላጊ» ነው። መንፈስ ቅዱስንም መቀበል እጅ በመጫን ይሰጣል (የሐዋ. 8:17፤ 9:17፤ 19:6)። ነገር ግን ሦስቱ አሁንም አካላዊ «ከመምሰል» ይልቅ መንፈሳዊ ሊመስሉ፤ ጥምቀት ግን ከመንፈሳዊ ይልቅ አካላዊ ይመስላል። ይህ ታዲያ ለምን ችግር ይፈጥራል?

መንፈሳዊውንና አካላዊውን በአንድነት ለማየት አለመቻል የምዕራባውያን የፍልስፍና በሽታ ሲሆን፤ ይህም አካላዊውን ከመንፈሳዊ ዓለም ለመለየት መፈለጋቸው ነው። ይህም መሠረታዊ የሆነውን የግሪኮችን ጠባይ የሚያበላሽና ልል ባሕታዊነትን ያስከትላል። እምነታቸውንም በመንካት፤ አካላዊው (የኦርስቶትል) ወይም መንፈሳዊው (የፕሌቶ) ዓለም የበለጠ «እውነት» ነው ወደሚል ክርክር ውስጥ ያገባቸዋል። በምዕራባውያን ዘንድ፤ «ዓለማዊው» አስተሳሰብ እርስቶትልን የተከተለ ሲሆን፤ «የቅድስና» (ቅዱስ የሆነ) አስተሳሰብ ግን የፕሌቶን አስተሳሰብ ይከተላል። ይህም የበለጠ «መንፈሳዊ ወደ ማድረግ» በክርስትና ፈጠራ (ይህም በምሥራቃውያን ዘንድ የተለመደው የአፈ ታሪክ ባሕል) ነው። እንዲህ ያለው አስተሳሰብ «ቅዱስ ቁርባንን» ሲገልጽ፤ «የውስጣዊውና መንፈሳዊው ጸጋ ውጫዊና የሚታይ ምልክት ነው ይላሉ። ስለዚህም ብዙዎች የውኃ ጥምቀትን አንደ ምልክት «ብቻ» ይቆጥሩታል፤ የጥምቀት ፍቺው «እውነተኛው» ክፍል በሙላት «መንፈሳዊ» ሆኗል ሳለ። ይህ «ውጫዊውን» እና «ውስጣዊውን» የመለየት አስተሳሰብ የጥምቀትን «መንፈሳዊ እውነታ» ከአካላዊው ሥነ ሥርዓት ውጭ ማግኘት እንደሚቻል ያመለክታል።

እንዳንድ ለዎች ደግሞ አዲስ ኪዳን መንፈሳዊውንና አካላዊ የሆነውን «ዓለም» ለመከፋፈል ይገፋፋል ብለው ያምናሉ። በብሉይ ኪዳን በትንቢት የተነገረውን እውነቶች ከመቀበል ፈንታ ሥነ ሥርዓታዊ አድረገው ይቀበሉታል (ሰምሳሌ፡- ኢሳይያስ 58:6-7 እና ሆሴዕ 6:6)፤ የዚህን አዝማሚያ ከፍተኛ ደረጃ ኢየሱስ ውጫዊ የማንጸት ሥነ ሥርዓት ለውን አያረክስም በሚለውን አባባሉ ውስጥ እናገኛለን ይላሉ (ማር. 7:1-23)። እርሱ የተናገረው ልብን ስለማንጸት ነው። ሌላው አስተያየት ትንቢታዊ የልብ መገረዝን አሳብ (ዘጸ.10:6) በኋላም በሐዋርያው ተጠቅሷል (ቆላ. 2:11-12)። ከሁሉም በላይ፤ የዕብራውያን መልአክት «የእርጌው» ኪዳን

«ምሳሌዎች» «ምድራዊ» አካላዊ ቤተ መቅደስ፣ መሠዊያ፣ መስዋዕት፣ ካህን፣ ልብስ ተክህኖ እና ዕጣን)፣ ወዘተ... ጋር ሲያወዳድረው «ሰማያዊ» እና መንፈሳዊ ከአዲስ ኪዳን እውነታ ጋር ያነጻጽራል። ስለዚህ ክርስቲያኖች በመንፈሳዊው ላይ በማተኮር አካላዊውን እንደ ጥላ ወደ ጌላ መጣል ይገባቸዋል።

ይህ ግን «የአዲሱ» ኪዳን ሙሉን እውነት አይደለም። ከምግብ በፊት የእጅ መታጠብን ሥነ ሥርዓት ያወጣው ያው ኢየሱስ ተከታዮቹ ሁሉ እንዲጠመቁ አዝዞአቸዋል (ማቴ. 28:19፣ ምዕራፍ 7ን ይመልከቱ)። ስለ ልብ መገረዝ ያወሰው ያው ጳውሎስ ከጥምቀት ጋር አያይዞታል (ቆላ. 2:11-12፣ ምዕራፍ 25ን ይመልከቱ)። የዕብራውያን ጸሐፊም ቢሆን ስውነታችንን በጥሩ ውኃ ታጥቦ ወደ እግዚአብሔር ፊት መቅረብ እንደሚያስፈልገን ይናገራል (ዕብ. 10:22፣ ምዕራፍ 27ን ይመልከቱ)። እነዚህ ሁሉ አይሁዳውያን ናቸው እንጂ ግሪኮች አልነበሩም። የአይሁድ አመለካከት ሁለቱን ማለትም መንፈሳዊውንና አካላዊውን የመስዋዕት ስሕተት የሰበትም፣ ምክንያቱም መንፈስ የሆነው ጌታ ቁሳዊውንም ዓለም የፈጠረው አጽንቶ ተደስቶበታል። መጽሐፍ ቅዱስ ባህታዊነትን እንደ መናፍቅነት ያወግዘዋል! የግብረ ሥጋ ግንኙነቶች መንፈሳዊ ቁም ነገር አላቸው (በግሪክ አስተሳሰብ ብቻ ነው በብሕትና መኖር ከጋብቻ የሚከበረው)።

በእግዚአብሔር ቃል አካላዊ ነገር ተገቢና ተክክለኛ የሆነ ከመንፈሳዊ ጋር ተመሳሳይነት ያለው ሳይሆን፣ መንፈሳዊውን የሚገልጽበት ሁኔታ ነው። ይህ መሠረታዊ እምነት ከመጀመሪያው መልካም የሆነውን በመጠበቅ፣ የሕይወትና የእውቀት ዛፍ በኤድን ገነት ከነበረው እስከ ኢየሱስ በምራቁ ጭቃ በመሥራት የእውሩን ዓይን እስካበራ ድረስ ቆይቶአል። ቃልም ሥጋ ሆነ ጸጋንና እውነትን ሰብሶ በእኛ አደረ በሚለው ተሠግዎ ልዩ አገላለጽ አግኝቷል። ኢየሱስ ጋጢአታችንን ተሸክሞ በመስቀል ላይ የሞተልን በሥጋው ነው (1ኛ

ጴጥሮስ 2:24)፤ የሥጋው ትንሣኤው ደግሞ የዘላለምን ሕይወት ተስፋ ሲጠን። ክርስትና «ከዓለም ሃይማኖቶች ሁሉ ሲበዛ አካላዊ ሃይማኖት ነው» ተብሎ ቢጠራ አያስደንቅም (በአርክሲፖፕ ዊሊያም ቴምፕል የተሰጠ አስተያየት)።

ስለዚህ ጌታ ተከታዮቹን በሁለት ዐቢይ አካላዊ ተግባራትን እንዲያከናውኑ መንገዱ የሚያስገርም ነገር አይደለም። ይኸውም አንደኛው የደቀ መዛሙርነት ሕይወትን እንዲጀምሩ ሌላኛው ደግሞ ይህንን እንዲቀጥሉ የሚያሳስብ ነው። ሁለቱም መሠረታዊ ውጤቶች አላቸው። ከጌታ እራት አንጸር፣ ሐዋርያው ጳውሎስ «ቅዱስ ቁርባን» እርግጠኛና የማያጠራጥር ውጤት እንዳለውና በማይገባም መንገድ መቀበልም «ፍርድን» እንደሚያስከትል ምሥጢራዊ መሆኑን ያስረዳል (1ኛ ቆሮ. 10-11)።

በግሪክ «የቅዱስ ቁርባንን» ምንነት ከገለጽን፣ አሁን ደግሞ በአይሁዶች («ብዕብራይስጥ») በሰውነት ላይ የሚያመጣውን ድርጊት ውጤትና በመንፈስ ላይ ያለውን ውጤት እንመልከት! ይህንን በአሳባችን ይዘን፣ ወደ ጥምቀት ትምህርታችን በመምጣት በክርስትና ሕይወት ላይ ያለውን አሳብ መሠረታዊ ጥያቄዎችን እንመልከታለን። ይኸውም፡- የት ይጠመቃል? እንዴት ይጠመቃል? ለምን ይጠመቃል? መቼ ይጠመቃል?

ጥምቀትን የምናደርገው የት ነው?

ጥምቀት አመጣጡ ከየት ነው? የጀመረውስ ማን ነው?

የመታጠብ ሥነ ሥርዓት በማንም የታወቀና የተለመደ ነው፤ ይህም መሸራን ከጋብቻ በፊት ከማጠብ ጀምሮ፣ ገና ከጥንት የተለመደ ሥነ ሥርዓት ሲሆን፣ በዘመናዊያንም የሥነ አእምሮ ምሁራንም ዘንድ የእጅ መታጠብ የተለመደ ነው። ነገር ግን መቼ ነው በተለይም ሃይማኖታዊ ልምምድ ሆኖ የተጀመረው? የክርስትናው ሥነ ሥርዓት እንዴት ተጀመረ?

የአዲስ ኪዳን የጥምቀት ሥነ ሥርዓት ከአሕዛብ የሃይማኖት ሥርዓት የተጀመረ አይመስልም (ምንም እንኳ 1ኛ ቆሮ. 15: 29 ወደዚህ የሚጠቀም ቢሆንም፤ የጠቀሰው ስምሳሌ፡- «ለሞቱት መጠመቅ» ምዕራፍ 24ን ይመልከቱ)። መሠረቱ ከአይሁዶች የተጀመረ መሆኑም ያጠራጥራል። በእርግጥ፤ ብሉይ ኪዳን የመታጠብን ሥነ ሥርዓት በሰፊው ይናገራል፤ በተለይም ከካህናት ጋር በተያያዘ፤ ነቢያቶችም ወደፊት በሚያነሳ ውሃ መንጸትን ተናገሩ (ልብ አድርጉ ጎዱሕ ውሃ ሕዝ. 36.25)።

የመታጠብ ሥነ ሥርዓት ከምራን ውስጥ በሚኖሩ ኢሴን ከሚባሉ ኅብረተ ሰብ መካከል በተገኘው መሠረት አይሁዳውያን ውሃ ውስጥ በመዘፈቅ ይነጹ እንደ ነበር፤ ይህ ልምምድ በጊዜም ሆነ በቦታ የሐንስና ከኢየሱስ አገልግሎት ጋር መቀራረቡ ያስደንቃል። ነገር ግን፤ ምንም እንኳ የመንጸቱ ሥርዓት ቢመሳሰልም፤ በተለይ በዮርዳኖስ ወንዝ ውስጥ በተጠመቁት ሰዎች እንደሚቀጥሉ ጥቅም ግንኙነት እንዳላቸው የሚያሳይ ምንም ማስረጃ የለም። እነርሱ ራሳቸው ሲያዩት ከኅብረተ ሰቡ እንደተለዩ ሳይሆን፤ ከኃጢአታቸው እንደተለዩ ነበር። ይኸውም ከዘመናት በፊት በነበሩት ለተነገረው ድምፅ እና (የሐንስ የኤልያስን ዓይነት አለባበስ መጠቀሙን ልብ ይበሉ) የመሲሐ (የአዳኙ) መምጣት እንደ ተቃረበ ስተበሰረው ብሰራት ምላሽ በመስጠት የተደረገ ነበር።

ብዙ ሊቃውንት እንደ ተመለከቱት ሁሉ በአሕዛብ መካከል ተበትነው የነበሩት በአይሁዳውያን ጥምቀት ውስጥ ያዩት ምሳሌ አለ፤ ይኸውም ከአገራቸው ውጭ ተበታትነው በነበሩ አይሁዶች መካከል የተጀመረና የአሕዛብን እምነት ይከተሉ የነበሩትን የኤሁድ ሕዝብ ሙሉ አባልነት ለማብቃት ታስቦ የተዘጋጀ ነበር። የልምምዱ ቀዳሚ ተጨባጭ ማስረጃ የተገኘው ከመጀመሪያው መቶ ዓመተ ምሕረት መጨረሻ ገደማ ቢሆንም፤ በኢየሱስ ጊዜ ሥርዓቱ መኖር አለመኖሩን አናውቅም። በማንኛውም ነገር፡- በዚህ እና በክርስቲያናዊ ጥምቀት መካከል እውነተኛ የሆነ ልዩነት አለ። ይህ መንጸት የግዝረት ሥርዓትን ያስከትላል፤ በግል የሚደረግ ቤተ ሰብንም ቢያጠቃልልም ሕፃናትን

ግን አይጨምርም፤ ዓላማው የዘር አለመንጸት ለማስወገድ ሲሆን፤ ግብረ ነብን ግን አይለውጥም። መጥመቁ የሐንስ አገልግሎቱን ከመጀመሩ በፊት የታወቀ ቢሆን ኖሮ፤ አይሁዶች እንዲፈጽሙት መጠበቁ ምንኛ አስከፊ ይሆን ነበር!

ይህ ሁሉ ዳራ (ሥረ-መሠረት) ቢኖርም፤ ጥምቀትን መጥመቁ የሐንስ በእግዚአብሔር ቀጥተኛ መገለጥ ትእዛዝ እንደጀመረው ልምምድ አድርገን በመቁጠር እንዳንላሳት መጠንቀቅ ያስፈልገናል፤ ምንም እንኳ ይህ አካላዊና መንፈሳዊ የውኃ መንጸቶች ምሥጢር በተቃራኒ በቀላሉ የሚደረሰበት መረዳት ቢሆንም።

በጣም ከፍ ብሎና ጉልቶ የሚታየው የየሐንስ ስብከትና የጥምቀት ልምምድ ያተኮረው በሞራል ላይ ነበር። በናፍቆት የተጠበቀውን የእግዚአብሔር መንግሥት (የሕግ፤ ግን ግዘት ሳይሆን) በታሪክ ተገልጾ በሰው ልጆች ሕይወት የጽድቅ መመዘኛ በማወጅ፤ የዜግነቱ ቅደመ ሁኔታ ጎስሐና ይቅርታ መሆኑን ያበስራል። የሐንስ በዮርዳኖስ ወንዝ ውስጥ የመክርን (መጥለቅን) ተግባር ማድረጉ የጎስሐ መግቢያና ይቅርታን የመጠየቂያ መንገድ አድርጎ ማወጃን ተረድቷል (ማቴ. 3:11፤ ማር. 1:4፤ ሉቃስ 3:3)።

በየሐንስ ጥምቀትና በክርስቲያናዊው ጥምቀት መካከል ያለው ግንኙነት መንታ የሆነ ተግባር አለው። በመጀመሪያ፤ ኢየሱስ ለየሐንስ ታዘዙ፤ ምንም እንኳ ሰእርሱ የጎስሐ ሳይሆን «ጽድቅን» የመፈጸም ተግባር ቢሆንም (ማቴ. 3:15)። መታዘዙና የሰጠው መመሪያ ይህ ሥርዓት ለያስፈልግም ለሚሉ ተከታዮቹ ሁሉ ተግማጽ ነው። ሁለተኛው፤ ኢየሱስም ራሱ አገልግሎቱን ሲጀምር ሌሎችን ማጥመቅ ቀጠለ። አንዲያውም፤ አንድ ጊዜ ኢየሱስና የሐንስ በተለያየ ቦታ በአንድ ወንዝ ያጠምቁ ነበር፤ ይህም ነገር በተከታዮቻቸው መካከል የቅናት መንፈስ ፈጠረ (ዮሐ. 3:22-26)። ለነገሩ፤ ኢየሱስ ራሱ አላጠመቀም፤ ግን ደቀ መዛሙርቱ እንዲያጠምቁ አደረገ (ምናልባትም ለዚሁ ይሆናል ጴጥሮስና ጳውሎስም ሌሎች

እንዲያጠምቁ ያደረጉት የሐዋ. 10:48፤ 1ኛ ቆሮ. 1:14-17)።

የሚገርመው፤ በቀረው የኢየሱስ አገልግሎት የማጥምቅ ነገር አልተጠቀለም፤ እንዲያውም አሥራ ሁለቱም ሆኑ ሰባ ሁለቱ ለአገልግሎት በተሰኩ ጊዜ ጥምቀት አልተጠቀለም። ቢሆንም ግን፤ በትንሣኤውና በአርገቱ መካከል ባሉት ጊዜያት በቅድሚያ ለሐዋርያቱ ትእዛዝ የለጣቸው እንዲያጠምቁ ነው። ከለጣቸውም ከታላቁ ተልዕኮ አንዱ ይህ ነው (ማቴ. 28:19፤ ማር. 16:16) ከሚፈለገው በላይ ትእዛዙ ለሁሉም ግልጽ በመሆኑ የመጀመሪያዬቱ ቤተ ክርስቲያን ተጠቅመዋል። ያኔም ቢሆን፤ ቀጥለን እንደምናየው የልምምዱ ትርጉም ከፍተኛ መሻሻል (ዕድገት) አሳይቷል፤ ሥርዓቱ የሚካሄድበት መንገድና ዘዴ ግን አልተሰወጠም።

አደራረጉ እንዴት ነበር?

በኋለኛው መቶ መታት የክርስቲያን ኪነ ጥበብ ሰዎች የዮሐንስን ጥምቀት በሥዕል የቀረጹትን ስንመለከት ተጠማቂዎቹ በዮርዳኖስ ወንዝ ውስጥ ቆመው የወንዙ ውሃ እስከ ጉልበት፤ እስከ ጭናቸውና እስከ ወገባቸውም ድረስ ደርሶ ላለ፤ ዮሐንስ ግን ውሃውን እየጨለፈ በራሳቸው ላይ ሲያርከፈክፍ ይታያል፤ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የተጻፈውን ወደ በኋላ ላይ ከመጣው የቅዱሴ ሥርዓት ልምምድ ባሕል ልምምድ ተለውጦ ይታያል (እግራቸው እስከ ከጭናቸው ድረስ ውሃ ውስጥ በመግባት በራሱ ላይ ግን ውሃ ማርከፍክፍ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ነው?)። መጽሐፍ ቅዱስን ያለ ባሕላዊ መነጥር (መነጽር) ማንበቡ ምንኛ ጠቃሚ ነው!

በአዲስ ኪዳን ውስጥ የዮሐንስና የሐዋርያት ጥምቀት ውሃ ውስጥ መሆኑ በመሆኑ በማስገባት እንደ ሆነ ግልጽ ነው ይህም ማለት (ማጥለቅ፤ መዝፈቅ፤ መንክር በሚሉት ቃላት ይበልጥ ይገለጻል። ዮሐንስ ከዮርዳኖስ ወንዝ የተለየ ቦታ የመረጠው ስለ ውኃው ጥልቀት እንደ ሆነ ግልጽ ነው (ዮሐ. 3:23)። ፊልጶስም ኢትዮጵያዊውን ጃንደረባ ወደ ውሃ እንዳወረደው እናነብላለን (ዮሐዋ. 8:38)። ሦስት

ሺህ ሰዎች በጳጳስቆስጤ ዕለት የተጠመቁት በሙሉ ውሃ ውስጥ ገብተው አይደሉም፤ ምክንያቱም በኢየሩሳሌም ውስጥ በቂ ውሃ ስለሌለ ውሃ ውስጥ ገብተው አልተመጠቁም ብለው የሚከዱት፤ የቤተ ሳይዳን መታጠቢያና የስሊሆም መጠመቂያ ቦታዎችን የዘነጉ ይመስላል!

«ማጥመቅ» (BAPTISE) የሚለው ቃል በውሃ ውስጥ መዘፈቅን (በሙሉ ውሃ ውስጥ መግባትን) ይጠቁማል። በአዲስ ኪዳን ጊዜ ይህ ቃል ቁርጥ ያለ የክህነት ሥነ ሥርዓት አልነበረም። ተራ የሆነ የግሪክ ድርጊታዊ አገላለጽ ቃል ባፕቲዝን (baptizein) ነበር። ይህም የሚገልጸው የሚለጥምን መርከብ ሁኔታ እንጂ የሚንሳፈፍ መርከብን አይደለም። በወይን ጠጅ ጋን ውስጥ መቅጃ ኩባያ ማጥለቅ፤ ወይንም ልብስን በቀለም ውስጥ መንክር እንደ ማለት ነው። የቃሉን አጠቃቀም ብንገልጸው ማጥለቅ፤ መንክር፤ መዘፍዘፍ፤ ማዝፈቅ፤ መቅበር፤ ማረስረስ፤ ውስጥ መግባት ሊሆን ይችላል። በአጠቃላይ ሲገለጽ «ማጥለቅለቅ» ማለት ሊሆንም ይችላል። ዮሐንስ መጥመቁ የተባለበት ምክንያት የማዕረግ ስሙ ወይንም የዲኖሚኔሽን (በአንድ ሃይማኖት የሚያምኑ) ሳይሆን፤ ሥራውን የሚገልጽ ቅጥያ ለም አጥማቂ ወይንም አጥላቂ ሲሆን፤ ኢየሱስም በመንፈስ ቅዱስ «አጥማቂ» ተብሎአል (ዮሐ. 1:33)፤ ለለዚህ ዮሐንስ በውሃ እንደ አጠመቀ ሁሉ ኢየሱስ በመንፈስ ቅዱስ ያጠምቃል!

ለዘመናት ጥምቀት የተለመደው በዚህ መልኩ ነበር። በኋላም የሕፃናት ጥምቀት እንኳ በተጀመረ ጊዜ ሁሉ፤ በውሃ ውስጥ በማጥለቅ ያጠምቁ ነበር። የግሪክ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን እስከ ዛሬ ድረስ ሕፃናትን ውሃ ውስጥ ሦስት ጊዜ በማጥለቅ (በሥላሴዎች ስም!) ያጠምቃሉ ምናልባት የግሪክን ቋንቋ ስለሚያውቁ ሊሆን ይችላል! የሚያሳዝነው “ጥምቀት” የቃሉ ትርጉም በመጽሐፍ ቅዱሳችን ትርጉሞች ውስጥ በጥሩ አቻ ቃላት ተገልጾ አናገኘውም። አሁን ስንመለከት፤ በመጀመሪያ የነበረውን ትርጉምና ፍቺ ያጣ ሆኖ ይታያል። ሰግሪክ ጥምቀት ውሃ በማርከፍክፍ ነው ካሬ ክብ

እንደመሳል ወይም በረዶን እንደ መጥበስ ያህል ነው!

ለአዲስ ኪዳን ጥምቀት ውሃ «በብዛት» ያስፈልጋል። ቃልም እንዲሁ አስፈላጊ ነው። የዮሐንስ ተጠማቂዎች በግል የየራሳቸውን ኃጢአት በመናዘዝ ይጠመቁ ነበር (በምዕራፍ 2 እንደ ተጠቀሰው በሐዋርያት ጥምቀት ጊዜ ደግሞ፤ ተጠማቂው የኢየሱስን ስም «በመጥራት» እንዲጠመቅ ይጠበቅበት ነበር። የሚያጠምቀውም በስሙ እንዲያጠምቅ ያስፈልግ (ዮሐዋ. 19:5)። ዛሬ እንደሚደረገው የተሰጠ ልዩ መመሪያ አልነበረም፤ ግን በ«ኢየሱስ» ስም ማጥመቁ አስፈላጊነት አለው (በምዕራፍ 7 ውስጥ በማቴ. 28:19 ላይ ስለተጠቀሰው ሦስት «ስም» እና በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ስለተጠቀሰው «አንድ ስም» የአሳብ ልዩነት ይመልከቱ)።

በመጨረሻ፤ ለው ራሱን በራሱ ማጥመቅ ባይችልም፤ የተጠማቂው መንፈሳዊ ሕይወት ከአጥማቂው ይልቅ የጸና መሆን ይገባል (ኢየሱስ የተጠመቀው ራሱ ባልተጠመቀ ሰው ነው (ማቴ. 3:14))።

ጥምቀት ለምን ተደረገ?

ቀደም ብለን እንደ ገለጽነው ሁሉ፤ የዮሐንስ ጥምቀት በንስሐ የኃጢአትን ይቅርታ ለማግኘት ነበር። ይህ መንታ የሆነው ድርጊት በግልጽ ወደ ክርስቲያናዊ ጥምቀትም ተሸጋግሯል (ዮሐዋ. 2:39)። ነገር ግን ከኢየሱስ ሞት፤ ቀብርና ትንሣኤ በኋላ በጠበቀ ሁኔታ ሥርዓቱ እንዲከናወንም ተደርጓል።

ጥምቀት ለቆሽሹ ሁሉ መታጠቢያ ነው።

ኃጢአቶችን አጥቦ የሚያነፃ (ዮሐዋ. 2:16፤ ኤፌ. 5:26፤ ዕብ. 10:22) ነው። ይህ ድርጊት ከውጭ ይልቅ ከውስጥ፤ ከስውነት ይልቅ ሕሊናን አጥቦ በማንጸት ነው (1ኛ ጴጥ. 3:21)። ይህ የአገላለጽ ቋንቋ የሐንስ እንኳ ከተረዳው የጠበቀ ነው። ጠቅላላውን ወርዱንና ስፋቱን

ለመረዳት የሚከተሉትን ነጥቦች ያካትታል።

ጥምቀት ለሞቱት ሁሉ መቀበሪያ ሥርዓት ነው።

ወደ ጥምቀት የመግቢያ ዋዜማው ኢየሱስ እንደ እደረገው «የሥጋን ነገር በማስወገድ» ከእርሱ ጋር መስቀልና፤ ጳውሎስም እንደ አስቀመጠው በእጅ ባልተደረገ ግዝረት «መገረዝ» ነው (ቆላ. 2:9-12፤ ምዕራፍ 25ን ይመልከቱ)። በውሃ ውስጥ መቀበር ለአማኝ አስፈላጊ የሆነ አሮጌውን ሥርዓት በመቅበር ከኢየሱስ ጋር በትንሣኤው መሆን ማለት ነው (ሮሜ 6:4፤ ቆላ. 2:12፤ 1ኛ ጴጥ. 3:21)። የዚህ ድርጊት ልዩ የሆነበትን ቀረብ ብለን ብንመለከት በሙሉ ውኃ ውስጥ በማስግባት (በመዘፈቅ) መቀበርና መነሣት ሊሆን፤ ሌሎች ግን የሚመለከቱት መታጠብን እንጂ መቀበር መሆኑ የማይታያቸው ካለመረዳት የተነሣ ነው።

በአዲስ ኪዳን ውስጥ ስለ ጥምቀት የተጻፉትን ጥቅሶች ለንመልከት፤ ድርጊቱ የተገለጸበት ቋንቋ ከተሰጠው ምሳሌ ይልቅ የበለጠ የሚገልጽ መሣሪያ ነው። እንደ መታጠብ ሳይሆን፤ መታጠብ ነው። እንደ መቀበር ሳይሆን፤ መቀበር ነው። ጥምቀት ምልክት ብቻ ሳይሆን የሚለውን ይፈጽማል። ጥምቀትን ከሚሰጠው መንፈሳዊ ሥርዓትና ጥቅም ውጭ እንደ ሥነ ሥርዓት «ብቻ» አድርገን ካየነው፤ ወደ ተሳሳተ እስተሳሰብ ስለሚወሰድ፤ ከመጠመቅ በፊት ወደ ነበርንበት ሊመልሰን (ለአማኝ) ወይንም ከጥምቀት በኋላ ቆይቶ ወደሚሆነው (በሕፃናት) ሊያመለከት ይችላል። ስለዚህ ጥምቀትን በደንብ ገልጾ ለመረዳት በጂ. ሐር. ቤስሊ-መሬ የተጻፈውን «ጥምቀት በአዲስ ኪዳን» (G. R. BEASLEY-MURRY) ምንም እንኳ የውሃን ጥምቀት ከመንፈስ ጥምቀት ለይቶ ባይገልጽም፤ ማንበብ የሚያስፈልግ መጽሐፍ ነው።

የአዲስ ኪዳን ቋንቋ ስለ ጥምቀት በማስረዳት አጋጣሚነቱን እንደ መሣሪያ አድርጎ ስለ ሥነ ስርዓቱ ሳይሆን በዚያን ጊዜ የሚፈጸመውን

ያስረዳል። ይህም ድርጊት በይበልጥ መለኮታዊውን ሥራ ከሰብአዊ ድርጊት አብልጦ ያሳያል። የ«መታዘዝ»ና የ«ምስክርነት» ሥርዓታዊ ድርጊት ብቻ አድርጎ ማየት ጠቃሚ ዓላማውን መሳት ነው። ጥምቀት «የጸጋ መንገድ»ና የሚያድን ጸጋ ምሳሌ ነው። የአዲስ ኪዳን ጸሐፊዎች ከጥምቀት ጋር አያይዘው ስለ ደነገነት ለመጥቀስ ብቻ ሳይሆን ለመናገር ፍጹም አያመነቱም (ማር. 16:16፣ የሐዋ. 2:40-41፣ 1ኛ ጴጥ. 3:21- ይህ የመጨረሻውን በማጠንከርና በማያሻማ አገላለጽ «ጥምቀት አሁን ያድናችኋል» ይላል)። በዚህ «በመታዘዝ እድሳት» (ቲቶ 3:5፣ ምዕራፍ 26ን ይመልከቱ)፣ ሰው «ከውሃ ይወለዳል» (ዮሐ. 3:5፣ ምዕራፍ 10ን ይመልከቱ)።

ስለዚህም ሐዋርያት ይህንን በውሃ መዳንን ካስፋት የማዳን ታሪክ ጋር አያይዘው መተረካቸው አያስደንቅም። ሐዋርያው ጴጥሮስ የክርስትናን ጥምቀት በኖሳ ዘመን ከነበረው ከጥፋት ውሃ ጋር በማያያዝ፣ የቅርብ ቤተሰቦቹ እንኳ ከክፉ ሥራቸው የዳኑት በውሃ ነበር (1ኛ ጴጥ. 3:20፣ ምዕራፍ 20ን ይመልከቱ)። ጳውሎስ የቀይ ባሕርን መሻገር እንደ ክርስቲያን ጥምቀት ዓይነት አድርጎ ይገልጻል (1ኛ ቆሮ. 10:1-2)፣ አይሁዶችም በውሃ ውስጥ ማለፍን ከፈረዖን ጋር እንደሚያገናኙት፣ እንዲሁም ክርስቲያኖች ደግሞ ጥምቀትን ከስይጣን ጋር ያገናኙታል፤ ነገር ግን ከጥምቀት በኋላ «ከኃጢአት ግዛት ነፃ» ናቸው (ሮሜ 6:11-14)። ጥምቀት ካለፈው ሥርዓት የሚያፋታና ወደ አዲስ የንጽሕና ሕይወት ሥርዓት የሚያስገባና የሚያራምድም ነው።

አንዳንድ አንባቢያን ምናልባት ይህን ትምህርት ሊቀበሉት ስለሚችገሩ፣ «በጥምቀት የመታደስን» አስተምህሮ የምንሰጣቸው ይመስል ይሆናል። ይህን የተጣመመ አስተሳሰብ ነው ብሎ መፍራት ጥምቀትን ከሕይወት የተለየ የሥነ ሥርዓት ምልክት ብቻ ያደርገዋል። ይህን ስሕተት ለማስወገድ ማስታወስ የሚያስፈልገው በአዲስ ኪዳን ውስጥ በየትኛውም ቦታ ከላይ የተዘረዘሩት ውጤቶች በጥምቀት ብቻ

ሊገኙ ወይም ሊመጡ እንደሚችሉ አለመጠቀሱን ነው። (አደራረትም ሆነ አሠራሩም ተአምር አይደለም)። ጥምቀት በአንዳንድ መንፈሳዊ ሁኔታዎች ብቻ «ሊሠራ» ይችላል። ውኃ ብቻውን የሰውነትን ቆሻሻ ከማንጸት ሌላ ምንም አያደርግም። የእግዚአብሔር ኃይል ግን በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ለው በንስሐና በእምነት የሚፈጽመውን መንፈሳዊ ሥርዓት ውስጣዊ እንዲሆንለት ያደርጋል። ይህ ደግሞ ወደ ቀጣዩና የመጨረሻ ጥያቄዎችን ያመጣናል።

የጥምቀት ሥርዓት መቼ ይደረጋል?

በሐዋርያት ዘመን ሰዎች የተጠመቁት መቼ ነበር? ቀላሉ መልስ፡- እምነው ንስሐ መግባታቸውን ማረጋገጫ እንዳሳዩ ሊጠመቁ ችለዋል። በመጀመሪያ ቀን ወንጌልን እንደ ሰሙ (የሐዋ. 1:48፣ ወንጌልን በሰሙበት ሌሊትም (የሐዋ. 16:33) ሊሆን ይችላል።

ምንም እንኳ አንዳንድ ጊዜ ስሕተት ቢያስከትልም፣ የሰውንም ውሳኔ ይጠይቃል (የሐዋ. 8:13)፤ ቢሆንም ደግሞ የተደረገው ስሕተት ወዲያው እንደተገኘ እንዲታረም ይደረጋል (የሐዋ. 8:18-23) ። ዋናው ቁምነገሩ ንስሐ መግባትና የንስሐን ፍሬ የሚያሳይ ሕይወት ማሳየት ነው (የሐዋ. 26:20)። ለየሐንስ ጥምቀት ያስፈለገው ቅድመ-ሁኔታ ንስሐ ብቻ ሊሆን፣ ክርስቲያናዊ ጥምቀት ግን ንስሐ በመግባት በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ስም በማመን መለወጥ ያስፈልጋል (የሐዋ. 19: 4-5)።

ከዚህ አንጻር ሲታይ፣ ከሚጠመቅበት ውሃ ወይም በሥነ ሥርዓቱ ጊዜ ከሚነገረው ቃልም የበሰጠ የተጠማቂው መንፈሳዊ ሕይወት ሁኔታ በጣም አስፈላጊ ነው። ምክንያቱም ንስሐ የሌለው እምነት በእግዚአብሔርም ዘንድ ተቀባይነት የማያገኝና የማይሠራ ስለሆነ (የጥምቀት ሥርዓትን የቅዱስ ቁርባንን ዓይነት መንፈሳዊ ባሕርይ የሚጋራ ከሆነ፣ በንስሐ ላላመነ ሰው መስጠቱ ትልቅ ጉዳትን ያስከትላል)። ስለዚህ በፈቃደኝነት የሚወሰድ እርምጃ ነው (1ኛ ጴጥ.

3:21፤ ምዕራፍ 29ን ይመልከቱ)። ደኅንነትን ለማግኘት የውክልና ንስሐና እምነት ሊኖር አይችልም። ማንኛውም ሰው ለወንጌል የራሱን ውሳኔና እርምጃ በመውሰድ ለመጠመቅም መጠየቅ ያስፈልገዋል (በሐዋ. 2:38 ላይ «እያንዳንዳችሁ» የሚለው ቃል «ንስሐ ግቡ» እና «ተጠመቁ» የሚሉትን ቃላት ይገልጻል፤ ምዕራፍ 15ን ይመልከቱ)።

ይህም የሚያስረዳው «ተጠመቅ» የሚለውን ግሳዊ ቃል ነው (ለምሳሌ፡- የሐዋ 22:16)። አድራጊው ቃል «ራስህን አጥምቅ» ማለት ሲሆን፤ የታዛዥነት ቃል ግን «ተጠመቅ» ነው። ማለትም ሄደህ በሌላ ሰው ተጠመቅ ማለት ነው። በሌላ ሰውም ቢጠመቅ፤ ኃላፊነቱ ያለው በራሱ በተጠማቂው ሰው ነው። የተጠማቂው ግላዊ ፈቃድ እና ሕሊና በዚህ ውስጥ ይካተታሉ። ጥምቀት በመረዳትና በማወቅ እንዲሁም በትልቅ ጥንቃቄ የሚወለድ መንፈሳዊ እርምጃ ነው።

«የሕፃናት» ጥምቀት

ይህ ሁሉ የማይቀረውንና አስራካሪ የሆነውን «የሕፃናት» ጥምቀትን ጥያቄ ያስነሣል (የሚያከራክረውን ጥያቄ ለመመለስ ያመች ዘንድ «ሕፃን» ከማለት ይልቅ «ጨቅላ» (ገና የተወለደ) ቢባል፤ ለራሳቸው ውሳኔ ለመስጠት የማይችሉና ንስሐ ለመግባትም ሆነ እምነታቸውን ለመግለጽ ያልበቁ በመሆናቸውና ከዚህም አልፎ ተርፎ ኃጢአት ለመሥራት ካልቻሉ ጥምቀት ከምን ያነጻቸዋል? የሚለውን መመልከቱ ጠቃሚ ነው። ይህን ጥያቄ በሌላ አርእስት የበለጠ ተብራርቶ ይገኛል (ምዕራፍ 15፤ 19:34 እንደዚሁም ተቀጥላ 1ን ይመልከቱ)። አሁን ግን በአዲስ ኪዳን ስለ ጥምቀት የተጠቀሱትን ለመመልከት እንሞክራለን።

በአብዛኛው የመጽሐፍ ቅዱስ አዋቂዎች ዘንድ ተቀባነት ያለው የሕፃናት ጥምቀት ቁልፍ ተደርጎ የተገለጸበት ቦታ በአዲስ ኪዳን ውስጥ (ከሚያምኑም ሆነ ከማያምኑ ቤተ ሰቦች)፤ በመጥመቁ

የሕንጻም ሆነ በአዲስ ኪዳን ቤተ ክርስቲያን፤ የተጠቀሰ አለመኖሩ ነው። ሌሎች ይህንን «ዝምታ» ለማብራራት ሲሉ «የመጀመሪያዎቹ» ክርስቲያኖች በሙሉ ትልልቅ ሰዎች ስለሆኑ ነው ይላሉ። ይሁን እንጂ፤ ከመጀመሪያዎቹ አማኞችና በብዙ ሺህ የሚቆጠሩ ወደ የርዳኛስም ሄደው በየሕንጻው ከተጠመቁትና በእንጠቀስጤም ዕለት ካመኑትና ከተጠመቁት መካከል ወላጆች ወይም አያቶች የሉም ብሎ መገመት ግን ያዳግታል። ዝምታው ማደንቀር ይሆናል።

ይሁን እንጂ፤ ሕፃናት ከተጠመቁዎቹ ጋር ያልተካተቱ መሆኑን የሚጠቁም በቂ አሳማኝ መረጃ አለ። የየሕንጻው ጥምቀት የንስሐ ጥምቀት ስለ ሆነ ተጠመቁዎቹ ኃጢአታቸውን እየተናዘዙ ይጠመቁ ነበር ይህ በሁለቱም ሃሳብ ሕፃንን አይመለከትም። በእንጠቀስጤም ዕለት የተጠመቁት «ቃሉን የተቀበሉ» እንደሆኑ ለየት ተደርጎ ተገልጿል (የሐዋ. 2:41፤ ልክ ይህንኑ አገላለጽ በመጠቀም የመላው ቤተ ሰብ ጥምቀትንም ያስረዳል ምዕራፍ 19ን ይመልከቱ)።

ሌሎች ጥቅሶችም ግልጽ ባልሆነ መንገድ የሕፃናትን ጥምቀት ለመግለጽ ጥቅም ላይ ውለዋል። ሐዋርያው ጴጥሮስ «የተስፋው ቃል ለእናንተና ለልጆቻችሁ» ነው ብሎ የተናገረው ስለ መንፈስ ቅዱስ ጥምቀት ነው እንጂ ስለ ውሃ ጥምቀት አልነበረም፤ ይህም ደግሞ የሚገልጸው መስከታዊውን ጥሪ ለስሙትና በሩቅ ላሉ ሁሉ ነው (የሐዋ. 2:39፤ ምዕራፍ 15ን ይመልከቱ)። ጳውሎስ ለሚያምኑት ሚስቶች «ልጆቻችሁ ... ተቀድሰዋል» ይላል (1ኛ ቆሮ. 7:14፤ ምዕራፍ 22ን ይመልከቱ)። እንደዚሁም፤ የማያምኑ ባሎችም፤ ዐውደ ምንባቡ የጥምቀት ጉዳይ ሳይሆን፤ የፍቺ ርእስ ነው። በጳውሎስ መልእክት ውስጥ ሕፃናት የተጠቀሱት «በጌታ» እየተባለ ነው (ኤፌ. 6:1፤ ቆላ. 3:20)፤ ነገር ግን ይህ ግብረገባዊ ኃላፊነትን ለመቀበል የሚችሉት ብሎ ለማስረዳት ነው።

ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ አዋቂዎች በቀጥታ የሕፃናትን ጥምቀት

የሚደግፍ አሳብ በአዲስ ኪዳን ውስጥ አልተጠቀሰም ሲሉ፤ ሌሎች ደግሞ ይህን አሳብ የሚቃወምም እንዳልተጻፈ ይናገራሉ። ነገሩ ግን፤ ጉዳዩ እንዲህ አይደለም። ችግሩ የአዲስ ኪዳንን የጥምቀት ትምህርት ለሕፃናት ማስተማርና ጥምቀትንም ለመስጠት አይቻልም (ይህ ማለት ፍቺውና አስፈላጊነቱ ከላይ አንደተገለጸው)፤ ሥዕላዊ ልምምድ እና የወደ ፊት አጉል የእምነት ተስፋ (ሕፃናትን ከገሃነም ለማዳን) ካልሆነ በስተቀር ግል ሕይወታቸው አይሆንም። ከኃጢአት የመታጠብ ወይም የኃጢአተኛው መቀበር አድርጎ ለማየት በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ከተጠቀሱት ቃላት የሚያልፍ እምነት በተጠማቂው ሕይወት ውስጥ እንዲኖር ያስፈልጋል። በአዲስ ኪዳን ውስጥ ስለ ጥምቀት የተጻፈው ቋንቋ የሕፃናት ጥምቀት እንዳለ አይደለም። ወይንም ሁኔታውም ሆነ ውጤቱ በኃይል ተሰውጦ ወይም ተጥሎ ሕፃናት አዲስ ለሚወለዱት አመቺ እንዲሆን ማድረግ ያስፈልጋል።

መሠረታዊ የሆነው የሕፃናት ጥምቀት ሥነ መስክታዊ በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ ተጠቅሶ የሚነበብ አይደለም፤ በተቀጽላ አንድ ላይ ለማብራራት እንደሞከርነው፤ የሆነውም ነገር እንዲህ ነው፡ - በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ያለውን አንዳንድ አሳብ በመውሰድ፤ በተጠቀሰው ጥቅስ ውስጥ ከሚገልጸው በላይ ልዩ ትርጉም በመስጠት፤ ከተጻፈው በላይ እንዲነበብ አድርገውታል። በእንዲህ ያለ መንገድ የተጠቀሙት ሦስቱም አስተምህሮዎች በተቀጽላ አንድ ውስጥ ተተንትነዋል። እነዚህም የሚከተሉት ናቸው፤ የመጀመሪያ (የተፈጥሮ) ኃጢአት፤ ሲወርድ ሲዋረድ የመጣ ኪዳን፤ እና ይቅርታን የሚያስመኝ በሰው ሁሉ ውስጥ ያለው ጸጋ የትኛቸውም ቢሆኑ በአዲስ ኪዳን ውስጥ በቀጥታ ከጥምቀት ጋር የተያያዙ አይደሉም። ጥምቀት በአሁኑ ጊዜ ካለ ኃጢአት የሚያነሳ ነው እንጂ፤ ከተፈጥሮ ኃጢአት የሚያነሳ አይደለም፤ በመንፈስ ለተወሰዱት እንጂ በሥጋ ለተወለዱት አይደለም፤ ምክንያቱም የተመደበ የጸጋ ቃል ኪዳን እንጂ፤ የምኞት ጸጋ ምሳሌ አይደለም።

ጥምቀት ሊያደርግ የማይችለው

ጥምቀት የአሮጌው ሕይወት መጨረሻና የአዲስ ሕይወት መጀመር፤ የኃጢአተኛው ሞትና የጽድቁ መወለድ፤ የአሮጌው ሰውነት ቀብርና የአዲሱ ሰው ትንሣኤ መለያ ምልክት ነው። «የመታደስ እጥበት» ነው፤ ይኸውም የአዲስ ሕይወት ሳይሆን፤ የአዲስ ሕይወት መጀመሪያ ነው፤ እንዲህ ያለው ንግግር የሰውን ተስፋ ከመጠን በላይ ከፍ ያደርጋል፤ ብዙዎች ጥምቀታቸው አዲሱን ሕይወት በንጽሕና መጀመር ብቻ ሳይሆን ንጹሕ ሆኖ ለመቆየትም እንዲያስችላቸው፤ ያለፈውንም ሆነ የወደፊቱን ሕይወታቸውን እንደሚመረምር ከኃጢአት ባርነት እና ርኩሰት የሚያነሳ «ድርብ መድኃኒት» አድርገው ገምተዋል። ከጥምቀት በኋላ የሚሠራው (የሚደረገው) ኃጢአት በጣም አስቃቂ ነው፤ መጠመቁን አፍርሶብኝ ይሆን? ሌላም ጥምቀት ያስፈልገኝ ይሆን? ከመጀመሪያው ለዚህ ነገር የተዘጋጀሁ ነበርኩ? ምናልባት፤ በየጊዜው እግራችንን መታጠብ ያስፈልገን ይሆናል (ዮሐ. 13.10)።

እውነተኛው ሁኔታ ግን እነዚህን ነገሮች ሁሉ ለእኛ እንዲፈጽምልን ተብሎ የተዘጋጀ አለመሆኑ ነው። ካለፈው ኃጢአታችን ሊያነሳን ይችላል፤ ሰወደፊት ግን የሚሆን አይደለም። ልብ ማድረግ የሚያስፈልገው ነገር፤ የሐንስ መጥመቁ እንኳ የውሃ ጥምቀት የተወሰነ ነገር ብቻ ሊያደርግ እንደሚችል መረዳቱን ነው። ስለዚህም የኃይልንና የቅድስናን አስፈላጊነት ተረድቷል። በመገስጥም ሌላ «ጥምቀት» እንደሚያስፈልግ ተገንዝቧል፤ ይህም ቶሎ እንደሚሆን አረጋግጧል። በማን እንደሚፈጸም እንኳ አጥርቶ አውቋል። በተሰጠው ትንቢታዊ መገለጥ የመሲሐን ድርብ አገልግሎት ተረዳ፤ “የዓለምን ኃጢአት የሚያስወግድ ...” (ዮሐ. 1:29) እና “በመንፈስ ቅዱስ የሚያጠምቅ” (ዮሐ. 1:33)፤ ይህን ሁሉ የሚያደርገው የአክስቱ ልጅ የሆነው ኢየሱስ ነበር።

አዲስ የተወለደ ሰው ሁሉ ሁለት ጥምቀቶች ያስፈልጉታል፤ አንዱ ከክርስቲያን ሲሆን ሌላው ደግሞ ከክርስቶስ ነው። በአንደኛው

እግዚአብሔር የሰጠንን ልጁን በሞቱ፤ በመቀበሩና በትንሣኤው ስንቀበል፤ በሌላው ደግሞ የእግዚአብሔርን መንፈስ ኃይልና ጽድቁን እንቀበላለን። የሌዋውያን ቀሳውስት በብሉይ ኪዳን ለእግዚአብሔር አገልግሎት የታነጹት በውሃ በመታጠብና በዘይት በመቀባት ነበር (ዘጸአት 29:4፤7፤ ዘሌዋውያን 8:6፤ 12)። በአዲሱ ኪዳንም የእግዚአብሔር ልጆች በሙሉ ካህናት ስለሆኑ እነዚህን ሁለቱን የሚያንጹ ሥርዓቶች መቀበል ያስፈልጋቸዋል። «ከመታጠብ» ሥርዓታዊ ትምህርታችን ዘወር ብለን «መቀባት» የሚለውን እንመልከት።

ምዕራፍ 5

መንፈስ ቅዱስን መቀበል

ምንም እንኳን የመጀመሪያዎቹ አማኞች ራሳቸውን «ክርስቲያን» ብለው ባይጠሩም፤ መንፈስ ቅዱስን እስኪቀበሉ ድረስ ማንም ክርስቲያን ተብሎ መጠራቱ ተገቢ ነው ብለው አይቆጥሩም ነበር። ክርስቶስ ማለት «የተቀባ» ማለት ሲሆን፤ አመጣጡ አዲስ ንጉሥን በዘይት መቀባት ልምምድ ነው (ዛሬም ቢሆን በቦዓስ ነገሥት ንጉሥ ሲነግሥ በዘይት ተቀብቶ ይንግሣል። ይህ ቅባት «ክርስም» ይባላል) ። በመጽሐፈ ቅዱስ ዘይት የእግዚአብሔር መንፈስ ምሳሌ ነው፤ ስለዚህም የተጠበቀው መሲሕ፤ «የተቀባው» (መዝ. 2:2 እዚህ ቦታ ብቻ ግልጽ አድርጎ ይናገራል)። ክርስቶስ በግሪክም ክርስቶስ ነው በመንፈስ ይቀባል (ኢሳይያስ 61:1)። ኢየሱስ እንደ ክርስቶስ ታውቆአል (በጴጥሮስ፤ ማቴ. 16:16፤ በማርያም፤ ዮሐንስ 11:27)።

በመሠረቱ ለተክታዮቹ የተሰጣቸው «ክርስቲያን» የሚለው የቁልምጫ ስም በመጀመሪያ በአረማውያን ክተማ በአንጾኪያ ሲሆን፤ እንደ አዲስ ሃይማኖት ስለተቆጠሩና «የእምላካቸውም» ስም «ክርስቶስ» ከአይሁዶች የተለየ በመሆኑ ነበር።

ሆንም፤ ደቀ መዛሙርቱ በዚያን ጊዜ ይህን አጠራር ሌሎች ክእነርሱ ለኋላ እንዳደረጉት ስራሳቸው ተጠቅመውበት ቢሆን ኖሮ፤ የበሰጠ ትርጓሜ በሰጠው ነበር። «የተቀባው (የመሲሐ) ተክታዮች» ከመባል ይልቅ፤ ምናልባት የተቀባውን (መሲሐን) የሚክተሉ የተቀቡ ተክታዮች፤ ወይም «ክርስቶሳውያን» ወይም «የክርስቶስ የሆኑ» ተብለው በታወቁ ነበር። በመንፈስ የተቀባው ሌሎችን መቀባቱ የወንጌል መሠረት ሲሆን፤ ይህም የወንጌሉ ቅባት በእነርሱ እንዲበዛ

ያደርጋል (ማቴ. 3:11፤ ማር. 1:8፤ ሉቃስ 3:16፤ ዮሐ. 1:33; በተለይ 14:12)። የመጀመሪያዋ ቤተ ክርስቲያን «ክርስትና ማንነት» (ክርስትና እነሆ) የሚለውን ቃል ተጠቅመው ቢሆን ኖሮ፤ የሚጠየቀውበት እንደተለመደው በውሃ ስመጠመቅ ሳይሆን፤ በመንፈስ ስመጠመቅ በሆነ ነበር። ይህ የዳግም ልደት ሦስተኛውን አሳብ ሳይሆን አራተኛውን አሳብ ያስታውሳቸው ነበር።

መንፈስን መቀበል እንደ «ማረጋገጫ» ብቻ ሳይሆን፤ እንዲሁም እንደ «መጠመቅ» በተቆጠረ ነበር! ሐዋርያት ጴጥሮስ፤ ዮሐንስና ጳውሎስ ሰዎች መንፈስን ሳይቀበሉ ለወንጌል በሚሰጡት ምላሽ አይረኩም ነበር (ምዕራፍ 16 በሐዋ. 8 እንዲሁም ምዕራፍ 20 በሐዋ. 19 ይመልከቱ)። ያለ መንፈስ ስጦታ ያልረኩት የተረጋገጠ ነገር ባለማየታቸው ነበር። የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ፤ በሚታይና በሚሰማ ሁኔታ የተቀበሉት፤ መስኮታዊ «ማረጋገጫ» ነበር፤ ይኸውም ኃጢአተኛው በመንፈስ ተጠምቆ በእግዚአብሔር ተቀባይነት የማግኘቱና የእርሱ የመሆኑ ማረጋገጫ ነው። ጳውሎስ በእርሱ የወንጌል ምስክርነት የተሰወጡት የቆሮንቶስ «ካሪዝማቲክ» (CHARISMATIC) አማኞች የተለማመዱትን የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች የሰብከቱ ውጤትና የእምነታቸው ውጤት ማረጋገጫ አድርጎ ቆጥሯል (1ኛ ቆሮ. 1:6-7)። የመንፈስ ቁጥጥር የክርስትና ምልክቱ ነበር (ምዕራፍ 21ንና ሮሜ 8:9 ይመልከቱ)፤ በመለኮታዊ ማኅተም የታተመ (ዝቅ ብሎ ያለውን ይመልከቱ) እና መሠረታዊ ዋስትና ነው (ዮሐ. 3:24፤ 4:13)። ወደ መንግሥቱ ለመግባት (ምዕራፍ 10ን፤ ዮሐ. 3:5 ይመልከቱ) እና «በአዲስ» ቃል ኪዳን ውስጥ መኖር አስፈላጊ ነው (2ኛ ቆሮ. 3)።

መንፈስን የመቀበል ጉዳይ በሦስት የተለያዩ አመለካከቶች አንጻር መጠናት ያስፈልገዋል። የመጀመሪያው፤ ከሦስቱ የዳግም ልደት አሳቦች ተለይቶ መታወቅ አለበት። ሁለተኛ፤ በሚጠቀሙት የተለያዩ ቋንቋዎች አጠቃቀማቸውን ማጥናት ያስፈልጋል። ሦስተኛ፤ እንዴት

አድርጎ በግለሰብ ሕይወት ልምምድ ውስጥ እንደሚሠራ ማየት ያስፈልጋል።

ልዩ የመንፈስ ቅዱስ አስፈላጊነት

በአዲስ ኪዳን ውስጥ መንፈስ ቅዱስን መቀበል ከንስሐ፤ ከእምነት ወይም ከውሃ ጥምቀት ጋር በፍጹም እንዳልተመሳሰለ ወይም እንዳልተመታታ ልብ ማለቱ በጣም አስፈላጊ ነው። አራቱም ልዩነት አላቸው፤ አራቱም ደግሞ ያስፈልጋሉ።

ጥቂቶች ንስሐ መግባትን መንፈስ ቅዱስን ከመቀበል ጋር ያምታቱታል፤ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በምንመለከትበት ጊዜ አንዱ ለሌላው መግቢያ (መቅደም) ነው። ኃጢአትን በመጀመሪያ ማስወገድ ለመንፈስ ቅዱስ ቦታ ማዘጋጀት ይሆናል። እንደዚሁም፤ ክፉን ነገር አስወጥቶ ቦታው ሳይሞላ ባዶ መተውም በጣም አደገኛ ነው (ማቴ. 12:43-45)!

ስለዚህ፤ ምንም እንኳን ብዙዎችን በንስሐ የኃጢአትን ይቅርታ አግኝተው የውሃ ጥምቀት እንዲወስዱ (ማር. 1:4) የመጥምቁ ዮሐንስ አገልግሎት ሁሉንም ፈጽሞ አከናውኗል ማለት የተሳሳተ አስተሳሰብ ነው። አገልግሎቱ በቂ አለመሆኑን በመረዳትና ለደቀ መዛሙርቶቹን ራሱ ሊሰጣቸው ወደማይችለው ወደ መንፈስ ቅዱስ ጥምቀት አመለከታቸው። ይህም ሆኖ ግን፤ ይህ ከሁሉ የሳቀው ጥምቀት፤ ከሁሉ በላይ በሆነው አጥማቂ የሚሰጥ ቢሆንም፤ ስለ ንስሐ ወይም የውሃ ጥምቀት አለማስፈለግ የተሰጠ ምንም ፍንጭ አልነበረም።

ብዙዎች እምነትን መንፈስን ከመቀበል ጋር ያመሳቅላሉ። «በኢየሱስ ስም ማመን» እና «መንፈስን መቀበል» ተመሳሳይ እንደሆኑ (በአንድ ጊዜ እንደሚሆኑ) ይገመታል። ሁለቱም ሐረጎች የተለዩ ሆነው በአዲስ ኪዳን የተጻፉ ቢሆንም፤ ብዙ የወንጌል አገልግሎቶች ላይ ለሚዎችን በማበርታት «ኢየሱስን እንዲቀበሉ»

ሰመጋበዝ በአንድነት ጥቅም ላይ ይውላሉ። ይህ ሆነ ብሎ የሚደረግ ልምምድ ቢኖርም ባኖርም እንዲሁም ውጫዊ ምልክት ቢኖርም ባይኖርም እንኳ፤ ያለ ምንም ጥያቄ «በኢየሱስ ያመነ» ሰው ወዲያው «መንፈስ ቅዱስንም ይቀበላል» ብለው ብዙዎች ይገምታሉ፤ እንዲህ ያሰው አስተሳሰብ አዲስ ኪዳን ከሚያስተምረው ጋር በሁለት ዐቢይ መንገዶች ይቃረናል፡-

አንደኛ፤ ብዙውን ጊዜ «ማመን» እና «መቀበል» አንድ አይሆኑም፤ ስለዚህም አይመሳሰሉም። ለምሳሌ፤ ይህ በሐዋርያቶች ዘንድ የሆነው እንዲህ አንደሆነ ተቀባይነትን ያገኘ ጉዳይ ነው። መንፈስን ከመቀበላቸው ከዓመታት በፊት አስቀድመው በኢየሱስ አመኑ ዮሐ. 7:39፤ («ማመን» የሚለው ቃል ስለአንዴና ሰመጨረሻ የተወሰደ የእምነት አርምጃ ነው)። ቢሆንም፤ ይህ አሳብ ተቀባይነት ያላገኘበት ምክንያት «ክፍንጤቆስጤ በዓል» በፊት ስለሆነ መንፈስን ለመቀበል አልቻሉም፤ ምክንያቱም «መንፈስ ቅዱስ ገና አልተሰጠም ነበር» በማለት ነው። ይህ አሳብ ተቀባይነት ሊኖረው የሚችለው «ከበዓል ጎምሳ» በኋላ የሆኑ ምሳሌዎች ባይኖሩ ነበር፤ ነገር ግን ጉዳዩ እንዲህ አይደለም። በእርግጥ፤ ከበዓል ሃምሳ በኋላ ሰዎች መንፈስ ቅዱስን «ከመቀበላቸው» በፊት በኢየሱስ «ያመኑባቸው» ነበሩ፤ ጥሩ ምሳሌ የሚሆነው በሰማርያ ሰዎች «መንፈስ ቅዱስን» «ሳይቀበሉ» በኢየሱስ ያመኑበት ሁኔታ (ዮሐ. 8:17)። አንዳንድ ሰዎች ግን ለዚህ ምሳሌ ሲስጡ እነዚህ «ያመኑት» «በመላት» በክርስቲና እምነት ነበር? ወይ ብለው ቢጠየቁም፤ ሉቃስ በፍጹም እንዲህ ያለ አሳብ አልጠቀሰም፤ ጴጥሮስና ዮሐንስም ይህን ለማረም ያደረጉት ነገር ወይም ጥረት የለም። ሌሎች ደግሞ በአንዳንድ ልዩ ሁኔታዎች ምክንያት «ይዘገይ» ይሆናል ቢሉም፤ ይህም ደግሞ ለምን እንዳልተቀበሉ ለጥያቄው በቂ መልስ አይሆንም (ለምሳሌ፤ ማንስ ቢሆን መቀበል አስመቀበላቸውን በምን ያውቃል?)። እውነቱ ግን የአነርሱ «ማመን» እና «መቀበል» በተለያዩ ጊዜያት መሆናቸው ነው

(ምዕራፍ 16 ይህንን በበለጠ ያብራራል)። ክፍንጤቆስጤ በኋላ ከተደረጉት መካከል አንዱ ቢጠቀስ እንኳ ልዩነቱን ለማስረዳት ይበቃል፤ በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ሌሎች ብዙ ተጠቅሰዋል፤ ለምሳሌ፤ በኤፌሶን መጥቀስ ይቻላል (ምዕራፍ 20 ይመልከቱ)።

ጳውሎስ ለ«ደቀ መዛሙርት» ያቀረበው ጥያቄ «ባመናችሁ ጊዜ መንፈስ ቅዱስን ተቀበላችሁን?» (ዮሐ. 19:2)፤ የሚገልጸው እርሱ ራሱ አንደኛው ከሌላኛው፤ በአሳብም ሆነ በልምምድ፤ እንደሚለያዩ መረዳቱን ነው። እዚህ ላይ እምነታቸው ጉዳሉ መሆኑን ያወቀ ቢሆንም፤ የመጀመሪያ ጥያቄው እንደምታ ተገቢ እንደሆነ ይቀራል። ከመጠመቃቸው በፊት ወደ «መሉ» እምነት አምጥቷቸው ከዚያም በኢየሱስ ስም ቢያጠምቃቸውም፤ መንፈስን መቀበል ጋር ተመሳሳይነት አልነበረም፤ ምክንያቱም ከመጠመቃቸው በኋላ መንፈስን ተቀበሉ እንጂ ከዚያ በፊት አልተቀበሉምና ነው። እምነት-መጠመቅ-መንፈስን መቀበል ሰብዙዎቹ የአዲስ ኪዳን ደቀ መዛሙርት የተሰመደ መደበኛ ቅደም ተከተል ይመስላል (ምዕራፍ 27 በዕብ. 6:1-6 ላይ የሚሰጠውን ማብራሪያ ይመልከቱ፤ ሰየት ያለ ሁኔታ የተዘገበው የቆርኔሌዎስን ቤተ ሰብ በተመለከተ ነው፤ ለአነርሱ ቅደም ተከተሉ እምነት-መንፈስን መቀበል-መጠመቅ ነበር፤ ምዕራፍ 18ን ይመልከቱ)።

ሁለተኛው፤ «ኢየሱስን መቀበል» የሚለው ሐረግ በሐዋርያት የወንጌል አገልግሎት ውስጥ የትም አልተጠቀሰም። ይህ ዛሬ በሰፊው ጥቅም ላይ መዋሉ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ቢያስመስሰውም፤ መሠረቱ ላይ ላይን በማንበብ የተገኘ እንጂ ቃሉን በጥሞና በማጥናት የመጣ አይደለም። በአራቱ ወንጌላውያንና በሐዋርያት ሥራና መልእክቶች ውስጥ «መቀበል» የሚለው ቃል አጠቃቀም ቁርጥ ያለ ልዩነታቸውን ከፋሲካ በፊት ያለውንና ከክፍንጤቆስጤ በኋላ የተደረገውን በመግለጽ ነው። በጥቂቶች ዘንድ የአጠቃቀሙ ልዩነት ቢከሰትም፤ የጠለቀ መለኮታዊ ቁም ነገር ከማበሉም ሌላ ታሪካዊ ጥቅምም ይዞአል። የአግቢአብሔር ልጅ በሥጋ በዚህ ምድር ላይ በሕዝቡ መካከል በነበረ

ጊዜ ብዙዎች አልተቀበሉትም፤ ለተቀበሉት ግን የእግዚአብሔር ልጆች ይሆኑ ዘንድ ሥልጣን ሰጣቸው። በመቀበላቸውና በማመናቸው «ከእግዚአብሔር የተወለዱ» አድርጎአቸዋል (ዮሐ. 1:11-13፤ የግሁን አጠቃቀም ልብ ብለን ብንመለከት፤ ድርጊቱ የሰው ልጅ ሥጋ ለብሶ የመጣበትን ታሪካዊ ድርጊት ያመለክታል)። መቀበል የሚለው ቃል ኢየሱስ እርሱንና ስለ እርሱ በመግለጽ በምድራዊ አገልግሎቱ ዘመን ሁሉ እንደ ተጠቀመ ይታያል (ለምሳሌ፤ ዮሐ. 5:43)። ወደ ሰማይ ከዐረገ በኋላና በምድር ላይ እርሱን የሚተካ «ሌላ» ከላከ በኋላ፤ «መቀበል» የሚለው ቃል ከሥላሴ ሁለተኛውን (ኢየሱስን) ሳይሆን ሦስተኛውን (መንፈስ ቅዱስ) ወደ መቀበል ሲዛወር ይታያል (ዮሐ. 2:38፤ 8:17፤ 10:47፤ 19:2፤ 1ኛ ቆሮ. 2:12፤ ገላ. 3:2፤ ወዘተ...)።

ከዚህ ከተነጋገርነው «ሕግ» ውጭ ግልጽ ሆነው የሚታዩ ሁለት ነገሮች አሉ። ኢየሱስ እንደ ጊዜ ከደቀ መዛሙርቱ አንዱን የተቀበለ እኔን እንደ ተቀበለ ነው ብሏል፤ ይህም ማለት እርሱን መቀበል (አባቱ የላከውን) «ሐዋርያት» የሆነውን፤ «የተላከውን» መሲሕ መቀበል ነው (ዮሐ. 13:20 አፖሊታሊን «መላእክ» ሲሆን፤ አፖስታሎስ «የተላከ» ማለት ነው)። ይህ የሆነው በምድራዊ ሕይወቱ መጨረሻ ቀን ስለሆነ፤ ምናልባትም ከጴንጠቆስጤ በኋላ የሚደረገውን የሐዋርያትን አገልግሎት ያመለክታል። በጣም አስፈላጊና ማስታወስ የሚያስፈልገው ነገር «በወንጌል የሚያምን ሁሉ እኔን ይቀበላል» አሰማለቱ ነው፤ ነገር ግን «እናንተን እንደ ሰው የሚቀበላችሁ እኔን ይቀበላል ምክንያቱም እናንተ የእኔ ተወካዮች ናችሁ» (ይህን አሳብ ከመጨረሻው ፍርድ ጋር በማያያዝ ገልጸት ነበር፤ ማቴ. 25:31-46)። ጳውሎስ የዚህን እውነት አሉታዊ ጎን የተረፈው ቤተ ክርስቲያንን ሲያሳድድ ነበር (ዮሐ. 9:4)። ምንባቡ «እምነትን» እና «መቀበልን» እኩል አያደርግም፤ መንፈስ ቅዱስንም አልጠቀሰም።

ሌላው «የልዩነት አሳብ» ጳውሎስ የቆላስይስን ሰዎች ለማበረታታት የጻፈላቸው ቃል ሲሆን፤ «እንግዲህ ጌታን ክርስቶስ ኢየሱስን እንደ ተቀበላችሁት በእርሱተመላለሱ (ኑሩ)፤ ሥር ሰዳችሁ በእርሱ ታነጹ፤ እንደ ተማራችሁትም በሃይማኖት ጽኑ፤ ምስጋናም ይብዛላችሁ» (ቆላ. 2:6-7)። በቅድሚያ ማስታወስ የሚገባው ነገር ይህ ላልዳኑት የሚነገር የወንጌል መልእክት አይደለም ነገር ግን አማኞችን ለማነጽ የተሰጠ ቃል ነው። ጳውሎስም ሆነ ሌሎች ሐዋርያት ጋጢአተኞችን በማደፋፈር አዳኝ የሆነውን «ተቀበሉ» ያሉበት ጊዜ የትም እልተመዘገበም። የበለጠ አስፈላጊነት ያለው «ተቀበላችሁ» የሚል ቃል በግሪኩ (*lambanēin* λαμβανω / λαμβανετε) ሲተረጎም «መቀበል» የሚል ተራ ቃል ሳይሆን፤ *paralambanain*-Παραλαμβάνω ድርብ ግሥ ሆኖ ባዕድ መነሻ ሲኖረው፤ «ከዚያም ሌላ» ወይም «ከዚያም በላይ» ነው ለማለት ይሆናል። «ከመቀበል በላይ» የሚለው በሌላ ሰው በኩል፤ ወይም ስለ ሌላ ሰው መስማት፤ ስለ ሌላ ሰው መማር፤ እና ስለ እነርሱ የበለጠ መግለጫ ወይም ሪፖርት መስማት ነው። ይህ «ቀጥተኛ ያልሆነ» መቀበል ጳውሎስ የሚያሳስባቸውን ነጥብ ያመለክታል። ለቆላስይስ ሰዎች በዕለታዊ ኑሮአቸው በክርስቶስ ኢየሱስ ጌትነት ውስጥ እንዲኖሩ በመጀመሪያ «የተቀበሉትን» መምሪያ ያሳስባቸዋል። «በእርሱ» ጸንተው ከኖሩ፤ መጀመሪያ የተማሩትን ቃል ጠብቀው ኅብረታቸውን አጽንተው መያዝ ካልሆነም ከእርሱ ጋር ያላቸው ሕብረት ይቀርና የዓለምን ፍልስፍና መከተል ይሆናል (ቁ. 8)። ቀጥተኛ ያልሆነ «የመቀበል» ግሥ ቀደም ብለን በተመለከትነው ጥቅስ ውስጥም ጥቅም ላይ ውሏል (ዮሐ. 1:11-12)፤ እነዚህ ያልተቀበሉት [*paralambanain*-Παραλαμβάνω] የሚያመለክተው ስለ እርሱ የለሙትን እንጂ ነገር ግን በዓይን ያላዩትን -ምናልባትም ቄሶችና ስለ የአገር መሪዎችን ማለቱ ይሆናል-እነዚህ ከተቀበሉት [*lambanēin* - λαμβανω]፤ ኢየሱስን በግል ከተገናኙት የተለዩ ናቸው።

ሰማጠቃሰል ያህል «ኢየሱስን መቀበል» የሚለውን የቃል ትርጉም ለክርስቲያናዊ ውልደት ለመጠቀም ድግረ በዓለ ሃምሳ መሠረት እንላለን። በዛሬው ዘመን እጠቃቀሙ፤ ነገር ግን በተሳሳተ መንገድ «በኢየሱስ እመን» ለሚለው የተሳሳተ አቻ ተደርጎ መወሰድ ይኖርበታል፤ ነገር ግን «መንፈስ ቅዱስ መቀበልን» እንደሚያካትት ተደርጎ መወሰድ የሰበትም። ሁለት የተሰያዩ ነገሮችን መቀላቀሉ ብዙ የአሳብና ልምምድ መደበላለቅ አስከትሏል። «ማመን» በመጀመሪያ የሰው ተግባር ሲሆን፤ «በመቀበል» መለኮታዊ ሥራ ነው። «መደበኛ» በሆነ ውልደት (ጅማሬ) በውሃ ጥምቀት በመጀመር ሌላውን ማለክተል ያስፈልጋል።

አንዳንዶች የውሃ ጥምቀትን መንፈስ ቅዱስን ከመቀበል ጋር ያምታቱታል።

የውሃ ጥምቀትን በትክክል በሥርዓታዊ በሆነ መንገድ (ምሳሌያዊ ብቻ ከማድረግ ይልቅ) ለማድረግ የሚፈልጉ በእንዲህ ያሉ ስሕተት ውስጥ ይወድቃሉ። ዳግም ልደቱ የአሮጌው ሕይወት መጨረሻና የአዲሱ ሕይወት ጀማሪ እንደሆነ አድርጎ በትክክል ለሚገነዘበው ሰው፤ የውሃ ጥምቀት (ያለፈውን የሚያመለክት) እና የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት የወደፊቱን የሚያመለክት ወደ አንድ ድርጊትና ልምምድ የሚመሩ ናቸው። «ውሃና መንፈስ» መጣመራቸውን ኢየሱስ ስለ ዳግም ልደት በሚያስተምርበት ጊዜ ምናልባት ይህንን ስሕተት ያበረታታ ሲሆን ይችላል (ምዕራፍ 103 ይመልከቱ)። ጳውሎስ «የተጠመቃችሁ» (ነላ. 3:27) የሚለውን ግሥ እና «ጥምቀት» (ኤፌ. 4:5) የሚለውን ስም ያስምንም ተጨማሪ መግሰጫ የመጠቀም ልማዱ ጥቂት አዋቂዎች (ምሳሌ) ሐዋርያው ሁለቱን ጥምቀቶች አንድ አድርጓል አሰኝቷቸዋል። ነገር ግን፤ ሁለቱም የአዲስ ኪዳን መረጃዎች የዚህን ተቃራኒ ነው የሚጠቁሙት።

አንደኛ፤ በውሃ በተጠመቁ ጊዜ ማንም መንፈስ ቅዱስን እንደ ተቀበሉ የሚያረጋግጥ ምንም ማስረጃ የለም። አንድ ጊዜ ግን በውሃ ከመጠመቃቸው በፊት ሆኗል (የሐዋ. 10:47)። የተሰመደው ግን፤ ከተጠመቁ በኋላ (ለምሳሌ፤ የሐዋ. 19:6)፤ ወዲያው ወይም ብዙ ጊዜም ከቆዩ በኋላ አልተቀበሉም (የሐዋ. 8:16)። ይህ ከብነት (ምሳሌ) ኢየሱስም የተሰማመደው ድርጊት ነበር፤ «የተቀበሰውም» ተጠምቆ ከውሃ ውስጥ ከወጣ በኋላ ነበር (ማቴ. 3:16)።

ሁለተኛው፤ አንዱን ጥምቀት ለብቻው መጠመቅ እንደሚቻል አዲስ ኪዳን ጥርት አድርጎ ያስተምራል። በመንፈስ የተጠመቁ ሁሉ በውሃ እንዲጠመቁ ያስፈልጋል (እንደ ቆሮኔሌዎስና ዜተ ሰቡ)፤ በውሃ የተጠመቁም ሁሉ መንፈስ ቅዱስን መቀበል ያስፈልጋቸዋል (የሰማርያ ሰዎች እንዳደረጉት)። አንዱ ሌላውን ዘመን ያስፈልግ አያድርገው ነገር ግን ሁሉም ያስፈልጉናል።

ይህ በሁለቱም መካከል እውነተኛ ግንኙነት እንዳለ ያመለክታል። ብዙውን ጊዜ የውሃ ጥምቀት፤ ሁልጊዜም ባይሆን፤ በመንፈስ ወደ መጠመቅ ይመራል። ሐዋርያው ጳውሎስ በኤፌሶን የነበሩት ደቀ መዛሙርት መንፈስ ቅዱስን እንዳልተቀበሉ ባወቀ ጊዜ፤ ወዲያውኑ የወሰዱትን የውሃ ጥምቀት ተገቢነት ተጠራጠረ (የሐዋ. 19:3፤ ምዕራፍ 20ን ይመልከቱ)። ምናልባት የዚህ ግንኙነት ከትንሣኤው አሳብ ጋር ይገናኝ ይሆናል። የኢየሱስ ሞትና ቀብሩ በመንፈስ ኃይል መቃብርን ፈንቅሎ ወደ መነሣቱ እንዳመራ ሁሉ (ሮሜ 8:11)፤ እንደዚሁም የአንድ አማኝ በንለሐ ጥምቀት በውሃ ውስጥ መቀበር በተመሳሳይ የመንፈስ ቅዱስ ኃይል የትንሣኤውን ሕይወት ወደ መሰማመድ ይመራዋል ተብሎ ይጠበቃል። (ይህ እንደ ሮሜ 6:3-4፤ ቆላ. 2:9-12 ባሉ ጥቅሶች ውስጥ ተጽፏል ምዕራፍ 25 ይመልከቱ፤ 1ኛ ጴጥ. 3:18-22፤ ምዕራፍ 29ን ይመልከቱ)።

የኢየሱስ ሞት፤ ቀብርና ትንሣኤው በወንጌል ውስጥ አንድ ተዋሐደ ነገር እንደሚያቀርብልን ሁሉ፤ የውሃ ጥምቀትና በመንፈስ መጠመቅ

በእንደነት ለዛ ወንጌል በተሰጠው ምላሽ ውስጥ ይካተታሉ፤ ሁለቱም ሁኔታዎች ውስጥ እንዳንዳቸው በግል ይቆማሉ እንጂ አንዱ ከሌላው ጋር አይጣመርም።

ነገር ግን «በመንፈስ መጠመቅ» ማለት ምን ማለት ነው? ለዚህ ጥያቄ መልስ ስመስጠት በአዲስ ኪዳን ውስጥ ጥቅም ላይ የዋሉትን ቃላት በመግለጽ እንጀምራለን።

በቀላሉ የማይታይ የመንፈስ ቅዱስ አገላለጽ

የመንፈስን መቀበል ስመግለጽ ጥቅም ላይ የዋሉትን ቃላት መረዳት ቢቻል፤ በጣም የከበረና ከአእምሮ በላይ የሆነ ልምምድ ይሆን ነበር! ከቀጥተኛ ስሞችና ግሦች በተጨማሪ፤ ብዙ ተስዋጭ ዘይቤያዊ አነጋገሮች (metaphors) እና ተነጻጻሪ ዘይቤዎች) ጥቅም ላይ ውለዋል። በጥልቀት ከመጠናታቸው በፊት፤ ቃላቱ ገላጭ (መረዳታችንን የሚያስፋ) ከመሆኑ ይልቅ የማይሰወጡ (ትርጉሙን ወይም ፍቺውን የሚወስኑ) ናቸው ብሎ አጥብቆ በአጽንኦት ስመናገር አይቻልም። «እንደ ባለሥልጣን ጋይሰኛ ሆነው መቆጠር አስባቸው እንጂ አንደ አስተምህሮአዊ አላቦች መቆጠር የሰባቸውም። በሕይወት ውስጥ ማኖሩና በምስጋና መቀበሉ በአእምሮ ከመፈላለፍ ይሻላል። ግሦቹ የበስጠ ግልጽ ቢሆኑም፤ እኛ ግን በስሞች እንጀምራለን።

ተስፋ

ይህ ትንቢትን ከፍጻሜው ጋር የሚያገናኝ ቃል ነው። ይሆናል ተብሎ የተነገረውን እንደሚሆን የሚያስረግጥ እርሱ ነው። ከሁሉም በላይ፤ ቃሉን በመጠበቅ ረገድ የእግዚአብሔርን ታማኝነት በምላሌ ያረጋግጣል። መጽሐፍ ቅዱስ ከሰባት መቶ በላይ ትንቢቶችን የያዘ እንደመሆኑ መጠን (ከዚህ ውስጥ ስማንያ በመቶው ተፈጽሟል!)፤ ቃሉ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ትልቅ ሚና ይጫወታል፤ የብሉይ ኪዳን

ሥነ መለኮት መክፈቻ ቁልፍ እንደሆነ ተደርጎ ተወስዷል። ሉቃስ በጴንጠቆስጤ ቀን የሆነውን ለመግለጽ ስም በመጠቀም፤ የ120ዎቹን እና የ3000ዎቹን ልምምድ ይገልጻል (የሐዋ. 2:33፤ 39)። ኢየሱስ ከመግባቱ በፊት (የሐ. 7:37-39) እና ከትንሣኤውም በኋላ (የሐዋ. 1:5) መንፈስ ቅዱስን እንደሚልክ ቃል ገብቶ ነበር። በአባቱ ቀደም ብሎ የተሰጠውን ተስፋ (ሉቃስ 24:49) ከዘመናት በፊት በአስራ-ኤል ነቢያት በኩል (በተሰይም ኢዩኤል 2:28-29)፤ እንደዚሁም በኢሳ. 32:15፤ በሕዝ. 36:27 እና በሌላም ስፍራ)። ለእዚህ የመንፈስ ቅዱስ መፍሰስ ጳውሎስ ሲናገር መጀመሪያውን ስለብርሃም በተሰጠው ተስፋ ውስጥ የተካተተ መሆኑን ያመለክታል (ገላ. 3:14)!

ስጦታ

ከ«ተስፋ» ጋር የተቀራረበው (ብዙውን ጊዜ በተመሳሳይ ዐውድ ውስጥ የሐዋ. 1:4)፤ ይህ ቃል የሚገልጸው በሥራ ሊገኝ የማይቻል በድርድርም የማይሆን ወይም እንደመብት የማይጠየቅ ነው። ነገር ግን ሲሰጥ በምስጋና የሚቀበሉት ወይም የማይቀበሉት ነው። የመጽሐፍ ቅዱስ ምሑራን የመንፈስ ቅዱስን ስጦታ ትቀበላላችሁ በሚለው የሐዋ. 2:38 ትርጉም ላይ ይከራከራሉ። ክርክሩም ስጦታው መንፈስ ቅዱስን መቀበል ነው? ወይስ በመንፈስ ቅዱስ አማካኝነት የሚሰጠውን ስጦታ መቀበል የሚል ነው። የመጀመሪያው ሳይሆን አይቀርም (የሐዋ. 10:45 እና 11:17)፤ ምክንያቱም የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ ሌሎችን የጸጋ ስጦታዎች ከመንፈስ ቅዱስ ስማስገኘት ይችላል (1ኛ ቆሮ. 1:7) ። የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ (ካሪዝማ) ነጠላ ቁጥር የጸጋ ስጦታዎችን (ካሪዝማታ) ያመጣቸዋል። በዕብራውያን መልአክት ውስጥ በጣም አስደናቂ የሆነ የቅጽል ቃል አለ “የሰማያዊውንም ስጦታ የቀመሱትን ከመንፈስ ቅዱስም ተካፋዮች ሆነው” (ዕብ. 6:4) የሚለው የስጦታውን ልምምዳዊ ባሕርይ ያሳያል።

መያዣ

የግሪኩ ቃል (አረቦን-Arrabon) በልዩ ልዩ መንገድ ሊተረጎም ይችላል፡ «ቅን (የቀና)፣ ቃል ኪዳን፣ ዋስትና፣ መያዣ፣ የመጀመሪያ ፍሬ (በኩራት) የሚሉት ቃላት ጥቂቶቹ እማራጮች ናቸው። በእርግጥም የንግድ ቃል ነው። በዛሬው ዘመን ጥቅም ላይ የሚውለው ከንግድ ስለሆነ ጋር በተያያዘ ሲሆን፣ እንደ ነገር ለመግዛት ሙሉው ዋጋ እስኪከፈል ድረስ የሚለጥ ቀብድ (ተቀማጭ) ማለት ነው። በአዲስ ኪዳን ዘመን ውስጥ ግን በበለጠ የሚገልጸው በርከት ብሎ ከታዘበው ዕቃ ውስጥ የመጀመሪያው ክፍል መምጣቱንና የቀረውም እንደሚከተል ዋስትና የሚለጥ ነው። ይኸውም «መያዣ» ማለት ነው። በሁለቱም ምሳሌዎች ውስጥ «መያዣ» በሚለው ቃል ይሸፈናሉ፤ ጳውሎስ ቃሉን ሦስት ቦታዎች ላይ ተጠቅሞ እናያለን (ሮሜ 8:23፣ 2ኛ ቆሮ. 1:22፣ ኤፌ. 1:14)።

“ተስፋ” የሚለው ቃል ያለፈውን ስጦታ ሊያመለክት፣ “መያዣ” የሚለው ደግሞ የወደፊቱን ይጠቁማል። መንፈስን መቀበል ማለት ገና ጅማሬ ነው! በምድር ላይ ብቻ ተጨምሮ የሚለጥ ሳይሆን፣ በሰማይም ከዚህ የበለጠ ይሰጣል። እንደ እውነቱ ከሆነ በመንፈስ መኖር ማለት ሰማያዊውን በረከት መቅመስ ነው! እንዲሁም የዚህ ደስታ መግለጫ የሆነው ዝማሬ ነው (ኤፌ. 5:18-20)። ሌላው በእግዚአብሔር ሕዝብ ከጌታ ጋር እና እርስ በርሳቸው ኅብረት የሚለማመዱት ነው። ከእነዚህም ሌላ ደግሞ የእግዚአብሔርን ልብና አባብ ማወቅ (በጥበብ ቃል፣ በእውቀት፣ በትንቢትና በመተርጎም) ነው።

መታደስ

«መንፈስን ከመቀበል» ጋር በመያያዝ የተጠቀሰው አንድ ጊዜ ብቻ ነው (ቲቶ 3:5፣ ምዕራፍ 26ን ይመልከቱ)፤ «መታደስን» አብርሃን የሚለጥ ቃል ሲሆን፣ እንደ ነገር በመጀመሪያ ወደ ነበረበት ሁኔታ

እንደሚመለስ ይናገራል፤ ወይም የጠፋው ነገር ወደ ቦታው እንደሚለስ ያመለክታል። መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚያስተምር በለው ውስጥ የነበረው የእግዚአብሔር መልክ በዐመፅ ስለ ተበላሸ፣ የመንፈስም ተጽዕኖ ተወስዶበታል (ዘፍ 6:3፣ ማስተዋል የሚገባው ውጤቱ እጽናፈ አቀፍ ዐመፅ መሆኑን ነው)። የተበላሸው መልክ በመንፈስ ቅዱስ አማካኝነት እየታደሰ ነው (2ኛ ቆሮ. 3:17-18)። ይህም የሚሆነው መንፍሱ በላያችን «ሲወርድ» ነው። (ከዚህ በታች ይመልከቱ)።

ከእነዚህ ለሞች፣ አሁን ዘወር ብለን ግሦቹን እንመልከት።

ተሰጠ/ ተቀበለ

እነዚህ ሁለቱ ቃላት «ስጦታ» ከሚለው ቃል ጋር አብረው ይሄዳሉ፤ ምንም እንኳን የመጀመሪያው ከእግዚአብሔር እንጻር የሆነውን የክስተቱን ወገን ሲገልጽ፣ ሁለተኛው ደግሞ የሰውን ቢገልጽም «ተቀበለ» ተሳታፊነት የሌለው ሳይሆን፣ ለጦታውን ለመውለድ ንቁ ትብብርን ይጠይቃል፤ ይኸውም ሙሉ መስጠትንና መቀበልን ያካተተ ነው (ዮሐ. 20:22፣ በምዕራፍ 13 እና በተጨማሪም በምዕራፍ 35 ይመልከቱ)።

ከሁሉም በላይ፣ «ተሰጠ» የሚለው ግሥ «ስጦታ» ከሚለው ስም የበለጠ በሰፊው ጥቅም ላይ ሲውል ይታያል (ዮሐዋ. 8:19፣ 17፣ 15:8፣ ሮሜ 5:5፣ 2ኛ ቆሮ. 1:22፣ 5:5፣ 1ኛ ዮሐ. 3:24፣ 4:13)። የእግዚአብሔርን ቃል «ሕያው እና የሚሠራ» የሚያደርገው «ውዝፍ» የመሆን አዝማሚያ ካላቸው ከሰሞች ይልቅ ግሦችን አዘውትሮ የመጠቀሙ እና ቅጽሎችን አብዝቶ ያለመጠቀሙ ባሕሪ ነው! ሳይነቃነቁ መገኘታቸው (1ኛ ቆሮ. 13: 4-7፣ «ፍቅር» ያለን ነገር ብቻ ሳይሆን የምናደርገው ነገር ነው!)።

ተጠመቀ

አንዳንድ ጊዜ ተጠመቀ የሚለውን ቃል «ተቀበሰ» ከሚለው ጋር ተመሳሳይ ቃል እድርገው ይጠቀማሉ (የሐዋ. 10:47 እና 11:16 አነጻጽር)። «ጥምቀት» የሚለው ስም መንፈስን ለመቀበል የተጠቀመበት ጊዜ በፍጹም የለም (እንደ ዘመናዊ የጴንጠቆስጤ ስባኪዎች)፤ «ተጠመቀ» የሚለው ግሥ «ውስጥ» በግሪክ (en) ከሚለው መስተዋድድ (መንፈስ ቅዱስ ከሚለው ጋር ይጠቀማሉ። «በመንፈስ ቅዱስ ተጠመቀ» የሚለው ሐረግ የተጠቀመው በመጥምቁ የሐንስ፤ በኢየሱስ እና በጳውሎስ ጥቅም ላይ ውሏል (በምዕራፍ 23 ለምን ምክንያት ለሚለው 1ኛ ቆሮ. 12:13) በምን ምክንያት ይህንኑ ሐረግ እንደያዘ እንደሚታመን ለማየት ምዕራፍ 23ን ይመልከቱ፤ ምንም እንኳን ብዙ የእንግሊዘኛ ትርጓሜዎች የግሪኩን «en» «በ» በሚለው ቃል በመተርጎም ቢያዛቡትም (በአማርኛ እንዲሁ ነው)፤ ይህም መንፈስ ቅዱስን የመጠመቂያው መንገድ ከማድረግ ይልቅ አጥማቂ ያደርገዋል)።

ጥምቀት ሁሉ የሚያጠምቅ ወኪል(አጥማቂ)፤ እንደዚሁም ጥምቀቱ የሚደረግበት ዘዴና የመጠመቁም ዋና ዓላማ እንዲኖር ያስፈልገዋል። የሐንስ ለውሃ ጥምቀት «ወኪል» እንደ ሆነ ሁሉ፤ ኢየሱስም ለመንፈስ ጥምቀት «ወኪል» ስለ ሆነ፤ ሁለቱም «አጥማቂዎች» ተብለው ይጠራሉ፤ በግሪክ ሆ ባፕቲዝዮ (ho baptizon--oi baptizon, ማቴ. 3:1፤ የሐንስ 1:33)። ስሙ ግን የተግባር አገላለጽ ነው እንጂ የቤተ እምነት መለያ ስም (ዲኖሚኔሽናል) አይደለም።

«የውሃ ጥምቀት» እና «የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት» ዘዴዎች የተለያዩ ነበሩ። ድርጊቱ ግን ይመሳሰላል። «ተጠመቀ» የሚለው ቃል ትርጉም በሁለት ሁኔታዎች ውስጥ ተመሳሳይ ነው። ዴቪድ

ዋትስን «One in the Spirit» ወይም «በመንፈስ እንድንት» (ሆዳር እና ለታውተን፤ በ1973) በገጽ 68 እንዲህ ይላል፡-

«ጥምቀት» ወይም «መጠመቅ» የሚለው ቃል ሰፊ ትርጉም ያለው ሲሆን፤ በዓለማዊው ሥነ ጽሑፍ አገላለጽ ማጥመቅ ማለት «መድፈቅ»፤ መንከር፤ ማጥለቅ፤ መዘፍዘፈ፤ ማረሰረስ ማለት ነው። አንድ ሰው በዕዳ ውስጥ ሊዘፈቅ፤ በገዝን ሊመታ፤ በእደጋ ላይ ሊወድቅ (ቃል በቃል ሲተረጎም ሊጠመቅ)፤ ይችላል፤ ወይም ደግሞ በጥምቀት በወይን ጠጅ ሲለክር ወይም (ወይም ቃል በቃል ሲተረጎም ሊጠመቅ) በእንቅልፍ ሲሸነፍ ይችላል። ዩሪፒዶስ በ «Orestes» ውስጥ እንደ ተጠቀመበት ባጥቶ የሚለው የግሪክ ቃል ውሃ በመርከብ ላይ ሲረጭ ሲሆን፤ ባፕቲዝ ማለት ግን መርከቡ በውሃ ሊጥለቀለቅ ወይም በውሃ ውስጥ ስመጠ ማለት ይሆናል።»

በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ከተገለጹት ልምምዶች አንጻር፤ የአዲስ ኪዳን ጸሐፊዎች ቃሉን መጠቀማቸው ተገቢ ይሆናል።

የሁለቱ ጥምቀቶች ዓላማ የተለያየ ነበር። እንደኛው ስለ ገጽ ሐና የሚገድደው ሲሆን፤ የክርስትናን ሕይወት ካለፈው፤ ከሞተውና ከተቀበረው በማጽዳት ነው። የሁለተኛው ከጋይል ጋር የተያያዘ ነው (የሐዋ. 1:8; 10:38)፤ የክርስትናን ሕይወት መቀጠል ብቻ ሳይሆን (2ኛ ጢሞ. 1:6)፤ እንደ ክርስቶስ አካል አባል ንቁ ተሳትፎ ማድረግና (1ኛ ቆሮ. 12:13) እና ከሁሉም በላይ፤ በዓለም ሁሉ ለኢየሱስ ምስክር መሆን ነው (የሐዋ. 1:8)። ማለታወስ የሚያስፈልገው የጥምቀት ዓላማው ወደ ውስጥ (በግሪክ መስተዋድድ እንደ ተገለጸው θῖς-εῖς)፤ የየሐንስ የውሃ ጥምቀት «ለንስሐ» ሲሆን፤ (ማቴ. 3:11)፤ የክርስትና ውሃ ጥምቀት ግን በኢየሱስ ስም መጠመቅ ነው (የሐዋ. 19:5)፤ እንዲሁም በመንፈስ ጥምቀትም «አንድ አካል» ለመሆን የሚደረግ ነው (1ኛ ቆሮ. 12:13)፤ ግን ምዕራፍ 23 ውስጥ

የዚህን ትርጉሙ «ማስተዋወቅ» ሳይሆን «መደምደሚያ» ነው የሚለውን ማብራሪያ ይመልከቱ።

ሞላ

በአዲስ ኪዳን ውስጥ «ሙላት» የሚለው ስም (ነባር ዘር) እንደ አሁኑ ዘመን ተጠቅመውበት ስለማያውቁ አሳሳች ሊሆን ይችላል። «መሞላት» ከ«መጠመቅ» ጋር ተመሳሳይ መሆኑን የመጽሐፍ ቅዱስ ምንባቦችን በማንጸጸር ግልጽ ይሆናል (ለምሳሌ፣ የሐዋ. 1:5ን ከሐዋ. 2:4 ጋር አነጻጽር)። ተመሳሳይ በሆኑም፣ የተለያዩ ቃና አላቸው። «መጠመቅ» በቀላሉ የማይታይ ጅማሬ ያለው ሲሆን፣ በማንኛውም ግለሰብ የመጀመሪያ «የመሞላት» ልምምድ ውስጥ አንድ ጊዜ ብቻ የሚሆን ይመስላል፤ (ማንም ዳምም በመንፈስ «የተጠመቀ» የለም)። «ሞላ» የሚለው ግን፣ የሚያሳየው በየጊዜው የሚሆነውን የመንፈስን መፍሰስ ነው (ለምሳሌ፣ የሐዋ. 4:31)። በአርግጥ ጳውሎስ «መንፈስ ይሞላባችሁ» በማለት የሚሰጠው ማበረታቻ (ኤፌ. 5:18) ላይ የተጠቀመው የግሥ ቃል የአሁንና ቀጣ ጊዜ ስለ ሆነ፣ ምናልባት ለመተርጎም ቢፈለግ «ሁልጊዜ በመንፈስ ተሞላ» ለማለት ይቻላል። «ጥምቀትን» ግን በዚህ መልኩ ለመጠቀም አይቻልም፤ ምክንያቱም ድርጊቱ የአንድ ጊዜ፣ የመጀመሪያው ስለ ሆነ።

ይህን አሳብ ሰፋ አድርገን ለንመለከት፤ አንድ ሰው በጅማሬው («በተጠመቀ» ጊዜ) «በመንፈስ ከተሞላና ቀጥሎ በየጊዜው «በመንፈስ የሚሞላ» ከሆነ፣ ያ ሰው በመንፈስ «የተሞላ» ነው ለማለት ይቻላል (ምሳሌ፣ የሐዋ. 6:3)። ይህ የሚያሳየው አድገትና ቅድለናን የተሞላ ሕይወትን ሲሆን፣ በኃይልም ላይ ያተኩራል (የሐዋ. 6:8)፤ በመንፈስ የሚሞላ የመንፈስን ፍሬና ስጦታዎችን ያሳያል (ገላ. 5:22-23)።

የተወሰነ መስተከምር ስለሌለው፣ የመንፈስ ሙላት ኃይሉን ያመለክታል እንጂ፤ ግላዊ የሆነ ዓላማውን አይጠቁምም (ተቀጥላ 2ን ይመለከታል)። በሌላ አነጋገር፣ «ሞላ» የሚለው በበለጠ የሚያተኩረው መንፈስ ቅዱስ በውስጣችን ማደሩ ሳይሆን፣ በሙላቱ ኃይል ላይ ነው።

በመጨረሻ፣ «ሞላ» የሚለው «ሞልቶ መፈሰሱን» ያመለክታል። ይህን አሳብ በዚሁ ምዕራፍ ተመልሰን በበለጠ እንመለከተዋለን። በአዲስ ኪዳን ውስጥ ይህ ቃል በተጠቀመበት ቦታ ሁሉ፣ መንፈስ ቅዱስ የወረደባቸውና ይህን የተለማመዱ ሁሉ ከውስጣቸው ያ መንፈስ ሲፈስ ማየቱ በቂ ማስረጃ ነው። ድርጊቱ ሁልጊዜ «ወደ ውስጥ» ከሆነ፣ የሚታየው ውጤት «ወደ ውጭ» ድምፅ መልክ ይሰማል፤ ይህንን ወደ በኋላ ለማየት እንሞክራለን (በኤፌ. 5:18 ላይ «መንፈስ ይሙላባችሁ» የሚለው ማሳሰቢያ «በመዝሙርና በዝማሬ በመንፈሳዊም ቅኔ» ተሞላ የሚል ዓላማ ያዘለ ነው።

መጠጥ

ሌላ «ፈሳሽ ቃል»፤ ኢየሱስ (በዮሐ. 7:37-39) እንዲሁም ሐዋርያው ጳውሎስ (1ኛ ቆሮ. 12:13) «መጠጥ»ን የተጠቀሙበት መንፈስን ከመቀበል ጋር በሚያያዝ ነበር። «ጥምቀት» የሚያሳየው ውጫዊ መረስረስን ከሆነ፣ መጠጥ ደግሞ የሚያመለክተው ውስጣዊ መምጣጥን ነው። ተካፋይ ከሌለበት ታዛዥነት ወደ ድርጊት (መስጠም) ወይም በአንድ ሰው ተግባር (መዋጥ) ውስጥ ንቁ ተባባሪ ወደ መሆን የሚደረግ ማስተዋል የተሞላበት ለውጥ አለ። ይህ ድርጊት ሁልጊዜ በነባር ግሥ እንጂ፣ በኃላፊ ወይም በትንቢታዊ ግሥ ቃሉን በመጠቀም ሞላ ከሚለው ይልቅ «ተጠመቀ» ከሚለውን ጋር ያያይዘዋል። ስለዚህም መንፈስን ሁልጊዜ መጠጣት የሚለው አሳብ አይኖርም። ከጠጡ በኋላ፣ የማያቋርጥ ውሃ ከጠጣው ሰው ውስጥ

መፍሰስ ይጀምራል (ዮሐ. 4:14፤ 7:38 ምዕራፍ 11ን ይመልከቱ)።
 አንዴ ከውጭ ከተሞላ፤ በማያቋርጥ ሙሳት ከውስጥ ይሞላል።
 መንፈስ ቅዱስ የመሳሰሉ ለመኖር ነው።

ወረደ፤ በላይ መጣ፤ በላይ ፈለሰ

እነዚህ ሁሉ አስደናቂ ቃላት ከብሉይ ኪዳን የተገኙ ሲሆን፤
 (ምናልባትም ከግሪኩ ሴፕቱጀንት ትርጉም ውስጥ፤ የስባ
 ዕባራውያን ምሑራን ሥራ ስለሆነ ይህንን ስያሜ አግኝቷል)፤ ረጅም
 ታሪክ ከጎሳቸው እንዳላቸው ይነገራል። በድንገት ልዩ የሆነ
 የካሪዝማቲክ ተግባር (የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ)፤ አብዛኛውን ጊዜ
 በትንቢት መልክ በላያቸው እንደ ወረደ ያመለክታሉ።

ሉቃስ በተለይ እነዚህን ቃላት መጠቀም በኃይል ስለሚወድ
 «ተቀበሉ»፤ «ተጠመቁ» እና «ተሞሉ» ይላል (ዮሐዋ. 1:8፤
 2:17፤ 33፤ 8:16፤ 10:44-45፤ 11:15፤ 19:6)። ጳውሎስም አልፎ
 አልፎ በዳግም መወሰድ በውድ ውስት እንድ ላይ ይጠቀምባቸዋል።
 (ሮሜ 5:5፤ ቲቶ 3:6)።

እነዚህ ቃላት የሚያመለክቱት የዚህን ልምምድ ውጫዊ ምንጭ
 («ጠጣ» እንደሚለው ቃል ነው። ይህም ማለት እንዳንዶች ከውልደት
 ጀምሮ በሰብአዊ ተፈጥሮ ውስጥ ተካትቶ ይገኛል ብለው የሚያምኑት
 «የመለኮታዊው» መንፈስ መልቀቅ ከተመስጦአዊ ዘዴዎች ጋር
 ምንም ግንኙነት የለውም ማለት ነው። (ዮሐ. 1:9 በቃል ውስጥ
 ስለተካተተ ብርሃን የጠቅላላ፤ ውጫዊ ቢሆንም «በሰው» ውስጥ
 ያለውን ጨለማ ይገልጥ ነበር)። ቃላቱ የሚያመለክቱት ምንጩ
 ከሰማይ እንደሆነ እንጂ ከምድር እንዳልሆነ ነው። ልምምዱ ደግሞ
 ውጫዊና ዘላለማዊ ነው።

በመጨረሻ፤ አስደናቂ ድምፀት (overtones) እንመለከታለን፤
 ይኸውም ቀስ በቀስ ከሚሆን ይልቅ በድንገት የሚሆን፤ ዘወትር

ከሚሆነው ይልቅ ያልተሰመደ (ልዩ)፤ የተሰወረ ሳይሆን የተገለጠ ነገር
 ነው። የሚፈለግ ነገር አብዛኛውን ፍንጥቅጣቂ ይኖረዋል!

አተመ

ይህ ተለዋዋጭ ዘይቤያዊ እነጋገር እንደ «መያዣ» የተወሰደው
 ከንግድ ዓለም ሲሆን፤ ለመረዳት ቀለል ያለ ነው። የሚታይና
 የማይለቅ ምልክት ሲኖረው፤ ምልክቱም የሚያሳየው ዕቃው
 መግዛቱንና የገዢው መሆኑን ነው። ዛሬ ይህ እሳብ ከውል ጋር
 የተገናኘና ውሉን ተፈራርመው ከጨረሱ በኋላ መቀየር ወይም
 መሰወጥ የማይችል መሆኑን ያሳያል። ዘመናዊው አጠቃቀም ትክክል
 አይደለም ባይባልም (ምሳሌ፤ ኤፌ. 4:30)፤ የጥንቱ ትርጉም
 የተሻለውን መረዳት ይሰጣል። የጳውሎስ የመጀመሪያው አሳብ
 በግልጽ ማስረጃ የሚያሳየው እምነት በእግዚአብሔር ዘንድ
 ተቀባይነትን እንዲያገኝ ነው (ኤፌ. 1:13)። ይህኛውንም ቃል ዓለም
 ከተዋሳቸው ሌሎች ተለዋጭ ዘይቤያዊ እነጋገሮች ከንግዱ ጋር
 ማያያዙ አያስደንቅም (ኤፌ. 1:14፤ 2ኛ ቆሮ. 1:22)። ዮሐንስም
 በወንጌሉ ውስጥ ተመሳሳይ አሳብ ሳይጠቀም አልቀረም (ዮሐ. 3:34፤
 6:27)።

ቀባ

በዚህ ቃል፤ ጥምጥም ዞረን ወደዚህ ምዕራፍ የመጀመሪያዎቹ
 እንቀጾች መምጣታችን ነው። ቃሉ ለኢየሱስና በኢየሱስ ዘጥምቀቱ
 ወቅት መንፈስ ቅዱስን ሲቀበሉ የተነገረ ነው (ሉቃስ 4:18፤ ዮሐዋ.
 10:38)። እርሱ (ኢየሱስ) መንፈስ ቅዱስን እንደ ተቀበለ ሁሉ
 ለሌሎችም የሚሰጥ ከሆነ፤ «ቀባ» የሚለውም ቃል አማኞች
 የእርሱን ልምምድ በሚጋሩበት ጊዜ ሁሉ የሚሆን ነው (2ኛ ቆሮ.
 1:21፤ 1ኛ ዮሐ፤ 2:27)። ቀደም ሲል እንዳልነው ይህ «መቀባት»
 አውነተኛ «ክርስቲያን» መሆን እንደሆነ ሁሉ፤ «መታተምም»
 አውነተኛ ማረጋገጫ ነው።

መርምረን ያየናቸው ቃላት ሁሉ ኃይለኛ የሆነ፤ የክብረና የጠለቀ ልምምድ አላቸው። አንዴ መስኮታዊውን ሌላ ጊዜ ሰብአዊውን፤ እንዴ የአሁኑን ሌላ ጊዜ ቀጣዩን፤ አንዴ ውጫዊውን ሌላ ጊዜ ውስጣዊውን፤ አንዴ ግላዊ የሆነውን ሌላ ጊዜ ግላዊ ያልሆነውን አጽንኦት በመስጠት ለመግለጽ የአዲስ ኪዳን ጸሐፊዎች መዝገበ ቃላት አገላብጠው በኃይል መንፈስ ቅዱስን መቀበል ያሉትን በርካታ ገጽታዎች በሚገባ ለመግለጽ የሞክሩ ይመስላል። ሁኔታው በራሱ ምንድን ነው? እንዴት ነው የሚሆነው? መሆኑንስ አንድ ሰው የሚያውቀው እንዴት ነው?

ቁርጠኛ (የተወሰነ) ባሕርይ

እሳይ በቃላት የተገለጸው ሁኔታ አንድ ሰው ሳያውቅ ወይም ለሌላ ሰውም ሳይታወቅ ይሆናል ብሎ መገመት የማታመን ነው! ጉዳዩ የተፈጸመበት ሰው እንኳ ስለተደረገው ነገር ምንም ሳያውቅ እንዲህ ያለ እነጋገር ጥቅም ላይ ሊውል ይችላል ብሎ ማስት ቋንቋን ትርጉም ማሳጣት እና እንደዘበት መቁጠር ነው።

በይህ በትክክል ኢየሱስ ስም ማመን እና «መንፈስን መቀበል» አንድ ነው። ልዩነት የላቸውም ብለው የሚያምኑ ለዎች አስተሳሰብ ነው። ዛሬ በሁሉም ባይባልም፤ በብዙዎች ዘንድ፤ በጌታ በማመን «በተሰወጡት» ሰዎች የጸጋ ስጦታዎች (ካሪዝማቲክ) መገለጥ ምንም ስለማይታይ፤ በብዙዎች ዘንድ የመንፈስ ቅዱስን ስጦታ እንዳመኑ (ወዲያውኑ) ተሰጥቷል፤ አማኙም ሳይለማው ተቀብሎአል ተብሎ ይገመታል! ሐዋርያት ወደ ሰጡት መደምደሚያ ብንመሰክት፤ እንዲህ ያሉ አማኞች አመኑ ግን ገና አልተቀበሉም! ጉዳዩን ደፍሮ ማየት እስከማይቻል ድረስ ከፍተኛ መጋቢያዊ ችግሮችን ይፈጥራል። ምናልባት ይህ ክርክር መንፈስን ስለ «መቀበል» የአዲስ ኪዳን ግላጭ ቋንቋ ምጠቀማችንን አማለት ጋር መያያዙ ልብ ሊሉት የሚገባ ጉዳይ ነው። («በመንፈስ መጠመቅ»፤ «በመንፈስ መሞላት»፤ «የመንፈስ በላይ መፍሰስ») የሚሉ ቃላት ተገቢ አይደሉም!

መንፈስን ስለ «መቀበል» ያሉትን የአዲስ ኪዳን መረጃዎች በማጥናት አንድ ነገር ግልጽ ሆኖ ይወጣል፤ ይህም በብዙ መጽሐፍ ቅዱስ ምሑራን የተጠቀሰ ሲሆን ይኸውም፤ የሁሉም መዛግብት «ልዩ የሆነ እርግጠኝነት» ነው። አንዳንዶች ደግሞ የመንፈስ ቅዱስ ስጦታን «መቀበል በማስረጃ መረጋገጥ ይኖርበታል» የሚሉ አሉ። ሌሎች ደግሞ የሚሰጡት አስተያየት «መንፈስን ቅዱስን መቀበል፤ ልክ እንደ ጉንፋን፤ ግልጽና የሚታይ ነገር እንደሆነ» ጳውሎስ ተናግሯል የሚል ነው! ሚስጥናዊው ሮላንድ አለን ስለ «መንፈስ አገልግሎት» «The Ministry of the Holy Spirit» (ወርልድ ዶሚንዮን ፕሬስ፤ 1960)፤ ገጽ 9-10 በጸፉት መጽሐፍ ውስት እንደገለጹት ደህና አድርጎ ያስቀመጠው የሰም። እርሳቸው እንዲህ ይላሉ፡-

“ሐዋርያት የተቀበሉት የመንፈስ ስጦታ ግልጽና እውነት ሊሆን፤ የተቀበሉትም ግልጽ በሆነ ጊዜ ነበር። በሁኔታና በልምምድ የተለየ ሆኖ በተለያዩ ወቅትና ጊዜ የተሰጣቸው አልነበረም። የተሰጣቸው እግጠኛና እውነት በመሆኑ ጊዜውንና ቦታውንም ሁሉ መጥቀስ ይችሉ ነበር። በኋላም መንፈስ ቅዱስ ስሌሎች ብዙዎች ሲሰጣቸው፤ አንደዚሁ ባልተለመደ እና ግን ግልጽ በሆነ መንገድ መቀበላቸው ታይቶአል። እያንዳንዱ አማኝ መንፈስን የተቀበለበት ጊዜና ቦታ የተለየና የታወቀ ነበር። ሐዋርያው ጳውሎስ የኤፌሶን ሰዎች የመንፈስ ቅዱስን ስጦታ መቀበላቸው መጠየቁ ተገቢ ነበር፤ “ባመናችሁ ጊዜ መንፈስ ቅዱስን ተቀበላችሁ?” (ዮሐ. 19፡2)፤ የጠየቃቸው ቀጥተኛ ጥያቄ ስለሆነ፤ የጠበቀውም ቀጥተኛ የሆነ መልስ ነበር። ክርስቲያኖች ሁሉ መንፈስ ቅዱስን ማወቃቸውን፤ መቀበላቸው እና መቼ እንደ ተቀበሉትም እንዲያውቁ ይጠበቅባቸው ነበር። በዚህም የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ ለመጀመሪያዎቹ እንደ ተሰጣቸው ለጊሰኞቹም ደቀ መዛሙርት የተሰጠው እንደዚያ እንደ ጴጌንጠቆስጤው ዕለት ነበር።

ይህ «ልዩ የሆነ እርግጠኝነት» ከጴጥሎስ ቀን በፊትም የሆነ ነው። ኢየሱስ ራሱ መንፈስን ሲቀበል በሚታይ ነገርና በሚሰማ ቃል ታደሰ ነበር (ማቴ. 3:16-17)፤ ምንም እንኳን በእኩል መልኩ የታየው ርግብና ከሰማይ የመጣው ድምፅ ስእርሱ «ጥምቀት» ብቻ የሆኑ ልዩ ነገሮች ነበሩ። ይህን የሚመስሉ ታሪኮች በብሉይ ኪዳን ውስጥም ይገኛሉ፤ ይኸውም ሙሴ ሰባ ሽማግሌዎችን ለመሪነት «ከመረጠበት» ጊዜ (ዘኁል 11:25) እና ሳኦል ሰንጉሥነት መመረጥ በእግዚአብሔር በጸደቀ ጊዜ (1ኛ ሳሙ. 10:6) ታይቷል። በእነዚህ ሁኔታዎች ውስጥ የመንፈስ መውረዱ ማረጋገጫ «ትንቢት መናገራቸው» ነበር፤ ይህም «በመጨረሻው ቀን» ሰሚሆነው የመንፈሱ መፍሰስ ትንቢት ትክክለኛ ምልክት ነው (ኢዩሌል 2:28-29)።

ትንቢት መናገር

ይህ እንግዲህ፤ በብሉይም ሆነ በአዲስ ኪዳን መንፈስ ቅዱስን የመቀበል የጋራ ምልክት ነው። ይሁን እንጂ፤ «ትንቢት መናገር» ማለት ምን ማለት ነው?

ንግግር ነው። ማሰረጃው ከአፍ መውጣቱ ማንንም ሊያስደንቅ አይገባም። ቀደም ብሰን እንዳየነው፤ «መሞላት» «ሞልቶ የመፍሰስ» እንደምታ አሰው (አንድ ነገር መሙላቱ የሚታወቀው በዚህ መንገድ ነው፤ ስምሳሌ ውሃው ገንበውን ሲሞላው)። መጽሐፍ ቅዱስ በልብ የሞላው በአፍ ይገሰጣል ይላል። በስሜት ደረጃ ይህ እውነት ነው። ደስ ሲሰን እንስቃለን፤ ስንቆጣ እንጮሃለን፤ ስናዝን እናለቅላን፤ ስንፈራ እንጮሃለን። በመንፈስ ሕይወታችንም ይህ እውነት ነው። ወደ አፍ የሚገባ ማንኛውም ነገር ስውን ኃጢአተኛ አያደርገውም፤ ነገር ግን ከአፍ የሚወጣው የልብ ኃጢአተኝነት ይገልጻል። ሰው በእግዚአብሔር መንፈስ ከተሞላ፤ መሞላቱን የሚያሳይበት አንዱ መንገድ አፉ መሆን አለበት። ምላስ በገሃነም የምትቃጠለው (ያዕቆብ 3: 3-12)፤ አሁን ግን በስማይ እሳት

ትቀጣጠላለች። «ዓመፀኛዋ» ብልት (ምላስ)፤ አሁን ግን በመሰከታዊ ኃይል ቁጥጥር ስር ትሆናለች!

ድንገተኛ ንግግር ነው። በመንፈስ የተሞላው ሰው በቃላት የሚገልጸው ከውስጡ ያለው መንፈስ ሲገፋፋው ብቻ ነው። ምንም መዝሙር ሳይበመር፤ የእምነት መግለጫም ሳይነበብ፤ ምንም ዓይነት ሃይማኖታዊ ሥርዓት ሳይፈጸም የሚሆን ነው። ሕያው ምንጭ ከውስጥ ወደ ውጪ ይፈልቃል። በባሕሪው ያልታሰበበት፤ ዝግጅት አልባ፤ ያልተጠና፤ ከሰው ቁጥጥር ውጭ የሆነ ሲሆን በእንድ ቃል ሲገልጽ ሳዘጋጁ የሚሆን ነው። (በምዕራፍ ውስጥ 35 ሰዎች «ድምፅ እንዲያሰሙ» በሚያበረታታው ልምምድ ላይ የተሰጠውን ትችት ይመልከቱ)።

ድንገተኛ የመንፈሳዊ ንግግር ነው። ቃላቱ የሚመጡት ከእእምሮ ሳይሆን ከመንፈስ ነው (1ኛ ቆሮ. 14:14-15 ይህን ግልጽ ልዩነት ያመለክታል)፤ ይኸውም የተሰመደውን የእእምሮ አስተሳሰብ በማሰፍ የሚሰማ ንግግር ነው። መንፈስ «ምን ማለት እንዳለበት» ያውቃል፤ ምክንያቱም የሚመራው በመንፈስ ቅዱስ ሰለሆነ ነው። በመንፈስ የተሞላው ሰው በእንደበቱ ንግግር ያደርጋል፤ (በሳንባው እየተነፈሰ፤ በሳንቃው ድምፅ እያሰማ፤ ምላሱንና ከንፈሮቹን እያንቀሳቀሰ)፤ ነገር ግን ራሱ አለበ የሚናገረው አንድም ቃል የለም። ትንቢት የሚናገረው ሰው «ትንቢት መናገሩን» ሊያውቅ ይችላል። የሚላቸውን ትንቢታዊ ቃላት በአዕምሮው የመረዳቱ ነገር ግን በሙሉ ወይም በከፊል ሊኖር (1ኛ ጴጥ. 1:11-12) ወይም ፈጽሞ ሳይኖር ይችላል (አዕምሮው አለቀድሞ በሚያውቀው ቋንቋ ካልሆነ)። ሰሜታዊ አጀቡም በጣም ሲስያይ ይችላል፤ ይኸውም በግለሰቡ ፀባይ፤ በሁኔታዎች እና በሌሎች ብዙ ነገሮች ላይ ይመረኮሳል። በአዲሱ የእንግሊዝኛ መጽሐፍ ቅዱስ የደበታ «ፍንደቃ የተሞላበት ንግግር» (1ኛ ቆሮ. 12:10) የሚፈለገው ሐረግ በጣም አሳሳች ነው፤ እንደ እውነቱ ከሆነ መጽሐፈ ቅዱስ በመንፈስ የተሞሉ ሰዎች ያሳዩትን ስሜት አልጠቀሰም፤ ነገር

ግን በአድናቆት «ተገረመ» ተብሎ (በሐዋርያት ሥራ 2:6፤12) የተጠቀሰው ስለ ተመልካች ነው።

ይህ ንግግር በልዩ ልዩ መሰልነት ሲገለጽ፡-

ልሳናት

ይህ አስፈሪ የሆነ ቃል «ምንም ቁጥጥር የሌለበት ልፍሰፋ» የሚመስል መልእክት ያስተላልፋል። የግሪኩ ቃል (ግሎሳይ/Glossai) «ቋንቋዎች» ማለት ነው። (በአሮጌው እንግሊዘኛ «ልሳን») ይባላል። ትክክለኛ ስዋሰው እና አገባብ መሆኑን ያመለክታል። በምድር ላይ ያለውን ቋንቋ ሁሉ የሰጠው እግዚአብሔር ስለ ሆነ (ዘፍ. 11:7-9)፤ አርሱ ሁሉም በመንፈስ በተሞሉት ሰዎች ውስጥ ሆኖ ይናገራል። በባቢሎን ግንብ የቋንቋ ልዩነት ለጥፋት ሲሆን፤ በጴጥሎስ ዕለት የተሰጠው ልሳን ግን ለማንኛውም ነበር። ጌሳኛው ብዙ የአገልግሎት ዘርፍ ሲኖረው፤ ከራሱ አልፎ የነገድ ሁሉ አምላክ ወደ ሆነው እግዚአብሔር በማመልከት፤ የተለያዩትን ለማገናኘት ይሞክራል። አድማሎቹ የራሳቸውን ቋንቋ መስማት አያስፈልጋቸውም (ጴጥሮስ ለሁሉም ለመናገር የተጠቀመው አንድ ቋንቋ ብቻ ነበር)፤ ግን የሰሙት ሁሉ መለኮታዊ ሥራ በፊታቸው እየተደረገ በማየታቸው ይደነቁ ነበር። መገንዘብ የሚያስፈልገው ጴጥሮስ «ባልታወቀ ቋንቋ መናገሩ» «ትንቢታዊ» እንደ ሆነ ስለ ገባው፤ በኢዩሌል ከተነገረው ትንቢት ጋር አገናዘበው («እንዲህም እያሉ...» ኢዩሌል 2:28-39ን እየጠቀሰ) ። ከባቢሎን በጌላ ስጦታው አዲስ ቢሆን ኖሮ፤ ጴጥሮስ በቀጥታ በመገሰጥ ይለየው ነበር (ኢየሱስ ክርስቶስ መሆኑን ያወቀው በዚህ መንገድ ነበር ማቴ. 16:17)፤ እንዲህ ያለ «ያልተማሩት»ን መናገር ቀደም ብሎ በብሉይ ኪዳን ውስጥ ከተጠቀሰው «ትንቢት መናገር» ጋር ተመሳሳይነት አለው (በሰባዎቹ ሽማግሌዎች እና በሳኦል ሳይ እንደሆነው)። እውነቱ ግን፤ ለጴጥሮስ ልሳንና ትንቢት መናገር አንድ ናቸው።

ተመሳሳይ ውጫዊ መግሰጫ መንፈስ ቅዱስ የተሰጣቸውን ሌሎች ጊዜዎችንም ተከትሏል፤ የተሰጡትን ቋንቋዎች ማወቅ ባያስፈልግም (የሐዋ. 10:46፤ 19:6)። በእንዲህ ያለ ሁኔታ የተደረገው «ትንቢት መናገር» ይህ ብቻ ነው? ወይስ ልሳን ብቻውን የመንፈስ ቅዱስ መቀበልን ያረጋግጣል?

በአንድ በኩል፤ በተደረጉት ሁኔታ ሁሉ የተጠቀሰው «ማረጋገጫው» ሲገለጽ ልሳን ብቻ ነው። በሌላ በኩል ደግሞ፤ ሌሎች መግለጫዎችም ተዘርዝረዋል-ምስጋና በአንድ ቦታ (የሐዋ. 10:46) እና ትንቢት (ከ«ልሳን» በተለየ መልኩ እና ምናልባትም (ተገቢው አተረጓጎም የሚሆነው አንዳንዶች አንድ ነገር ሲያደርጉ አንዳንዶች ደግሞ ሌላ ነገር አድርገዋል የሚሰው ነው) በራሳቸው ቋንቋ በሌላ ቦታ (የሐዋ. 19:6)፤ በሁሉም ሁኔታዎች ግን በሌሎች ቋንቋዎች ተናገሩ። በዚህ ማስረጃ መሠረት እና በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በግልጽ የተጻፈ ነገር ባስመኖሩ መንፈስን ስለ መቀበል የተሰጠው ምልክት ልሳን ብቻ ነው ብሎ በሁሉም ሁኔታ ይህን መጠበቅ ከመጠን በላይ ሕግ አጥባቂ መሆን ይሆናል። «ልሳን» ሁልጊዜ ማረጋገጫ ሊሆን ይችላል ማለቱ የሚያስኬድ ሲሆን፤ መኖር አለበት ብሎ ማለቱ ግን በቂ ምክንያት የለውም (በዚህ ጉዳይ ሳይ የበሰጠ ለማወቅ ከፈለጉ ምዕራፍ 35ን ይመልከቱ)። አስተማማኝ የሚሆነው የሆነ ዓይነት «ትንቢት መናገር» የ«ትንቢት መንፈስ» የመሰጠቱ ማረጋገጫ ነው ቢባል ነው (ራኤይ 19:10)። ነገር ግን እነዚህ አንዳንድ ዓይነት የተባሉትን ምንድን ናቸው?

ምስጋና

ቆሮኔሌዎስ እና ቤተ ሰቡ መንፈስ በወረደባቸው ጊዜ ምስጋና ከልሳን ጋር ተጠቅሟል (የሐዋ. 10:46)፤ ምስጋና ከልሳን የተለየ መሆኑን ቃሉ ራሱ ያመለክታል፤ ምንም እንኳን በጴጥሎስ ዕለት መንፈስ በሰጣቸው ቋንቋ (ልሳን) የእግዚአብሔርን ድንቅ ሥራ ይናገሩ የነበረ ቢሆንም (የሐዋ. 2:11)። በድንገት በየቋንቋቸው (ሳቲን?)

ማምለክ የጀመሩ ይመስላል። እውነተኛ አምልኮ የሰው «ተፈጥሮአዊ» ሥራ አይደለም (ምንም እንኳን በማንበረ ለቡ ተቀባይነት ባለው ሥርዓተ ቅዳሴ ውስጥ ገብቶ ለማምለክ ሲስማማ ቢችልም)፤ በሰው ውስጥ የእግዚአብሔር የሚሠራው መንፈሳዊ ሥራ ነው። ሆኖ ተብሎ ያልተደረገ ምስጋና በሰው ውስጥ ሲፈነዳ በመንፈስ ቁጥጥር ሥር መሆንን ያመለክታል!

ትንቢት

በመጀመሪያ «ትንቢትን» እንደ ትንቢት ማቅረቡ እንግዳ ነገር ሲመስል ይችላል! ነገር ግን፤ ቃሉን ለፋ ባለ መንገድ ለንመለከት ልሳንንም ያጠቃልላል (በየሐዋ. 2 እንዳለው፤ ጠበብ ባለ መንገድ ስናየው ደግሞ (የኤፌሶን ደቀ መዛሙርት መንፈስን በተቀበሉ ጊዜ እንደሆነው፤ ከልሳን የተለየ ሆኖ ይታያል (የሐዋ. 19፡6)፤ ጳውሎስ የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎችን በዘረዘረ ጊዜ (በ1ኛ ቆሮ. 12፡10) ወይም ስለ ንብረት አምልኮ መመሪያ በለጠበት ጊዜ (1ኛ ቆሮ. 14፡5)።

የሁለቱ ልዩነት እነዚህ ናቸው፡-

ሀ) ልሳን ተናጋሪውም ሆነ ለሚው የሚረዱት አይደለም፤ ትንቢትን ግን ተናጋሪውም ሆነ ለሚው የሚረዱት ነው፤ እንዲሁም

ለ) ልሳን ለእግዚአብሔር መናገር ሲሆን፤ ትንቢት ግን ለሰው መናገር ነው (1ኛ ቆሮ. 14፡2-3)። ለሁለቱም የጋራ የሆነው የመልእክቱ ነገር ይዘት የሚለጠው ከተናጋሪው ሳይሆን ከእግዚአብሔር መሆኑ ነው።

ሌሎች ድንገተኛ ንግግሮች

ጳውሎስ በመልእክታቱ ውስጥ ብዙ ሌሎች ድንገተኛ ቃላትን ወይንም ሐረጎችን በመጥቀስ ጽፎአል።

ዓይነተኛ ምሳሌ “አባ” የሚለው ነው (ሮሜ 8፡ 15-16፤ ገላ. 4፡6) ። ይህን «ውስጣዊ ምስክርነት» ብሎ መጥራት ትልቅ ስሕተት ነው፤

የግሪኩ ግሥ (ክራዝን-krazein) ማለት በድንገት መጮህ ማለት ነው (በማቴ. 14፡26፤ 30 ጥቅም ላይ የዋለበትን ሁኔታ ይመልከቱ)። ይህ ቃል የአይሁድ ልጅ አባቱን በመጀመሪያ የሚጠራበት (የአማርኛችን አቻ ቃል “አባ” ይሆናል)፤ ኢየሱስ የሚወደውና ብዙ ጊዜ በጸሎቱ ውስጥ የተጠቀመበት ቃል ነበር፤ በጉባኤ በሚያስተምርበት ጊዜ ግን አልተጠቀመበትም። አይሁዶች ግን ይህን ቃል፤ በግል ጸሎታቸው ጊዜም እንኳ፤ በፍጹም አይጠቀሙበትም፤ እግዚአብሔርን አባ ብለው ለመጥራት ይፈራሉ፤ ምክንያቱም ስሙን በከንቱ የሚያነሡትን ሲለሚቀጣ አሕዛብም አይጠቀሙበትም፤ ምክንያቱም የአይሁዶች ቃል ስለሆነ። የዚህ ቃል ድንገተኛ አጠቃቀም፤ በአይሁዳዊ ወይም በአሕዛብ፤ የኢየሱስ መንፈስ ምስክርነት መኖሩን እና በዚህ መንገድ «የሚጮኸው» ግለሰብ እንዲህ ያለ የወዳጅነት ቃል ለመጠቀም የሚገባው እንደ ሆነ ያመለክታል!

ሌላው ምሳሌ ደግሞ “ኢየሱስ ጌታ ነው!” የሚለው ሐረግ ነው (1ኛ ቆሮ. 12፡3)። አብዛኞቹ የመጽሐፍ ቅዱስ ተንታኞች እንደሚጠቁሙት፤ ጳውሎስ የሚናገረው ስለ ሃይማኖታዊ ጸሎት አይደለም (ይህንንም ካሠለጠኑት በቀቀንም ያለ መለኮታዊ እርዳታ ሊለው ይችላል!)፤ ነገር ግን በድንገተኛ በጩኸት የሚሆን ማረጋገጫ ነው። (የአይሁድ ልጅ አባቱን ሲያይ ከፍ ባለ ድምፅ «አባ»! ብሎ እንደሚጮኸው ይመስላል)። ማንም በእግዚአብሔር መንፈስ የሚናገር («ኢየሱስ የተረገመ ነው») የሚል የለም፤ በሌላ መንፈስ ካልሆነ በስተቀር፤ በቆሮንቶስ ውስጥ ይህን ያደርጉ ነበር።

በቃላት ሲገለጽ የማይችል መቃተትም አለ (ሮሜ 8፡26)፤ ማለተዋል የሚያስፈልገው ነገር ቢኖር፤ ይህም ሆነ ከላይ የተጠቀሱት በድንገት ጩኸት ስሜትን መግለጽ ከመጀመሪያ የእምነት እርምጃ ጋር ሲመሳሰል አስመቻሉ ነው።

የመንፈስ አቀባበል

በመጨረሻ፤ መንፈስን እንዴት ተቀበሉ? ብለን መጠየቅ አለብን። ሳይታስብበት በድንገት የሆነ ነገር ነው፤ ወይስ በሰው በኩል የሚሟላ ነገር ነበር? ተቀባዮቹ ስጦታውን ለማግኘት ያደረጉት ነገር ነበር ወይስ እንዲሁ ተሰጣቸው?

መታወቅ ያለበት ስጦታው ከመሰጠቱ በፊት ንስሐ፤ እምነትና ጥምቀት በሕይወት መታየት አለባቸው። የእነዚህ አለመገኘት ስጦታው እንዳይሰጥ ይከለክላል (ለቆርኔሌዎስ ከጥምቀት በፊት የተሰጠበት በቂ ምክንያት ስላለ፤ እንደ ምሳሌ ሊጠቀስ አይችልም)።

በሐዋርያት ሥራ ምዕራፍ 1 መሠረት፤ ጌታን «መጠበቅ» ያስፈልጋል ብለው የሚደስተምሩ ይኖራሉ፤ ይህም ስጦታው መቼ እንደሚሰጥ በመለኮታዊ ፈቃዱ የሚወሰነው ጌታ መሆኑን ይመለከታል። ይህ አሳብ ግን ከጴንጠቆስጤ በፊት እግዚአብሔር መንፈሱን ከማፍሰሱ አስቀድሞ ነበር፤ ለዚህም «የሚቆዩበት ጊዜ» ጥቂት ቀናት ብቻ ነበሩ። ጴጥሮስም ሆነ ጳውሎስ ስጦታው *ከንስሐ-እምነት-ጥምቀት* በኋላ የወንጌሉን ጥሪ ለተቀበሉት ይሆንላቸዋል ብለው ያምናሉ። ነገር ግን ስጦታውን በመፈለግና እጥብቀው በመጸለይ ለመቀበል እንደሚችል የሚጠቁም ፍንጭ እሳ፤ ሰምሳሌ፤ የመንፈስ ቅዱስ ስጦታን በተመለከተ (በሉቃስ 11:13) ደቀ መዛሙርቱ እስኪሰጣቸው ድረስ እጥብቀው እንዲጸልዩ ኢየሱስ እንደነገራቸው አናነብላለን። በእርግጥም፤ ጸሎት መንፈስን «ለመቀበል» አስፈላጊ ነገር ነው ይመስላል፤ ስኢየሱስ (ሉቃስ 3:21-23)፤ ደግሞም ለሐዋርያት (ዮሐዋ. 1:14) በኋላም እነርሱ ላለገላቸው ሁሉ ሰራሉ (ዮሐዋ. 8:15)። ስጦታውን ለመቀበል መጠየቅ ያስፈልጋል እንጂ እውቀትና አይደለም።

እኛ መጫን ምን ያህል አስፈላጊነት ነበረው? በጥንቃቄ የሚደረግ የጸሎት ጥያቄ ነው፤ በእንደ ግለሰብ ላይ በማተኮር የሚደረግ ምልጃ

ነው። እዚህ ላይ መጠቀስ ያለበት ነገር በእዲስ ኪዳን ውስጥ በተመዘገቡ ሁለት ሁኔታዎች ብቻ መንፈስ ያለዚህ ድርጊት ተሰጥቶአል፤ ይህም የሆነበት ጥሩ ምክንያት ነበር። በጴንጠቆስጤ ዕለት አስቀድሞ በመንፈስ ቅዱስ የተሞላና እጅ ሊጭንባቸው የሚችል ሰው አልነበረም (ስለዚህ ኢየሱስ በራሱ የእሳት «ልሳናት» «አያንዳንዳቸውን በመንካት» መንፈስን አቀጣጠለባቸው)፤ በአሕዛቡ በቆርኔሌዎስ ቤተ ሰብ ላይ እጅ የሚጭንባቸው ሰው አልነበረም! በተጻፉልን በቀሩት ሁኔታዎች ሁሉ፤ ጥምቀትን በመከተል እጅ እንደ ተጫነባቸው ተመዝግቧል (ዮሐዋ. 8:17፤ 9:17፤ 19:6)። ይህ በአካል በመንካት መንፈስን ለሌሎች ማስተላለፍን እንደ መደበኛ መንገድ መቁጠር ተገቢ ይመስላል፤ በዕብራውያን መልእክት ላይ ይኸው ተመልክቷል፤ በግልጽ እጅ መጫን ለጀማሪዎቹ በቅድሚያ ከሚሰጡት ትምህርቶች መካከል አንዱ መሆኑን ያስረዳል (ዕብ. 6:1-6፤ በተጨማሪ ምዕራፍ 27ን ይመልከቱ። ስጦታው በድንገት የሚሰጥና የሚቀበሉት ከሆነ (እንደ ቆርኔሌዎስ ቤተ ሰብ) በዚህ ሁኔታ እጅ መጫን አያስፈልግም፤ ነገር ግን እጅ መጫን በመደበኛነት የተከናወነ ይመስላል።

እንደዚሁም የሚደገለግላቸው እንደሚደርጉት፤ ተቀባዮቹም ራሳቸው ንቁ መሆን ያስፈልጋቸዋል። ትንቢት መናገር መለኮታዊ እና ሰብአዊም ተግባር ነው። ቀደም ብለን እንዳየነው፤ መንፈስን የሚቀበለው ሳምባውን፤ ጐሮሮውን፤ ምላሱንና አፉንም በመጠቀም ይተባበራል። ይሁን እንጂ፤ ይህ ትብብር በፈቃደኝነት የሚሆን ነው ወይስ ያለፈቃድ? የእዲስ ኪዳን ሐዋርያት በመለኮታዊ ኃይል በውስጣቸው በተደረገው ነገር በጣም «ሰለ ተመስጡ» የሆነው ነገር ከውስጣቸው ፈንቅሎ ሲወጣ «ምንም ማድረግ አልቻሉም» ነበር ወይ? የሚያሳዝነው፤ እንዳይጠየቁና ነገሩ እንዳይመረመር በእካባቢያችን የሉም! መጽሐፍ ቅዱስ ያደረጉትን ይነግረናል እንጂ፤ በነገሩ ምርጫ እንደ ነበራቸው አይገልጽም።

በቅዱስ ቃሉ ውስጥ ሌላ የተሰጠን መልስ አለ። መንፈስ ቅዱስ ራሱ የኃይል ምንጭ ብቻ አይደለም! እርሱ አጽናኝ፣ መሪና አስተማሪም ነው። እንደ አብ ወይም እንደ ወልድ፣ ንጉሥ ስላልሆነ በኃይልና በሥልጣን አይገዛም። ሊያዝን ይችላል (ኤፌ. 4:30)፣ ሊዳፈን ይችላል (1ኛ ተሰ. 5:19) እንዲሁም ሊቃውን ይችላል (ዮሐዋ. 7:51)። ይህ ሁሉ ግን «የማይገታ ኃይል» እንዳለው የሚመስል መልእክት አያስተላልፍም። እርሱ የሰውን መብት አይነካም፣ ኃይሉን ወይም ስጦታውንም በግድ ሰማንም አይለጥም። የስጦታውን አጠቃቀም እንኳን ለተቀባዮቹ ይተውላቸዋል፤ ባይጠቀሙበትም እያስገድዳቸውም (1ኛ ቆሮ. 14:28)።

በመደምደሚያ ልንል የምንችለው መንፈስ የሚሰጠው ለመቀበል ፈቃደኞች ለሆኑና «እርሱ ወደሚመራቸው ለመጓዝ» ስተዘጋጁ ነው። በኃይሉ በሚመጣበት ቀን ፈቃደኛ መሆን ያስፈልጋል! የእግዚአብሔር መንፈስ ማደሪያውን በእኛ በማድረግ፣ ሕይወታችንን በማደስ፣ ለሌሎችም ለሰ ክርስቶስ ለመመስከር እያስቻለን፣ በአባታችን ጉዳ እያመለከነው እንኖር ዘንድ ማድረጉ እንዴት ያለ ታላቅ በረከት ነው!

ምዕራፍ 6

ዳግመኛ መወለድ

ከባቢሎን ጀምሮ በምድር ላይ ቋንቋ ችግር ሆኗል። ቃላትም የራሳቸውን ሕይወት የሚፈጥሩ ይመስላል። አንዳንድ ጊዜ ተለማጭ በመሆን ብዙ ትርጉምን ሊይዙ፣ አንዳንድ ጊዜ ደግሞ ድርቅ በማስት ጠባብ የሆነ ትርጉም ይይዛሉ። ስመጀመሪያው ምሳሌ ሊሆን የሚችለው ፍቅር የሚለው ቃል ነው።

መጽሐፍ ቅዱሳዊ ቃላት ከዚህ ለውጥ ነፃ አይደለም። አንድ አስተማሪ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ቃልን በመጠቀሙ ብቻ መጽሐፍ ቅዱሳዊ እውነትን እያባራራ ነው ማለት አይደለም፤ (በተለይም የሚጠቀሰው ጥቅስ ከዐውዱ ወይም ከቃላት እገባቡ ውጭ የተጠቀሰ እንደ ሆነ ደጋግመው መጽሐፍ ቅዱሳዊ ጥቅሶችን እየጠቀሱ ማስተማር ትምህርቱን «መጽሐፍ ቅዱሳዊ» እያደርገውም።

የቃላት መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትርጉም ለማግኘት ዘመናዊውን አተረጓጎማቸውን ማውሰቅ ያስፈልጋል። ነገር ግን «የተማሩትን እስመጠቀም» ሁልጊዜ ከትምህርት የበሰጠ ከባድ ነው። የለመዱትን አመል መተው ሌላ አዲስ ከመማር በጣም ይከብዳል (የኳስ ተጨዋቾች እንደሚያውቁት!)። ተስምዶአዊ የቃላት አጠቃቀም በቀላሉ አይተውም!

“መለወጥ” እና “ዳግም መወለድ” የዚህ አይጋ፣ እና ከእርሱ ለመላቀቅ ጥሩ ምሳሌዎች ናቸው። ሁለቱም ከተለማጭ አገላለጽ ወደ ተወሰነ ትርጉም ተሰውጠዋል። «ዳግም የተወለድሁ ክርስቲያን» ነኝ ማለቱ እርባና ቢስ ነው። ልክ ስለ ክብ ዙሪያ ወይም ስለ አራት ማእዘን ካሬ እንደሚደረገው ንግግር በተመሳሳይ ያመንኩበትን ቀን

አላስተውስም ማለት በውስጡ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ያልሆነ ግምት አለው።

ችግሩ በወንጌላውያን አማኞች አካባቢ እነዚህ ሁለት ቃላት እንደ ተመሳሳይ ቃላት መወሰዳቸው ነው። በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ከሞት ወደ ሕይወት ያመጣንን የእግዚአብሔርን ሥራ ለመግለጽ በማለዋወጥ ጥቅም ላይ ውለዋል። በሁለቱም ቃላት ትርጉም ውስጥ ይህ ወዲያውኑ እንደሚሆን የሚያንጸባርቅ መረዳት ሾልኮ ገብቷል። አጥጋቢ የምስክርነት ውጤት ለማሰገኘት ሲባል፤ አማኝ ይህ የሆነበትን ጊዜ መቼ እንደ ሆነ ቢያውቅ ወይም ቀኑን እንኳ መጠቆም ቢችል ጥሩ ነበር፤ ምንም እንኳ ብዙ አማኞች (አንዳንድ ጥናቶች እንደሚጠቁሙት፤ ምናልባት በርካታ) በዚያን ጊዜ ምን እንደ ተከናወነ አያስተውሉም።

ምናልባት (ይልቅ) ሁለቱም ቃላት ወዲያው የሚተረጎሙ መለኮታዊ ድርጊት ከሆነ፤ የሚቀጥለውን ጥያቄ ሊያስነሣ ይችላል። ይህ ቀደም ባሉት ምዕራፍ ላይ ከተገለጸው ባለ አራት ገጽታ የዳግም ልደት ሂደት ጋር እንዴት ይዛመዳል? በየትኛው የሂደቱ ደረጃ ላይ ነው መለወጥ/መታደስ የሚጀምረው?

ነገር ግን ቃላቱ በአብዛኛው ሕዝብ ዘንድ ያገኙት መረዳት በእርግጥ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ነው ወይ? ያ የመጀመሪያው ጥያቄ ነው። በዚህ ምዕራፍ ውስጥ ለማሳት የምንፈልገው ጥንቃቄ የተሞላበት የቃላቱ መጽሐፍ ቅዱሳዊ አጠቃቀም ሁለቱም ቃላት ውስን ሳይሆኑ ገላጭ መሆናቸውን እንደሚጠቁም፤ አንዳቸው ብቻ መለኮታዊ ሥራ እንደገልጹ፤ እና ማንኛቸውም የግድ ባናዳፍታ የሚፈጸሙ አንዳልሆኑ ነው!

መለወጥ

“እኔ ማንንም አልለወጥኩም የለውን ነፍስ ሲለውጥ የሚችለው እግዚአብሔር ብቻ ነው።” ብለው ወንጌላውያን ሲናገሩ ያልሰማ ማን

አለ? አባባሉ ትክክል ቢመስልም፤ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ግን አይደለም። እንደ መጽሐፍ ቅዱስ፤ እግዚአብሔር ማንንም «አልለወጠም»!

በዘመናዊ የወንጌላውያን ቃላት አጠቃቀም፤ ብዙውን ጊዜ ጥቅም ላይ የሚውለው «የእኔ መለወጥ»፤ ግሁ ጥቅም ላይ የሚውልበት ጊዜ፤ በተደራጊ ግሥ መልክ ይቀርባል። በአዲስ ኪዳን ውስጥ ለም ጥቅም ላይ አልዋለም፤ ግሁ ግን የተጠቀሙት በአድራጊነት ድምጽ ነው («ወንድምህን ለውጥ») ወይም መካከለኛው ይሆናል («ራስህን ለውጥ»)። ግሥ ሁልጊዜ ሰብአዊ ባለቤት እንጂ በፍጹም መለኮታዊ ባለቤት የለውም። (ለዚህ አሳብ እንግዳ ከሆኑ፤ የሚቀጥሉትን ጥቅሶች እንዲያነበቡ እንጋብዝ። ማቴ. 13:15፤ ማር 4:12፤ ሉቃስ 22:32፤ የሐዋ. 3:19፤ 2ኛ ቆሮ. 3:6፤ ገላ. 4:9፤ ያዕቆብ 5:20፤ 1ኛ ጴጥ 2:25)።

እንደ እውነቱ ከሆነ፤ በግሪክ አዲስ ኪዳን (“መለወጥ”) የሚለው ቃል ቴክኒካል ወይም ሥነ መለኮታዊ እንደ አደረጉት አይደለም። ተራ ቃል ሆኖ፤ የመጣው “መቀየር” (ለትራፎ -Strepho) ከሚለው ቀላል የግሪክ ቃል ነው። “መለወጥ” ተብሎ በተለምዶ የሚተረጎመው ቃል ባዕድ መነሻ (ኤፒ-ፀብ) «ወደ ጊላ መዞር» ወይም «አቅጣጫ መቀየር» የሚል ትርጓሜ የሚሰጠው አለው። በዘመናዊ አጠቃቀም በአውራ ጎዳና ላይ «በግማሽ ክብ ቅርጽ አዙር» የሚለው ሐረግ ከዚህ አባባል ጋር ይቀርባል።

ለለዚህ ኃጢአተኛ ከኃጢአቱ ወደ እግዚአብሔር በወር ብሎ መመለሱን ለመግለጽ ጥቅም ላይ መዋሉ ተገቢ እርምጃ ነው። (የእግዚአብሔርን ሥራ ሳይሆን) ኃጢአተኛው የወለደውን እርምጃ የሚገልጽ ሲሆን፤ ይህንንም በራሱ አስቦ ወይም በሌላ ለው ተገፋፍቶ የወለደው መሆኑን ያስረዳል። በቃሉ አገላለጽ ውስጥ አንዴት እንደተመለሰ፤ ማለትም በድንገት ወይስ በቀስታ፤ አልተጠቀሰም፤ የቃሉ ብቸኛ ትኩረት የተመለሰበትን አቅጣጫ ማመልከት ነው። በአንድ ጊዜ ቀኝ ጊላ ዙር የተባለ ዓይነት ትልቅ እርምጃ ወይም

ትናንሽ ተከታታይ እርምጃዎች መውሰዱ ለውጥ የለውም። በጣም እስፈላጊ የሆነው ነገር (ወደ ሊኦል) ይጓዝ የነበረው ሰው አቅጣጫውን ቀይሮ (ወደ ሰማይ) ጉዞ መጀመሩ ነው። የዚህ ከግብ መድረስ «ምስክርነታቸውን እንዲሰጡ» ሲጠየቁ ያፍሩ ሰነበሩ ብዙ ክርስቲያኖች መጽናኛ ይሆናቸዋል። በመለወጥ ጊዜ ዋናው ቁም ነገር የአቅጣጫ ሰው ሆኖ አንጂ፣ የተለወጡበት ጊዜ አይደለም። እንዳንድ አሽከርካሪዎች በፍጥነት ትክክል ወደ አልሆነ አቅጣጫ ሲነዱ በሰኮንድ ውስጥ መኪናው ይገለበጥና (የሚያሰማው ድምፅ በፊልም እንደሚታየው) የሚያዘናና ሊሆን ይችላል፤ በዝግታ የሚነዱ ግን አሽከርካሪዎች ጊዜ የሚወስዱ ቢሆንም፣ ለሌሎችም መንገዱን ከእደጋ ነፃ ያደርጋሉ። በሁለቱም መንገድ፣ አስፈላጊ የሆነው ነገር በመንገዱ ትክክለኛ አቅጣጫ ላይ መሆን ነው፤ እንዲያውም፣ ንስሐና እምነት የሆነበትን ቀን ሰይቶ ማወቅ አስቸጋሪ ሊሆን፣ የውሃ ጥምቀትና የመንፈስ ጥምቀት የተቀበሉበትን ቀን ግን በቀላሉ ይታወቃል።

በ«አራቱ መንፈሳዊ በሮች» ውስጥ የሚያልፍ ሰው፣ ከኃጢአቱ ወደ እግዚአብሔር «ይመለሳል»። በአራቱም ደረጃዎች ውስጥ ሰብአዊ እርምጃ አስፈላጊ ነው፤ በተጨማሪም ቀጣይ «እርምጃ» ይወሰዳል። በአዲስ ኪዳን ውስጥ አራቱም መፈጸም ያለባቸው ትእዛዞች መሆናቸውን ለመጠቀም በትእዛዝ እንቀጽ መልክ ተመልክተዋል።

ንስሐ ግቡ (ዮሐዋ. 2:38)

አመን (ዮሐዋ. 16:31)

ተጠመቅ (ዮሐዋ. 22:16)

መንፈስ ቅዱስን ተቀበሉ (ዮሐ. 20:22)

በእርግጥ፣ ለእያንዳንዱ ደረጃ የሚያስፈልገው ሰብአዊ ተግባር መጠን በጣም ይለያያል። በውሃ ጥምቀት ወቅት ግለሰቡ ለመጠመቅ በመፈሰትና በመፈጸሙ ላይ የተወሰነ ነው («ራሴን ለጥምቀት

አዘጋጅ»)። በመንፈስ ጥምቀት ጊዜ ግን እግዚአብሔር የበለጠውን ያክናውናል፤ ምንም እንኳን ዝም ብሎ የሚጠብቅ ላይሆን ንቁ ተላትፎ የሚያደርግ ቢሆንም። ንስሐና እምነት በኃይል ላይ ቢያጠብቅም በለው ላይ ብቻ አይደለም።

አጠቃላይ ሂደቱን በአራቱም ደረጃዎች ውስጥ ከሚኖረው ሰብአዊ ተግባር አንጻር በመመልከት «መለወጥ» የሚለውን ቃል መጠቀሙ ተገቢ ይመስላል። የተሟላ «የአቅጣጫ ሰው» እንዲኖር አራቱም ያስፈልጋሉ። በተሰይም፣ የውሃ ጥምቀት ከኃጢአት መላቀቅን ሲያመለክት፣ በመንፈስ መጠመቅ አዲስ ሕይወትን ይጀምራል፤ ሁለቱም «ለመለወጥ» በጣም አስፈላጊዎች በመሆናቸው ወደ ክርስቶስ ለሚመጡ ሁሉ እንዲመስክርላቸው (እንዲነገራቸው) ያስፈልጋል።

ነገር ግን «መለወጥ» ሊደጋገም ይችላል? በአዲስ ኪዳን ውስጥ ከእምነት ወደ ኃጢአት ለላ ተመለሱ ወንድሞች ይህም «መለወጥ» የሚለው ቃል ተጠቅሷል (ገላቲ 4:9፣ ቲቶ 3:11)። ወደ ጌታ ዳግም «መመስሰ» ያስፈልገዋል (ሉቃስ 22:32፣ ያዕቆብ 5:20)። በዚህን ጊዜ የውሃም ሆነ የመንፈስ ጥምቀት እያስፈልገውም። የሳልቪቭን አርሚ አባል የሆነችው ልጃገረድ ተሰውጣ ወደ ጌታ የተመለሰች መሆኗን አሥር ጊዜ ስትመስክር፣ በእነዚህ ጊዜያት ሁሉ የመጨረሻው ከመጀመሪያው የተሻለ ነበር ብላ መናገሯ፣ ቢያንስ ሐቀኛ መሆኗ ነበር፤

ቃሉ ከምናስበው በላይ ተሰማጭ ነው። ምናልባትም ቀኝ ጌላ መዘር («አቅጣጫ መለወጥ») የሚለውን ቃል መጠቀም የተሻለ ይሆናል፤ ቀደምም ቢሆን ሰማሰት የተፈለገው ይኸው ነው። የሚሰጡ ምስክርነቶችም ግልጽ እና ያልተዛቡ መሆን ይገባቸዋል። «እንዴት ጌታን እንዳገኘሁ» ከመናገር ይልቅ፣ ከምን ኃጢአት እንደዳንሁ፣ የሰማሁትን ለምን እንዳመንሁ፣ መቼ እንደተጠመቅሁ እና እንዴት መንፈስ ቅዱስን እንደተቀበልሁ ብሎ ሁሉንም ዘርዘሮ መመስከር በጣም ያንጻል፤ ይባርካልም!

መታደስ

አሁን ደግሞ «መታደስ» ወደሚለው ቃል እንመለስ። ይህ ቃል በሥነ መስኮት ግብራዊ ስያሜ በመሆን እየተሠቃየ ያለ ቃል ሲሆን፤ በአጠቃላይ አነጋገር አዲስ ፍጥረት የሚሆንበትን መስኮታዊ የጸጋ አሠራር ያመለክታል። በሁሉም ዘንድ እንደሚገመተው ይህ ወዲያው የሚሆን ድርጊት ተደርጎ ቢታሰብም፤ በዚያን ጊዜ (አንድም የሚሰማ ነገር) ባይኖርም፤ በኋላ ግን ድርጊቱ የመሆኑ ግንዛቤ ቆይቶ ይመጣል።

የዚህ «አስተምህሮአዊ» ግንዛቤ ይህንን የመታደስ ጊዜ ከዳግም ልደት ጋር የማይመድ ችግር ያስከትላል። ምን ጊዜ ነው ተአምራቱ የተደረገው? ሦስት የማይጣጣሙ መልሶችን በማወዳደር እንመልከት ካልቪኒስት፤ አርሜኒያን፤ ካቶሊክ።

ካልቪኒስት፡- በእግዚአብሔር ሉዓላዊነት ላይ አጽንኦት የሚሰጠው ይህ የተሐድሶ ሥነ መስኮት የመታደስን ጊዜ ከመስወጥ አስቀድሞ ያስቀምጠዋል፤ ይኸውም «በተጠያቂው» አስተሳሰብ ስንመለከተው በኃጢአት የወደቀው የሰው ተፈጥሮ፤ የእግዚአብሔርን መንፈስ መቀበል ይቅርና፤ በፍጹም ስለ ኃሳብነቱ ንስሐ ለመግባት እንኳ አይችልም ከሚል አቋም በመነሣት ነው። በመታደስ ወቅት እግዚአብሔር ሉዓላዊ ጸጋውን መጀመሪያ ይጠቀማል። ከዚያም ኃጢአተኛው ወንጌልን እንዲቀበል ያደርጋል። የዳግም መወሰድ ምርጫ ሙሉ በሙሉ የእግዚአብሔር ሥልጣን ነው።

አርሜኒያን፡- ብዙዎች የወንጌል አማኞች ጴጥራዊዎች መታደስ የሚጀምረው ከንስሐና እምነት በፊት ሲሆን፤ ነገር ግን ከውሃ ጥምቀት በኋላ (ወይም፤ ቢያንስ፤ ያለውሃ ጥምቀት) ነው ብለው ይገምታሉ። አብዛኛውን ጊዜ የወንጌል አማኞች (ኢቫንጅሊካልስ) መታደስንና «በመንፈስ መጠመቅን» እኩል አድርገው ይመስክታሉ («በመወለድ» እና በመንፈስ «መጠመቅን» ተመሳሳይ አድርገው

ይገምታሉ፤ ምንም እንኳ የኋላኛውን ብዙውን ጊዜ ባይገለገሉበትም)። ጴጥራዊዎች ግን ለያይተው ይጠቀሙባቸዋል። በሁለቱም መንገድ፤ «ዳግም የመወለዱ» ምርጫው ሰብአዊም መስኮታዊም ነው፤ ሰው ሰውንጌሉ ጥሪ ምላሽ ሲሰጥ፤ እግዚአብሔርም በማደስ ይመልሳል («ውሳኔ ማድረግ» ላይ የሚተኮረውም ስዚህ ነው)።

ካቶሊኮች፡- በቁርባን ሥነ ሥርዓት አቀራረብ መታደስን ከውሃ ጥምቀት ጋር አንድ ያደርጋል፤ ይህ (በሕፃናት) የግል እምነትን ተከትሎም አልተከተሎም)። የእንግሊዝን የሕፃናት ጥምቀት ሥርዓት «የጋራ የጸሎት መጽሐፋቸው» ይህን እምነት ያካትታል፤ ሌላው የአገልግሎት መጽሐፋቸው በዚህ ጉዳይ አሻሚ የሆነ ነጥብ ቢኖረውም፤ በዚህ መሠረት «ዳግም መወለድ» ምርጫ ጉዳይ በወላጆችና በቄሱ ላይ የሚያርፍ ይመስላል ያምናሉ።

ሦስቱም በመሠረተ አሳባቸው በጣም የተስያዩ ቢሆኑም፤ አንድ የሚሆኑበት ነጥብ ቢኖር መታደስ ወዲያው እንደሚፈጸም ሁላቸውም ስለሚስማሙ ነው። ነገር ግን ይህ አስተሳሰብ የተወሰደው ከመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ነው? ካልሆነ፤ በመካከላቸው ያለውን ልዩነት ሊያስረዳን ይችል ይሆን? በተጨማሪ፤ ይህ አሳብስ እንዴት ተጠነሰለ?

«መታደስ» እንደ «መለወጥ» «ተራ» የሆነ ቃል ሲሆን፤ ድርጊቱን ይገልጻል እንጂ ወሳኝ አይደለም። ከቀላል ሥርወ ቃል የሚመጣ መሆኑን መረዳት ይቻላል።

«መጣ» የሚለው ግሥ በአዲስ ኪዳን ውስጥ በብዙ መልክ ከቀላል ዓረፍተ ነገር ከሁለት መቶ ጊዜ በላይ ተጠቅሶአል፤ «ኖሐንስ በምድረበዳ እያጠመቀ...መጣ» (ማር. 1:4)፤ እስከ አለደናቂው የፍጥረት ሁኔታ «የሚታየው ነገር ከሚታዩት እንዳልሆነ በእምነት እናስተውላለን» ዕብ. 11:3)። «ሆነ» የሚለው ግሥም ሁለት ልዩ ትርጉሞች ስላሉት ሁለቱም ለጥናታችን አግባብነት ያላቸው በአንድ በኩል፤ አዲስ ጅማራ፤ ማለትም ገና ለመጀመሪያ ጊዜ ስለሚሆን ነገር

ያስረዳል፤ በዚህ መሠረት ለዓለማችን መፈጠር ተገቢ ቃል ይሆናል (በዮሐ. 1:3፤ 4፤ 10 ላይ በዚህ መልኩ ጥቅም ላይ ውሏል)። በሌላ በኩል ደግሞ ስለ እንድ የነበረ ነገር በተፈጥሮው ተለውጦ አዲስ መልክ መያዙን ሊያመለክት ይችላል፤ ይኸውም በተፈጥሯዊ ሂደት የለናፍጭ ቅንጣት እድገት ትልቅ ዛፍ «መሆኑ» ሉቃስ 13:19) ወይም በመለኮታዊ ጣልቃ ገብነት ሊሆን ይችላል (ውሃ የወይን ጠጅ መሆኑ ዮሐ. 2:9)።

«ሆነ» የሚለው ቃል ድርብ ትርጉም (በዕብራይጥ፣ በአረማይክ፣ እንደዚሁም በግሪክ) የያዘ በመሆኑ ጌታ ኢየሱስ ከነቆዲሞስ ጋር በተነጋገረ ጊዜ ተጠቅሞበታል። በሥጋ የመወለድን ሁኔታ (አዲስ ሰው የአሮጌው ፍጥረት አካል የሚሆንበትን) በመንፈስ ከመወለድ ጋር (ያው ሰው የአዲሱ ፍጥረት ክፍል የሚሆንበት ጋር ያያይዘዋል)። የኋለኛው በቀላሉ «እንደገና መሆን» ማለት ሊሆን ለሰሚችል ነው። «እንደ ገና መምጣት» ተብሎም ሊተረጎም ይችላል፤ ምክንያቱም የግሪኩ ቃል ሲተረጎም እንደገና ወይም ከላይ ምዕራፍ 10 ይመልከቱ)። በየትኛውም ሁኔታ መለኮታዊ የመፍጠር ድርጊት ተጨምሮበታል፤ ምንም እንኳን ይህ የፈጠራ ሥራን ባያስቀርም (በአሮጌ ቁሳቁስ በመጠቀም የሚሆን ነው)። ከሥጋ መወለድም እንኳን እኮ «ከምንም» የሚሆን ነገር አይደለም፤ ግን ከፍጥረታዊ አካል ተጠንስሶ ይወለዳል። ሥጋ መልበስም እንደዚሁ ይህ ድርብ የሆነ ድርጊታዊ ነገር አለው። ከዘለዓለም ጀምሮ የነበረ መለኮት እና በሆነ ጊዜ ላይ የሆነው ፍጥረታዊ ሰው ማለት ነው። የማንነቱ ቀጣይነት ከመልካም አለመቀጠል ጋር እብሮ ሊኖር ይችላል።

ምንም እንኳን «እንደ ገና ሆነ» የሚለው ስም በአዲስ ኪዳን ውስጥ ሁለት ጊዜ ብቻ የተጠቀሰ ቢሆንም፤ በሁለቱም ጥቅም ላይ የዋለው በሰው (ቲቶ 3:5) እና ፍጥረታትንም ሁሉ በሚመለከት ነው (ማቴ. 19:28)። ከፍጥረታቱ ቁንጮ የሆኑትን አይደለ ወደ መጀመሪያ በታቸው እንዲመለሱ እየሠራ ያለው እግዚአብሔር ለአጽናፈ ዓለሙ

በሞላ እንዲሁ ለማድረግ ዓላማው ነው፤ ለማይና ምድር «እንደ ገና ይወለዳሉ» (ራእይ 21:1-5)፤ ምንም እንኳን ይህ የሚሆነው በውሃ ጥምቀት ላይሆን በእሳት ጥምቀት ቢሆንም (1ኛ ጴጥ. 3:10-13)፤

«መታደስ» በሚለው ቃል ወይም የቃሉ አገባብ ውስጥ፤ «የሚሆነው» ሁሉ ወዲያው መሆኑን የሚገልጽ ምንም የለም። ምናልባት መሆኑ የሚያከራክር አይደለም። ይህ በተለይም አዲሱ የትንሣኤ አካል (ይኸውም «በቅጽበት ዓይን») (1ኛ ቆሮ. 15:52) ሊለጥ፤ ሆኖ ተብሎ ልዩ ቃል ጥቅም ላይ ውሏል። ወዲያው መሆን አለበት የሚለው እውነት አይደለም። የመጀመሪያው ፍጥረት (ዘፍ. 2:4) ተመሳሳይ ደረጃዎች እንደሚኖሩት ግልጽ ነው። ብዙ ደረጃዎችን ያለፈ ሂደት ነበር፤ የለድስቱን ቀናት ርዝማኔ በተመለከት የሚኖረው አቋም ምንም ይሁን ምንም። ለማይና ምድርን እንደ ገና የመፍጠሩ ሥራም ልክ እንደዚሁም የለናፍጭ ቅንጣት በእንድ ሌሊት እድገት ትልቅ ዛፍ «አይሆንም»። በእርግጥ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ቃሉ ብዙ ጊዜ ያገለገለው የሆኑትን ለመሆን ረጅም ወይም አጭር ጊዜ ስለወለዱ ነገሮች ለመግለጽ ነው። ቃልም ሥጋ «ሆነ» የሚለው እውነት ይሆን ዘንድ ዘጠኝ ወራት ፈጅቷል። ሊሆኑ ያሉበት መንገድ የሁኔታዎች ባሕሪ እና የሆኑበት ዓላማ ከሆኑበት «ፍጥነት» ይልቅ ተከትሎ የሚመጣ ውጤት ነው፤

ታዲያ፤ «ወዲያው በሚሆን» መታደስ ላይ ይህን ያህል ትኩረት ማድረግ ለምን አስፈለገ? ምናልባት ይህ የሆነበትን ምክንያት ስንመለከት በሰፋት ያለው አስተሳሰብ ማንኛውም በዝግታ ወይም ቀስ ብሎ የሚሆን ነገር ሁሉ በ«ተፈጥሮ ሁኔታ እንደ ሆነ» ውሃ የወይን ጠጅ የሚሆነው የወይን ተክል ተተክሎ ከሚያፈራው ወይን ጋር ተደባልቆ ከቆየ በኋላ ነው የሚል ሊሆን፤ ነገር ግን ማንኛውም ነገር ወዲያው ከሆነ «በመለኮታዊ ጋል» እንደ ሆነ ተደርጎ መወለዱ ነው (በቃና ዘገለላ እንደተደረገው ዓይነት)።

ከእንዲህ ያለ አስተሳሰብ በስተጀርባ ትልቅ ስሕተት አለ፤ ይኸውም፤ እግዚአብሔር በመደበኛ እና ቀስ ብሎ በሚሆነው የተፈጥሮ ሂደቶች ውስጥ አይሠራም የሚል ነው። እንደዚሁም እግዚአብሔር ሁሉን ነገር በችኮላ ይሠራል ብሎ መገመትም ትክክል ያልሆነ አስተሳሰብ ነው። እርሱን እንደ ራሳችን አድርገን ማየትና መገመት መጥፎ የሆነ አስተሳሰብ ይሆናል፤ ምክንያቱም ሁልጊዜ በዘመናት ስለ እግዚአብሔር ሥራ የምናገራለን መሆኑን ለችግራችን ቶሎ አይደርስልንም በማለት ነው፤ ነገር ግን ከፍጥረት ሥራዎቹ ላይ ምን ያህል ታጋሽ መሆኑን መማር ያስፈልገናል (ያዕቆብ 5:7-8)፤ በተለይም እሁን ሁሉንም «ቅጽበታዊ አርካታ» በሚፈልግ ትውልድ መካከል ሆነን ሳለ።

መታደስ የሚለው «ባንዳፍታ» ይሆናል ከሚለው አስተሳሰብ ነፃ ከወጣ፤ ከውልደት ሂደት ጋር ስላለው ተዛምዶ አዲስ አድናቆት ለማግኘት እንችላለን። ሁሉም ሂደቶች እንጂ የእንድ ጊዜ ሁኔታዎች አይደሉም፤ እናም ድንቅ በሆነ መንገድ እርስ በርሳቸው የሚደጋገፉ ናቸው።

የክርስትና ሕይወት የሚጀምረው በመወለድ እንደ ሆነ ማሰቡ ሙሉ በሙሉ መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሆኑ ከኢየሱስ ክራሱ አገልግሎት ይጀምራል፤ ነገር ግን ለጥቆማ ያህል፤ ይህ ብዙ ጊዜ ባይጠቀስም (እንዲያውም በመንፈስ «መወለድ» የሚለው በመንፈስ «መጠመቅ» ከሚለው ጥቂት ጊዜ ብቻ ነው፤ ተመዛዛኝነቱ ስድስት ለሰባት ነው፤ ነገር ግን ዛሬም በወንጌላውያን የሚሰበከው እንዲህ ሆኖ አይደለም!)።

ስለዚህም፤ በሥጋ «መወለድን» እና በመንፈስ «መወለድን» የሚገልጽ ተመሳሳይ የሆነ ምሳሌ አለምንም እንኳ ኒቆላሞስ ነገሩን ቃል በቃል ቢመለከተው ዮሐ 3:4፤ ይኸውም በሁለቱ መካከል ተመሳሳይነት መኖሩን ያመለክታል። በእካል መወለድ በተከታታይ ድርጊቶችን ያካተተ ሂደት ነው። ከመጀመሪያው ምጥ አዲስ የሚወለደው ሕፃን መውጣትና የእትብቱ መቆረጥ፤ የመጀመሪያው አስትንፋስ እና ጩኸት፤ ሁሉም ቅደም ተከተል አዲስ ሕይወት

አስገኝቷል (ምንም እንኳ ወደ ዘጠኝ ወር ያህል በጨለማ የቆየ ቢሆንም) ከእነዚህ ደረጃዎች መካከል የትኛውንም «መወለድ» ብሎ መጥራት እጅግ አስቸጋሪ ነው። ከእነዚህ ድርጊቶች በየትኛው ደረጃ ነው ሕፃን «ተወለደ» ብለን የምንለው ብሎ ማለትን ፍሬ ቢስና የማይጠቅም አስተሳሰብ ነው። ሥርዓቱ በሙሉ ደስ በሚያሰኝ ፍጥነት ወይም እንጻራዊ በሆነ መልኩ በዝግታ የሚሆን ሊሆን ይችላል። ዋናው ቁም ነገሩ አዲስ ሕይወት መጀመሩ እና ሰጤናማ ሕይወት አስፈላጊ የሆኑት ነገሮች በሙሉ መሟላታቸው፤ እና በሚገባ መከናወናቸው ነው። መወለድ በራሱ ምንም ቁም ነገር የለውም። ነገር ግን የሕይወት ዋዜማ ነው፤ ወሳኙ ነገር የዛ ሕይወት ጥራት (ዓይነት) ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ የዚህን «የአዲስ» መወለድን ምሳሌ በመጠቀም በክርስትና «የመታደስን» ሕይወት ሂደት እንድንመለከት ይመከረናል። ከእንዳንድ ግልጽ ከሆኑት ነጥቦች ሌላ «የእምነት» የመጀመሪያው የሕመም ስሜት፤ የእትብቱ «በንሰሐ» መቆረጥ፤ የሕጻኑ «በጥምቀት» መታጠብ እና የመጀመሪያ ጩኸት (ልቅሶ) ጋር እጅ በመጫን የሚሆነው በመንፈስ መጮኹ፤ ይን ለማድረግ የሚያደፋፍረን መጽሐፍ ቅዱሳዊ ማረጋገጫ አለልን። እደራረግ መሆኑን ያረጋግጥልናል።

«መለወጥ» የሚለውን ቃል በውልደት ውስጥ ላሉት አራቱም ደረጃዎች መጠቀም እንደምንችለው ሁሉ፤ ሁሉም የሰብአዊ ተግባርን አስፈላጊነት ለማመልከት በትእዛዝ እንቀጽ መልክ የተጠቀሱ ናቸው፤ «ጃግሞ መወለድ» የሚለውንም ቃል ለውልደት አራቱም ደረጃዎች መጠቀም እንችላለን፤ ሁሉም የመለኮታዊ ተግባርን እውነታ ለመጠቀም በአመልካች እንቀጽ መልክ የተጠቀሱ ናቸውና።

- እግዚአብሔር ራሱ ንስሐን ይሰጣል (ዮሐዋ. 5:31፤ 11:18)፤
- እግዚአብሔር የእምነትን ስጦታ ይሰጣል (ኤፌ. 2:8)፤
- እግዚአብሔር ከጥምቀት መቃብር ያስነሣል (ቆላ. 2:12)፤
- እግዚአብሔር መንፈሱን ያፈሰሳል (ቴቶ 3:5)።

መለኮታዊ ታሃድሶ
(አመልካች)

የለው መለወጥ
(ትእዛዛዊ)

ጎበካ ግብ	እመኑ	ተጠመቁ	ተቀበሉ

ጠቅላላው ሂደት የእግዚአብሔር ሥራ ነው። በዚያ አማካኝነት ለውን «ዳግም ይወልዳል» ማለትም «እንደ ገና እንዲሆን ያደርጋል»። እያንዳንዱ ደረጃ «መደበኛውን» የክርስትና ሕይወት ለመጀመር እና ለጤናማ እድገት አስፈላጊ ነው።

ቀደም ብስን እንዳየነው፣ የሰዓዊ መጠን በየደረጃው ይለያያል፤ ይህ አብዛኛውን ጊዜ በእያንዳንዱ ደረጃ ከሚሆነው መለኮታዊ ተግባር ጋር ሲተያይ የተገላበጠሽ ነው። በመጀመሪያዎቹ በሁለቱ (በንለሐና በእምነት) ዋናው ትኩረቱ በሰብአዊ አስተዋጽኦ ላይ ነው፤ በሦስተኛውና በአራተኛው ግን (በውኃ እና በመንፈስ መጠመቅ) ትኩረት የሚደረገው ወደ መለኮት ይዞራል። በእርግጥም በአራቱም ደረጃዎች ውስጥ የሰብአዊ ድርጊት እየቀነሰ መሄዱና የመለኮታዊው ድርጊት እየጨመረ መሄድ ያለ ይመስላል። ይህ እየጨመረ የሚሄድ የትኩረት ለውጥ በሠንጠረዥ መልክ ሊቀርብ ይችላል፡-

በእርግጥ፣ ይህ ሠንጠረዥ በዐውደ ምንባቡ ውስት ያሉ መረጃዎች እጥርጥር እንጂ የሥነ መለኮታዊ ጽንሰ አሳብ መግለጫ አይደለም። አዝማሚያው ግን ጥቂት መንፈሳዊ ቁም ነገሮች ይኖሩት ይሆናል፡- ውልደት ከራስ ጥረት መላቀቅ እና ወደ እግዚአብሔር ኃይል መግባት ነው።

ስለዚህ፣ ጠቅላላ ሂደቱ «መለወጥ» (ከሰው አንጻር) እና «መታደስ» (ከመለኮት አንጻር) ተደርጎ ቢወለድም፣ በተለይም የሚጠቅመው የሂደቱን ሁለተኛ አጋማሽ ነው፤ ይኸውም ወደ አዲስ ሕይወት የሚደረገውን ሽግግር እግዚአብሔር የሚፈጽምባቸው ሁለቱ ጥምቀቶች ናቸው። ወንጌላውያን አንባቢዎች እንዲህ ካለው አነጋገር በድንጋጤ ከማፈገፈጋቸው አስቀድመው፣ «የአዲስ ልደትን» ባሕሪ በይበልጥ የሚገልጡትን እነዚህን ሁለት ጥቅሶች ደግመው እንዲመለከቱ ይለመናሉ። ዮሐ. 3:5 (ቀጥታ ትርጉም) ሰው «ከውሃና ከመንፈስ እንደ ገና ካልመጣ» ይላል። (የዚህን አከራካሪ ሐረግ ሙሉ ማብራሪያ በምዕራፍ 10 ላይ ይመልከቱ)። ቲቶ 3:5 (እንደ ገና ቀጥታ ትርጉም ነው) «ለአዲስ ልደት በሚሆነው መታጠብና በመንፈስ ቅዱስ መታደስ» እንደ «ዳንን» በዚህ ጥቅስ ላይ የተደረገውን ትንተና (በምዕራፍ 26 ላይ ይመልከቱ)። ኢየሱስና ጳውሎስ መታደስን ከነስሐና ከእምነት ጋር እንዲያያዝ የሚያስፈልግ መሆኑን ምንም ያህል ብንመኝም፣ በቃሉ እንዳለ መውሰድ አለብን። መታደስን የውልደት (የመለወጥ) መደምደሚያ እንደሆነ አጠቃላይ ሂደት አድርገን ስንመለከት፣ የእነዚህ ጥቅሶች የቃላት አቀራረብ ምንም ችግር አያመጣም።

መንፈስን መቀበል፣ አራተኛውና የመጨረሻው የአዲስ ልደት እርምጃ ከቀሩት ከሦስቱ የተለየ ቁምነገር ያዘለ ነው። የመታደስ ሂደት ፍጻሜ ሲሆን፣ የአዲስ ሕይወት ጅማራንና የአዲስ መወለድን ማብቂያ ያመለክታል። ምክንያቱም ይህ አዲስ ሕይወት «በመንፈስ ፈቃድ መኖር» ስለሆነ ነው (ሮሜ 8:4-5)። እንዲሁም የመታደስ ማረጋገጫና የአዲስ ሕይወት ጅማራ ማስረጃ ነው። በሥጋ ወደ መወሰድ ምሳሌ አንድ ጊዜ ስንመለስ፣ የመንፈስ ቅዱስን መሳትከፍ ከሚወጣ ደምዕ ጋር መቀበል ማለት ሕፃን በሚወለድበት ጊዜ የመጀመሪያ እስትንፋስ እንደሚቀበልና እንደሚጮኽ (እንደሚያስቀለው) ምሳሌ ነው። እንደዚሁም ከዚህ ጋር ጎን ሰጎን የሚሄድ መጽሐፍ ቅዱሳዊ የሆነ እውነት አለ፤ አዳም «ሲፈጣር»

እግዚአብሔር በአፍንጫው «በተነፈሱ» ጊዜ የመፍጠሩን ሥራ በመፈጽም ሕይወቴ ፍጡር አደረገው።

ይህ መንፈስን የመቀበልን ድርብ ቁም ነገር በተመለከተ ያለን መረዳት (ፍጻሜ እና ማረጋገጫ) ትክክል ከሆነ፤ እውነትም ንስሐ መግባት እና እምነትም ሆነ ጥምቀት ጽድቅ የማግኘትን ማረጋገጫ ወይም ዋበትና አይሰጡንም። ምክንያቱም በሰው ልብ ያለውን የሚያውቀው እግዚአብሔር ተቀባይነት በሌለው መንገድ እያንዳንዱን ማለት እና መለማመድ ስለሚቻል ነው። እርሱን እንደተቀበለው ማረጋገጫ የሚሆነው መንፈሱን በመስጠቱ ነው፤ ይህ የመለወጡ «ማግተም» ነው። ይህ መሠረታዊ የሆነ ዋስትናችን ነው፤ «እግዚአብሔር መንፈሱን ስለሰጠን በእርሱ እንደምንኖርና እርሱም በእኛ እንደሚኖር እናውቃለን።» (1ኛ ዮሐ. 4:13፤ 3:24)። ሐዋርያት እንዲህ ያለው ማረጋገጫ በአማኞች ሕይወት ውስጥ በማይታይበት ጊዜ በጭንቀት ማሰባቸው አያስገርምም (ምዕራፍ 16 እና 20 ላይ ይመልከቱ)። ይህ «ክርስቲያን» የመሆን መመዘኛ (መለኪያ) ነበር (ሮሜ 8:9፤ በ ምዕራፍ 21 የዚህን ትርጓሜ ትችት ይመልከቱ)።

ምንም እንኳን በምዕራፍ 36 በሰፊው መልስ ቢሰጥባቸውም፤ በዚህን ጊዜ ሁለት ሌሎች ጥያቄዎች ይነሡ ይሆናል። የመጀመሪያው፤ ለምንድን ነው ብዙ ትኩረት የሚሰጠው በመንፈሳዊ ሕፃናት ሕይወት ላይ ሳይሆን በውልደታቸው ላይ የሆነው (የወንጌል ስርጭታችን የበለጠ የሚያተኩረው ሰዎች «ዳግም እንዲወለዱ» እንጂ «በተሟላ ሕይወት እንዲኖሩ» ለማድረግ አይደለም)? ሁለተኛው፤ ለምንድን ነው የወንጌል አማኞች የውሃ ጥምቀትን (ካሪዝማቲኮች ወይም ጴንጤዎች ደግሞ የውሃና የመንፈስ ጥምቀትን) የጠቅላላው የመታደስ ሂደት ዓይነተኛ አካል አድርገው ለመቁጠር ፈቃደኛ የማይሆኑት?

ከመሠረቱ፤ ሁለቱም ጥያቄዎች ስለ ደኅንነት ከተያዘ ቀለል ካለ አመለካከት ጋር ይዛመዳሉ። ደኅንነት በዋነኛነት ከኃጢአት ከመዳን

አንጻር ሳይሆን ከሲኦል ከመዳን አንጻር ሲሰበክ፤ ከዚህኛው ሳይሆን ከወዲያኛው ዓለም ጋር አግባብነት ያለው ተደርጎ ሲታይ፤ በሕይወት መኖር መቀጠላቸውን ተስፋ ለሚያደርጉ ሳሆን ሲሞቱ ለተቃረቡ ተገቢው እንደሆነ ተደርጎ ሲወሰድ- ያኔ በመንፈስ «ከመኖር» ይልቅ ከመንፈስ «መወለድ» የበለጠ አስፈላጊ ይሆናል (የጽድቅ ፍላጎት የቅድስናን ፍላጎት ይጋርዳል)። ስለ ደኅንነት ያለን መረዳት «የዚህን ዓለም» ሕይወት ዝቅ አድርጎ የሚያሳይ ከሆነ፤ (ዋና አሳቡ ለአሁኑ ምድራዊ ሕይወት ብቻ ከሆነና፤ እዚህ እና አሁኑኑ ከኃጢአታችን ነፃ የሚያወጣን ከሆነ) ሁለቱም የውሃ ጥምቀትና የመንፈስ ጥምቀት በክርስትና ሕይወት ውስጥ አስፈላጊነታቸውን በአንጻራዊነት በመቀነስ፤ ተፈላጊ ከመሆን ይልቅ የምርጫ ነገር ይሆናል።

ይህ «የመንግሥተ ሰማይ መግቢያ ቲኬት» አስተሳሰብ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ያልሆነና ሚዛናዊነት የጎደለውን የደኅንነት አመለካከት ያሳያል። መጽደቅና መታደስን እንደ ግብ ማየት «ያለ ቅድስና ጌታን ሊያይ የሚችል የለም» የሚለውን ያስረሳል (ዕብ. 12:14)። አዲሱ ልደት ከሲኦል የሚያወጣ ወይም ደግሞ የመንግሥተ ሰማይ መግቢያ ቲኬት የሚሰጥ አይደለም። ከኃጢአት ነፃ የሆነ ሕይወት ለማስገኘት ይለጣል (1ኛ ዮሐ. 3:9)፤ የዘላለምን ሕይወት አሁን እና ከአሁን በኋላም ለመኖር ያስችላል። ቅድስና ጽድቅንና ክብርን በመካከል ሆኖ የሚያገናኝ አስፈላጊ ነገር ነው። የውሃ ጥምቀትና የመንፈስ ጥምቀት ለቅድስና አስፈላጊ ስለ ሆኑ፤ ሙሉ ለደኅንነት መሠረታዊና አስፈላጊም ናቸው፤ ጳውሎስ «እዳን?» የሚለውን ቃል በሁለቱም የሚጠቀመው ለዚህ ነው (ቲቶ 3:5 ስለዚህም ነው ኢየሱስ ሁለቱም ለአዲስ ልደት መሠረታዊ መሆናቸውን ያየው (ዮሐ. 3:5)።

ለአያሌ ምእመናን የአዲ ልደት ሂደት ረዥምና ውስብስብ ነው። እምነት ከንቢሐ በፊት ሊመጣ ይችላል ይሆናል፤ ጥምቀትም ከእምነት በኋላ ቆይቶ ሊመጣ ይችላል (ወይም፤ የበለጠ ግራ የሚያጋጣው፤ በጣም ቀደም ብሎ) በመንፈስ መጠመቅ አለመጠመቃቸውን

እርግጠኞች እይደሉም፤ ሌሎች ደግሞ ንስሐም እንኳ በፍጹም ያልገቡ ሲሆኑ፤ ሌሎች ደግሞ ፈጽሞ ያልተጠመቁ አሉ። ያዋስኟቸው ልምድ ሌላቸውና ያልሰለጠኑ አዋላጆች ናቸው።

ይህ መጽሐፍ የተጻፈው ይህንን ሁኔታ ለማሻሻል ለመሞከር ነው። ይህን “የመደበኛ ክርስቲያናዊ ውልደት” ርእሳዊ ዳሰሳ ከተመለከትን በኋላ፤ ይህ ትምህርት በወንጌል ስርጭትና በመጋቢነት አገልግሎት ዐውድ ውስጥ ሥራ ላይ የሚውልባቸውን ተግባራዊ መንገዶች መመልከት ያስፈልገናል።

ይሁን እንጂ፤ ይህን ከማድረጋችን በፊት፤ ቀደም ብለን የዘረዘርናቸው አተቃላይ መርሐዎች በመጽሐፍ ቅዱስ ላይ የተመሠረቱ መሆናቸውን ማረጋገጥ አስፈላጊ ነው። ክርእሳችን ጋር ቀጥታ ግንኙነት ያላቸውን ሁለት ደርዘን የሚያህሉ ቁልፍ ምንባቦችን መመልከት ያስፈልጋል። መጽሐፍ ቅዱስ ገልጦ መያዙም በጣም አስፈላጊ ይሆናል። ብዙ የምንማራቸው እዳዲስ ነገሮች እና የምናስወግዳቸው አሮጌና ያረጁት ልማዶች ስለሚኖሩ የተከፈተ አእምሮና ልብም ያስፈልገናል!

ክፍል ሁለት

« ከምን ደረሰ...? » ምንባቦች- መጽሐፍ ቅዱሳዊው አመለካከት